

KP

KYRKPRESSEN

ONSDAG 12 OKTOBER NR 21/2022

ISSN 0356-1275
ISSN 2737-0003

HON VILL BÄRA SITT ANSVAR

Sidan 8

**Biskopen tror att folkkyrkan
inte blir som förut** Sidan 6

**Två systrar och
två berättare** Sidan 20

**Johan Fagerudd: Jag var ganska
rädd för människor** Sidan 23

Passiv och medskyldig?

»Vi tänker sällan att demokratin upphör genom att likgiltigheten bara vinner.«

ÄR MAN MEDSKYLDIG till en regim och dess ledare som gör det man tycker är icke-önskvärda saker – ifall man själv bara ser på och låter saker och ting bara ske? Så sägs det ibland apropå vårt östra grannland där saker och ting undan för undan har gått i spiral och utom demokratisk påverkan och kontroll.

Bra om du är överens om att det kan bli problematiskt. Se alltså till att du själv röstar i församlingsvalet den 20 november. Med förhandsröstning hela veckan innan. Så du inte blir medskyldig till vad ointresse och passivitet kan ställa till med.

FAST I ENDEL finlandssvenska församlingar är det tyvärr redan för sent. I över 40 procent av dem ställs församlingsvalet in delvis, eller helt och hållet. Det blir inget val. Tåget har gått. Kandidaterna var så få att alla som ställde upp redan är invalda.

Det är inte så vi vanligen tänker oss att demokrati och möjligheter att påverka plötsligt ska upphöra. Vi tänker oss snarare dramatiskt att någon tar makten, en karismatisk folkuppviglare, eller en extrem gruppering. Inte att det till sist, som när den sista luften med ett pys går ur ett cykeldäck, är likgiltigheten som vinner.

I stora församlingar som Esbo eller Nykarleby är valet inställt; i Jakobstad och Helsingfors-Petrus delvis.

OFTA RYCKER församlingar till vid ett sådant dödläge och gör bättre nästa gång. Det finns också församlingar med sänjval 2018 (det borde egentligen heta *bristval*), som i år har regelrätta val igen.

Kyrkan talar öppet om sin medlemskris. Och i många fall är det förstås inte bara det demokratiska beslutsfattandet som ska räknas. Utan också hur församlingen i hela sin verksamhet ska kunna engagera sina tusentals medlemmar bättre, inte bara som brukare, utan också som ansvarstagare.

KYRKPRESSENS enkät i somras kan ge en del svar på varför det går så här. Kyrkan är i sitt lokala beslutsfattande strukturerad så att makten i praktiken ligger hos kyrkoherden. Han eller hon både bereder ärenden och leder ordet i frågor som rör församlingens verksamhet.

”Kom med och påverka din kyrka!” kan under fyra år av sammanträden klinga som tomta ord, om det finns mycket man inte kan påverka på grund av den höga kompetenssystemet lägger hos prästerna.

I alla församlingar är det naturligtvis inte så. Men så länge kyrkoskatten flyter in och inga jobb är hotade finns frestelsen att inte tänka om eller lägga om i onödan: ”Vi gör väl som vi gjorde i fjol.”

UNGA MÄNNISKOR ställer fortfarande upp, också i kyrkans val. För att de någonstans bortom nyckeltal och strategier upplever kyrkan som ett andra hem de vill värna om och utveckla. Wilhelm i Borgå, Filip i Åbo eller Axa i Mariehamn. Bland dem kan vi lyssna till vad som i kyrkan har ljus och liv.

Jan-Erik Andelin är redaktör för opinion och samhälle vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESEN

REDAKTIONEN

Chefredaktör, vd
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Redaktör
Ulrika Hansson
tfn 040 831 6788

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Johan Myrskog
tfn 040 831 6322

Redaktör
Joanna Nylund
tfn 040 831 6322

Redaktör
Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Christa Mickelsson
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESEN
Kyrkpressens adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlemskassor. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:
Finland 60 € Utlandet 84 €

www.kyrkpressen.fi

facebook.com/kyrkpressen

instagram.com/kyrkpressen

I DETTA NUMMER

Åbo mot trenden i församlingsvalet

Petra Lindblad hör till dem som har satt tid på att se till att det finns gott om kandidater i Åbo svenska i församlingsvalet i november. **Sid 4**

Namnsdagen till heders igen!

Gunnar Grönblom gratulerar folk på namnsdagen nästan varje dag – hans rekord är 42 gratulationsmejl på en dag. – Min förhoppning är att det skulle bli vanligare. **Sid 18**

Johan Fagerudd hade velat vara modigare

Det fanns en revolutionär i skådespelaren Johan Fagerudd som ung. – Men han var väl dold, säger han. I ungdomen var han ganska sträng med sig själv, och är inte helt fri från den sidan än. **Sid 23**

Varifrån härstammar ordet "Gud"?

Vi reder ut etymologin kring Gud, källan till all existens – och den visar sig sträcka sig mycket långt tillbaka i tiden. **Sid 22**

”Det är knepigt nu med mina ryska vänner”

Vem är du? Ortodoxa Maria Mountraki från Helsingfors blir en av 150 som leder arbetet i Kyrkornas världsråd.

TEXT: **JAN-ERIK ANDELIN**
FOTO: **NICKLAS STORBJÖRK**

Teologen **Maria Mountraki**, 30, blir en av två finländska delegater i Kyrkornas världsråds centralkommitté. Den andra är den evangelisk-lutherska kyrkans ärkebiskop **Tapio Luoma**.

Centralkommittén består av 150 delegater som under åtta år framöver för medlemskyrkornas talan.

När börjar jobbet?

– Vi hade redan ett första entimmesmöte i Karlsruhe (vid världsrådets generalförsamling) där vi bland annat valde de 20 delegater som sitter i centralkommitténs mindre styrelse. Vårt nästa möte blir i sommar i Genève. Jag har redan suttit som suppleant i centralkommittén; biskop **Leo** sände mig i somras när vår ordinarie representant inte kunde åka. Så det är bara att fortsätta från det.

Du arbetar inom den evangelisk-lutherska kyrkan, trots att du kommer från ett annat kyrkosamfund?

– Jag höll ett mellanår från studierna 2016 och

hamnade på Kyrkostyrelsen som praktikant och blev bekant med gänget där. När jag blev klar som teologie magister 2021 fick jag ett vikariat på den avdelning som sköter ekumeniska frågor. Det är nog ett visst prejudikat ... Det finns några andra ortodoxa också som jobbar i huset. Men om jag kan få en fast tjänst vet jag inte.

Är du född ortodox eller har du konverterat i vuxen i ålder?

– Jag är född i Grekland och församlingsaktiv ortodox. Min pappa är från Kreta och min mamma från Finland. Jag flyttade hit när jag var fyra. Jag sitter i rådet i Helsingfors ortodoxa församling och har representerat kyrkan i Kyrkornas världsråd, i ungdoms- och utrikeskommissionerna.

Du har börjat inom ekumeniken tidigt?

– Ja, jag var medhjälpare som knappt 20-åring i Busan (världsrådets generalförsamling i Sydkorea 2013). Det var där det började.

Vad är den viktigaste input ekumeniken ger från världen utanför Europa?

– Det blir allt tydligare att det vi gör i väst mer och mer påverkar klimatet i världen och att det syns på andra sidan jordklotet. På Fiji kan man visa konkret på hur det såg ut för fem år sedan och hur det ser ut i dag. Så tydliga är förändringarna inte i Finland.

– Det mest berörande, och svåraste, jag har

GÖR: Blir medlem av KVR:s centralkommitté fram till 2030. Arbetar som ortodox vid den evangelisk-lutherska Kyrkostyrelsen
FAMILJ: Singel
INTRESSEN: Spelar padel.
KRISTEN TRADITION: Ortodox.

varit med om var ett besök till Västra Papua, som är indonesiskt och slutet för övriga internationella organisationer. Där driver man världens största guldgruva för australiska och kinesiska intressen. Det muslimska Indonesien gör nästan precis vad man vill mot papuanerna, som i huvudsak är kristna. De får inte reparera sina kyrkor och papuanerna blir färre och färre. Det är nästan en rensning.

Kriget i Ukraina har splittrat den ortodoxa världen. Säg ni som ortodoxa kriget komma?

– Nej, kriget överraskade nog mig, och att den ryska kyrkan kan vara med i kriget på det här sättet. Jag tror att de snart måste börja svara för sin teologiska ståndpunkt. Om de inte står för fred står de inte heller för den ekumeniska rörelsens värderingar.

Har du vänner ”kvar på den andra sidan”?

– Jag har ryska vänner från ekumeniska sammanhang, men det är nog knepigt nu. Det finns saker vi alldeles klart är av olika mening om, och inte kan prata om. De är oroliga för sin utkomst och tar inte gärna ställning.

Vart går din nästa resa?

– Till Kreta, hem ... Jag tar först en grupp unga ortodoxa från Uspenskij i Helsingfors och från Lappland plus en ungdomskör dit. Och så stannar jag där själv ett par veckor med familjen.

Petra Lindblad hör till en arbetsgrupp i Åbo som har gjort fotarbetet bakom ett brett kandidatfält i församlingsvalet i höst.

Ett öppet klimat i församlingen, där kyrkoherden är tydlig, öppen och mottaglig för förslag och motförslag. Det har skapat en bra utgångspunkt för församlingsvalet i Åbo. Petra Lindblad har suttit i arbetsgruppen som har vaskat fram många nya kandidater.

TEXT OCH FOTO: **JAN-ERIK ANDELIN**

”Det här är inte någon kvinnas show”

En kyrkoherde som är bra på att leda, och ett jättestarkt ungdomsarbete – det beskriver **Petra Lindblad** som styrkorna i Åbo svenska församling.

Petra Lindblad, 41, trebarnsmamma och från början miljö- och marinbiolog, jobbar i dag som studentombud vid Åbo Akademis Studentkår. Sedan åtta år tillbaka sitter hon också i de beslutande organen i Åbo svenska församling och i samfälligheten.

– Jag var själv församlingsaktiv som ungdom i Borgå, flyttade till Åbo och har bott så att jag har sett Domkyrkan genom fönstret.

Hon har gått i gudstjänsterna i Åbo också då hon hade småbarn; nu börjar de bli större. Den yngsta har börjat skolan och den äldsta är 15. Det var nästan mera avslappnat tidigare, att kunna gå omkring i kyrkan med barnen än att nu sitta stilla i bänken och få ont i ryggen, ler hon.

En av de största utmaningarna, också i Åbo svenska, är att få barnfamiljer och unga vuxna att vara med i församlingen – och att se till att de också får hjälp med barnen.

– På våra familjeläger har föräldrarna tyckt att det är fantastiskt att få sitta i lugn och ro och prata med andra vuxna.

Fler kandidater än 2018

Men få unga vuxna har tid för att vara med och besluta i församlingen. Inför valet i höst har Petra Lindblad suttit och ringt och ringt. Till sammans med **Siv Sandberg** och **Lars-Runar**

TIPSA OSS!

Har du ett nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

Församlingsvalet i Åbo

Åbo svenska församling har 24 kandidater till församlingsrådet, vilket är mer än 2018. Medelåldern är 48 år, den yngsta är 18.

Tre listor: Liv och gemenskap ställer upp 16 kandidater. SFP-närstående Församlingen nära dig har nominerat sju kandidater och listan Gröna kyrkan en kandidat.

lar mycket om lagarbete, säger hon.

– Mia har idéer och driver, men det är ingen känsla av någon *one-woman-show* där hon ska vara stjärnan.

Församlingen präglas också av ett starkt ungdomsarbete med en annan entusiast i ungdomsarbetsledaren **Laura Kota-aho**. Åbo svenska hör till de församlingar som erbjuder läger för unga också nu på höstlovet. Också hjälpledarutbildningarna i församlingen är fulla.

– Hjälpisweekenden hade över 50 anmällda och det var ett mäktigt intåg när de kom in i gudstjänsten och dessutom hade en stor kör, säger Petra Lindblad.

Rösta ifall kyrkan är viktig

Petra Lindblad hoppas att många ska gå och rösta i församlingsvalet, om inte annat så för att visa om man tycker att kyrkans arbete är viktigt.

– Det är inte så stora linjedragningar mellan listorna, vad man jobbar för eller skulle vilja motarbeta på något sätt. I församlingsrådet tänker man inte på vem som är invald från vilken lista.

Petra Lindblad har arbetat med politiskt obundna *Liv och gemenskap* som ställer upp 16 kandidater till församlingsrådet.

Två andra listor i Åbo har politiska partier i bakgrunden. SFP-anknutna *Församlingen nära dig* ställer upp sju kandidater och De gröna lista *Gröna kyrkan* har en kandidat.

Det diskuteras ofta vad som går att påverka i kyrkan. Men Petra Lindblad tyckte att hon som ny i församlingsrådet 2014 kom – *bam!* – rakt in i kyrkans stora frågor.

– Vid mitt allra första möte beslöt vi om nattvarden, om det skulle vara alkoholfritt vin då. Och vi hade då en kyrkoherde som undertecknade alla mejl med *pax et bonum*, latin i mejlen! Jag var så imponerad att jag sms:ade min mamma.

Odramatiskt i regnbågsfrågor

I Åbo svenska församling passerade det också utan dramatik att församlingen var en av de första i Borgå stift med en kyrkoherde i ett samkönat parförhållande. Som nyvald i jobbet gifte Mia Bäck sig 2018 med **Anna**.

– Säkert har det stört någon. Men om någon är homofob så glider den kanske inte fram till just mig på något kaffemingel och öppnar sig. Och ingen förtroendevald har vad jag vet fått några hatbrev eller så, säger Petra Lindblad.

Församlingsrådet i Åbo beslöt också redan 2017 att öppna församlingshemmet i Auragatans backe för samkönade vigslar. Som kyrkoherde följde Mia Bäck kyrkans officiella linje och skrev i beredningen att församlingen inte skulle ta beslutet.

– Men majoriteten tyckte att vi ville göra den markeringen. Och inte såg hon nu så jätteledsen ut över det beslutet efteråt.

Sedan dess har de Åboförsamlingar som använder Åbo domkyrka i våras öppnat också landets nationalhelgedom för regnbågsvigslar.

FOTO: ROBERT SEGER

Demokratiexperten Siv Sandberg vill se lättare val.

Siv Sandberg: Gör församlingsvalet enklare

– Det är dags att se över kyrkans oändligt krångliga valsysteem. Alla hatar förvaltningslabyrinterna, men ingen lyckas ändra kyrkolagen, resonerar **Siv Sandberg**, förtroendevald i Åbo och expert på lokal och regional demokrati.

Siv Sandberg anser att man i församlingsval kunde rösta på bara en kandidat till församlingsråden, som i sin tur i samfälligheter skulle utse fullmäktige. Nu röstar man där med två olika röstsedlar på kandidater på skilda listor.

Sandberg förordar också i kyrkan en motsvarighet till medborgarinitiativen – att ett bestämt antal medlemmar kunde få upp ett ärende till behandling i kyrkomötet.

Utredningsman Sandell säger nej till Matteusfusion

Den vacklande ekonomin i Matteus församling i Helsingfors blir inte bättre av att svenska församlingar i huvudstaden fusioneras. Driv på att höja skatteöret i stället, föreslår utredningsmannen, kontraktsprosten **Ulrik Sandell** i en rapport till domkapitlet.

Ulrik Sandell utreder Matteus öde vidare. FOTO: JAN-ERIK ANDELIN

Matteus församling som verkar i östra Helsingfors har omkring 4 900 medlemmar och 12 anställda. Det ekonomiska underskottet för i år väntas bli närmare 190 000 euro.

Genom en plan för att öka intäkterna genom församlingens internationella arbete och den populära konfirmandverksamheten hoppas man kunna förbättra ekonomin. Domkapitlet har gett Ulrik Sandell i uppdrag att under hösten göra tilläggsutredningar.

Församlingen saknar för tillfället kyrkoherde sedan **Stefan Forsén** i april i år sade upp sig. Tillförordnad kyrkoherde till årets slut är **Helene Liljeström**.

Också sämjoval kräver resurser

Församlingar som har sämjoval i Borgå stift undrar om det faktiskt är nödvändigt att hålla kansliet öppet också på lördag under förhandsröstningen – enbart för ifall någon som är medlem i en församling som ordnar val skulle komma in och vilja rösta.

– Jag kan förstå att det kan vara svårt för en församling som har sämjoval att upprätthålla en valapparat. Då kan man tänka sig att församlingar kunde samarbeta så att personer som ska förhandsrösta kunde dirigeras till en grannförsamling, där man ordnar val. Man måste utfärda en kungörelse om förhandsröstningen, så att alla vet var förhandsröstningen sker. Men i mån av möjlighet ska förhandsröstning vara möjlig i alla församlingar, säger **Lars-Eric Henricson**, som är lagfaren assessor vid domkapitlet i Borgå.

Knuts har hon suttit i arbetsgruppen bakom en av de tre kandidatlistorna. Totalnettot är att församlingen har fler kandidater i år än i valet 2018 – nu 24 till församlingsrådets elva platser och sju till de tre fullmäktigemandaten.

Till KP säger församlingsmedlemmar att det syns om det är roligt att vara med i de beslutsfattande organen i Åbo svenska. Beröm får också kyrkoherde **Mia Bäck**, som i det kyrkliga maskineriet har en centralare roll än motsvarande ledare inom det kommunala.

– Hon är jätteduktig på att uttrycka sig så att alla förstår vad hon pratar om. Hon skriver fördragningar så man vet vad det handlar om när man läser handlingarna, säger Petra Lindblad.

Vid biskopsvisitationen hade kyrkoherden goda omdömen av domkapitlet om sitt ledarskap och om stämningen i församlingen, som hand-

Kyrkoherde Mia Bäck får beröm för ett ledarskap som inspirerar att delta i beslutsfattandet i församlingen.

Efter pandemin har det varit svårare att få till dop. Begravningar och minnesstunder har förändrats. Vid prästernas synodalmöte i Åbo sade biskop Bo-Göran Åstrand att kyrkan inte blir som förut – också dess särställning som folkkyrka ifrågasätts nu i riksdagen.

TEXT: JAN-ERIK ANDELIN

Biskopen: Pandemin förändrade folkkyrkan

– Jag slutade räkna dem till sist. Människor ringde till och med till biskopsgården om hur stunderna av glädje och sorg uteblivit. Att inte få vara fulltaliga vid ett dop. Eller tillsammans för att ta avsked av till exempel svärfar.

I en översikt över läget i Borgå stift uttryckte biskop Bo-Göran Åstrand hur kyrkan under 2020–22 års coronapandemi har förlorat band via förrättningarna till sina medlemmar. Många trender i folkkyrkan har därmed också tagit sig en snabbare vändning.

Bo-Göran Åstrand talade vid synodalmötet i Åbo i slutet av september.

– Kyrkoherdar och kontraktsprostar säger att det numera också krävs medveten kontakt till föräldrar för att påminna om dopets möjlighet. Pandemin har på många håll gjort att den linjen har blivit tunnare, sade han.

Bland andra traditioner nämnde Bo-Göran Åstrand att begrävningar och minnesstunder numera också är mindre till formatet – men ibland också till en lättnad för de anhöriga att slippa en storsamling efter en jordfästning.

Bo-Göran Åstrand säger att en annan förändring efter pandemins stora parentes i samhället är att relationerna mellan kyrkan och skolorna är förändrade, och att det ibland inte längre är självklart att skolan besöker kyrkan, eller tvärtom.

– Ibland kan jag se på en skolrektor och tänka att "oj, om jag hade så där mycket makt!", sade biskopen.

Vara proaktiv och avtala om ordning och reda

Särskilt i kontakten med unga och skolor anser Bo-Göran Åstrand att kyrkan måste vara mera proaktiv. Under pandemin har kyrkan också mer än någonsin samarbetat med bland annat kommuner och organisationer.

– Det finns också tecken på att särskilt unga människor uppfattar kristendomen som något fräscht och intressant. Vi behöver verkligen inte tveka att ta kontakt och höra vad församling och kyrka kan göra och hjälpa till med.

För det finns också klara modeller och avtal om hur samarbetet ska gå till, så att alla parter vet vilka spelregler som gäller när kyrkan är inne och samarbetar med religiöst neutrala organisationer.

– Då blir det tydlighet, ordning och reda på ett sådant sätt att föräldrar inte behöver vara oroliga, eller lärare inte behöver fundera över vad man får göra och inte göra, sade Bo-Göran Åstrand.

Ny kyrkolag förändrar kyrkans status

Förändringen i kyrkans status ligger också mellan raderna när den nya kyrkolagen nu är under arbete.

År 2020 sände riksdagen hela lagen tillbaka till kyrkomötet 2020 – som sammanträdde i samma auditorium i Åbo där synodalmötet var samlat.

Riksdagens grundlagsutskott frågade för första gången om det är rimligt att en modern europeiskt neutral stat ska kunna ge ett religiöst samfund en speciell status, sade Bo-Göran Åstrand inför 180 finlandssvenska präster på årets synodalmöte.

– Vi måste förstå att vår särställning som kyrka, framom alla andra kyrkor i landet, är i förändring. Den frågan har väckts och kan inte släckas. Det är inte sagt att en ny generation av politiska beslutsfattare ser sakerna som en tidigare generation har sett dem, tillade han.

I samma sal hade kyrkomötet hösten 2021 stått på sig och röstat – emot biskoparnas och kyrkostyrelsens rekommendation – att den så kallade bekännelseparagrafen om Bibeln, Guds ord och sakramenten ska stå kvar i kyrkolagen och

»Vår särställning som kyrka, framom alla andra kyrkor i landet, är i förändring. Den frågan har väckts och kan inte släckas.«

Folkkyrkan i förändring

Kyrkans status som en folkkyrka härrör sig från 1869 års kyrkolag. Många av banden kyrka-stat har efterhand upplösts. Kyrkolagarna om de två folkkyrkorna, den evangelisk-lutherska och den ortodoxa, antas ändå fortfarande av riksdagen.

Riksdagen kan bara anta eller förkasta en kyrkolag, men inte ändra i innehållet.

I senaste revidering 1993 flyttade en stor del av kyrkans interna stadganden till kyrkoordningen.

Över 100 paragrafer om bland annat beskattning, tjänster och pensioner ska nu flyttas över till andra lagar. Själva kyrkolagen bantas från 26 kapitel ner till 13 kapitel.

Riksdagens grundlagsutskott var 2020 tveksamt till att riksdagen ska stifta en lag med skrivningar om Bibeln, Gud och sakramenten.

Kyrkomötet beslöt 2021 med rösterna. 57–49 att skrivningarna ska vara kvar. "Kyrkominister" Petri Honkonen (C) föreslår att lagen antas i den formen, sannolikt sent i höst.

Finlandssvenska kyrkoherdar säger att pandemin också kringfört rättningar och verksamhet förändrade många traditionella folkkyrkoelement.

Präster i morgondagens folkkyrka. Mari Puska och Malena Björkgren vid synodalmötet.

FOTO: JAN-ERIK ANDELIN

inte överföras till den interna kyrkoordningen.

Nu ligger kyrkolagen på nytt i riksdagens utskott. Till KP säger biskop Bo-Göran Åstrand att det är mest röster ur den rödgröna regeringsbasen kring SDP som vill backa ifråga om kyrkans status. Centern, som bland annat har "kyrkoministerns", forsknings- och kulturminister **Petri Honkonens** post sägs vara för att kyrkans status inte förändras.

Biskop Bo-Göran Åstrand sade inför synodalmötet att det är uppenbart att folkkyrkan är inne i en transformation och en förändring.

– Vi behöver inte (som kyrka) komma in via bakdörren i vårt samhälle, men vi kommer att se att det rum vi stegar in i är ett helt annat rum än enhetskulturens. Där kan vi få upplevelsen och insikten att se att, ja minsann här finns det också andra! sade han.

Synodalmötet som hölls i Åbo är traditionellt en samling vart sjätte år för landets alla präster. Samlingarna hålls stiftsvis. Som utländsk gäst medverkade kyrkosekreterare **Cristina Grenholm** från Svenska Kyrkan. Vid mötet diskuteras en synodalavhandling skriven av 13 finländska teologer på temat frälsning.

Kyrkans band till stat och folk har undan för undan upplösts. Men för stunden vill regeringen låta Guds namn stå kvar i lagen om kyrkan. FOTO: TAPPIO HAAJA OCH NICKLAS STORBJÖRK

– Det finns inget direkt hot mot Finland. Vi kan känna oss trygga med att vi har en försvarsmakt som varje dag jobbar med att stärka tryggheten, säger Cecilia Alameri.

– En finsk soldat utbildas inte till att döda utan till att försvara, säger Cecilia Alameri, som är teolog och löjtnant i reserven.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Hon vet vad hennes uppgift är

För Cecilia Alameri var det självklart att göra frivillig militärtjänstgöring.

– Jag skulle vilken dag som helst göra om det, och om någon skulle fråga ”vill du komma tillbaka till Försvarsmakten?” så skulle jag genast svara ”ja”.

Hennes militärtjänstgöring förflöt utan desto större problem, men utbildningen till reservofficer var svår och jobbig.

– Men jag tvivlade inte på att jag var på rätt plats. Jag tycker om tanken att vi alla gör någonting tillsammans för vårt hemland. För mig betyder det mycket att jag har fått bli befördrad från underlöjtnant till löjtnant. Försvarsmakten har sett att jag har någonting att ge.

Cecilia Alameri studerade teologi när hon gjorde militärtjänstgöring och fick då fungera som beväringspastor.

– Jag fick träffa beväringarna på ett annat sätt än de andra beväringarna. Jag fick vara med på läger när militärpastorn Marcus Weckström gick runt bland beväringarna och frågade hur de hade det och hur de mädde. Jag upplevde att jag fick vara ett stöd för dem som var beväringar samtidigt som jag.

En ny vändning

Sedan 2014 har Cecilia Alameri följt med situationen i Ukraina.

– Jag gjorde min tjänstgöring 2014–2015. Sedan dess har det bara blivit oroligare och oroligare i Europa. Nu är det fullskaligt krig. Självklart fördömer jag det som Ryssland gör, att attackera Ukraina på det där sättet tror jag ingen kan godkänna.

– Finlands försvarsmakt har ökat beredskapen på grund av anfallskriget mot Ukraina. Kriget har absolut lett till att man är mer medveten om vad Försvarsmakten gör.

Hon säger att Rysslands anfallskrig mot Ukraina tagit en ny vändning i och

Cecilia Alameri

Är lärare vid Hagelstamska skolan i Grankulla, teolog och löjtnant i reserven.

Tycker om att vara i naturen, odlar på sommarstugan. Har häst: ”Jag fick en häst när jag gick i femman och jag har samma häst fortfarande. Nu är han 22.”

Ska gifta sig med sin fästman nästa sommar, planerar bröllop. Paret träffades i militära sammanhang.

Har i tio somrar varit hjälpledare och sommarsteolog på olika konfirmationsläger.

Bor i Helsingfors, men är uppvuxen i Esbo. Hennes mamma är från Sverige och hennes pappa är finskspråkig.

med mobiliseringen.

– Lyckligtvis har vår försvarsmakt redan länge tagit hänsyn till att en sådan utveckling kan ske. Det finns inget direkt hot mot Finland, så vi kan känna oss trygga med att vi har en försvarsmakt som varje dag jobbar med att stärka tryggheten.

– Vi har en stor reserv som regelbundet får öva på sina uppgifter. Jag är stolt över att kunna vara en del av vår försvarsmakt.

Har du någon gång känt dig rädd inför situationen i Europa?

– Inte egentligen. Den utbildning jag har fått gör att jag kan vara trygg och

Cecilia Alameri är styrelsemedlem i Helsingfors svenska reservofficersklubb rf.

känna att jag vet vad min uppgift är. Jag är inte ensam i det militära. Det finns många andra som står bredvid mig ifall att vi skulle stå inför en situation med en väpnad konflikt inför dörren.

Vita och gula papper

Cecilia Alameri går på alla repövningar hon blir kallad till.

– Försvarsmakten har alltid utbildat sina reservister aktivt just för att upprätthålla kunskapen. Personligen går jag också en hel del på frivilliga övningar som ordnas. De obligatoriska kommer på ett vitt papper i postlådan och de frivilliga kommer på ett gult papper.

Hon säger att Finlands försvarsmakt

utbildar soldater för att kunna försvara sitt land, inte för att anfälla något annat land.

– En soldat utbildas inte till att döda utan till att försvara, även om det är saker som man självklart funderar på i det militära. Vad skulle du göra om du stod inför en situation där du måste skjuta på en människa?

Hon säger att repövningarna inte har blivit annorlunda sedan Ryssland startade sitt krig i Ukraina.

– Fortfarande är jag säker på att Finlands försvarsmakt tänker ganska likadant som tidigare. Men nu är man kanske rakare i kommunikationen. Tidigare talades det bara om ”fienden”. Nu kan man faktiskt säga att: ”Ni ser här hur Ryssland anföll Ukraina.”

Vilka är dina tankar om pacifism?

– Inom pacifismen vill man lösa alla konflikter med fredliga medel, och inte ta till våld. Men i den värld som vi lever i nu tror jag inte att det är möjligt.

Cecilia Alameri säger att varje människa har ett ansvar.

– Gud har gett oss ett ansvar att förvalta den här världen – då måste vi också kunna bära det ansvaret. Jag tänker att Försvarsmakten är till för att alla ska kunna känna sig trygga i sitt hemland. Samtidigt är det skrämmande att det finns andra som tycker att de är berättigade till ett anfallskrig.

Ondskans problem

Till vardags är Cecilia Alameri lärare i Hagelstamska skolan i Grankulla, årskurserna 7–9. Hon har studerat till religionslärare, men det här året undervisar hon i sitt biämne hälsokunskap.

– Särskilt på våren hade vi aktiva diskussioner med eleverna om kriget. Eleverna har många frågor. De vet att jag är

Forts. på följande sida. ►

löjtnant i reserven. Jag försökte besvara deras frågor så gott jag kunde.

Ungdomarna har många frågor som de behöver få ett svar på.

– Det känns som om jag har ett ansvar att hålla mig uppdaterad om läget för att kunna ge ungdomarna tillförlitlig information och skapa en miljö där man får ställa sina frågor om det som känns oroligt eller skrämmande. Eftersom många vuxna också känner sig oroliga och inte vill diskutera läget är det viktigt att ungdomarna får känna att det finns de som känner sig trygga och som man kan känna sig trygg med.

Hon får också besvara frågor om ondska, speciellt av de elever som varit konfirmander under sommarlovet.

– Ungdomar som gått i skriftskola brukar snabbt koppla ihop krig med ondska. De frågar: "Varför säger ni på konfirmationslägret att Gud är kärleken och att Gud ska hjälpa oss, men sedan gör han ingenting åt kriget i Ukraina?"

– Det finns inget enkelt svar på varför det finns ondska. Då kan jag bara gå tillbaka till tanken att Gud älskar oss och han hoppas att vi ska älska honom. Och han har gett oss ansvar att vara här på jorden. Men vi människor tänker så olika. Ibland blir det inte riktigt rätt.

**»En av killarna
frågade om inte jag
skulle hänga med
och jag anmälde
mig såklart.«**

Kärlek vid militärmarsch

Hon och hennes fästman Magnus träffades i militära sammanhang.

– Vi träffades för första gången i Syndalen på försvarsmaktens lägerområde, där vi båda fungerade som utbildare på gymnasiernas säkerhetskurs.

Kursen ordnas varje år för att lära gymnaster orientering, överlevnad, första hjälp och brandsäkerhet.

– Sen träffades vi i flera militära sammanhang under åren, bland annat officersbaler. Jag hade också hört att ett gäng killar brukade åka ner till Holland varje år för att delta i en fyra dagars militärmarsch som är 160 km lång. En av killarna frågade om inte jag skulle hänga med och jag anmälde mig såklart.

Eftersom hon litade på att Magnus är organiserad bad hon om tips inför marschen av honom.

– Vi började öva tillsammans och på den vägen är vi idag.

Det har blivit många marscher efter den första i Holland.

– Skytte är en av våra gemensamma hobbyer, skyttegrenen heter SRA eller "tillämpat reservistskytte". Vi deltar aktivt i olika militärövningar och brukar fungera som domare vid internationella militärtävlingar. Vi har också själva delagit i marsch- och skyttetävlingar både här hemma och i Sverige. Våra

Till vardags är Cecilia Alameri lärare i Hagelstamska skolan i Grankulla för årskurserna 7–9.

vänner och bekanta brukar aktivt följa med våra äventyr via sociala medier.

Teologi som första alternativ

När Cecilia Alameri gick i gymnasiet sa hon alltid att hon aldrig skulle jobba i kyrkan.

– Men jag tyckte om Höstdagarna, Ungdomens kyrkodagar och alla andra trevliga evenemang för ungdomar i kyrkan.

Rätt som det var sökte hon till utbildningen i teologi i Åbo.

– Jag sökte också till psykologi och speciallärare, men av någon anledning hade jag satt teologi som första alternativ. Jag vet inte riktigt varför. Jag hade ju sagt att jag inte ville jobba i kyrkan, men det måste ju ha funnits någon dragningskraft ändå.

Just nu jobbar hon inte i kyrkan, men trivs utmärkt med lärarjobbet.

– Jag trivs med ungdomar. De är oftast väldigt öppna för diskussion och de är nyfikna och vill veta mera. Det absolut bästa är att få föra diskussioner och varje dag diskutera med någon om någonting i en spännande miljö.

Hitta sig själv

Hon har varit hjälpledare, säsongsteolog och skriftskollärare vid väldigt många konfirmandläger.

– Mitt rekord är fem konfirmandläger på samma sommar. Att vara på läger är avkoppling från vardagen. Där finns också plats för djupare diskussioner och plats för ungdomarna att hitta sig själva.

I somras var hon inte på ett enda läger.

– Jag saknade det!

Vad ser du fram emot i livet, om du tänker kortsiktigt och långsiktigt?

– Jag ser fram emot att gifta mig med min fästman på sommaren. Om jag ska tänka mer långsiktigt så är det nog alla de människor jag kommer få följa i deras olika livsöden och alla de människor jag kommer få uppleva. Jag trivs verkligen bland andra och är ögärna ensam.

Det finns människor som är grundglada. Cecilia Alameri är en sådan person.

– Jag försöker alltid tänka positivt. När mina kollegor är nära att ge upp hoppet brukar jag säga: "Nej det här fixar vi! Det måste gå. Det finns alltid en annan möjlighet."

Oro och trygghet

DET ÄR mycket som gungar för tillfället. Pandemi, krig och energikris. Politiska svängningar i en hårdare riktning, en allt tuffare ton i det offentliga samtalet. Ibland viskar någon till och med lite ängsligt om ett tredje världskrig. Inte att undra på att många känner sig otrygga.

Perioder av otrygghet gör att man får se sina egna prioriteringar och värderingar i nytt ljus. Vad är det som ger mig trygghet? Är det att krig finns någonstans långt borta och inte berör mig? Är det att inga svåra sjukdomar drabbar oss i den rika västvärlden? I så fall sitter den tryggheten löst.

I KYRKANS uppdrag ingår att påminna om att det finns En som är större än vi. Och att Denne dessutom är beredd att ta

hand om oss om vi sätter vår tillit till Honom. Det här betyder inte att alla problem försvinner eller att allting mirakulöst ordnar sig till det bästa så fort jag knäpper händerna. Vi har sett allt för många som utlovat det, men de brukar som regel inte riktigt leverera när det gäller.

Gud är inte det universella lyckopillret som fixar allt. Men likväl finns det på något märkligt sätt en trygghet i att Gud trots allt har sista ordet. Det är inte upp till vår styrka, vår smarthet och vår förmåga, utan Guds.

KYRKAN BRUKAR som regel gärna understryka att vi inte alltid har svaren på li-

»Ibland undrar jag om vi rentav har blivit så bra på att dela frågorna att vi nästan glömt att vi ju också hade Svaret.«

vets stora frågor, utan att vi hellre är med och delar frågorna. Det är helt rätt och riktigt, men ur en viss synvinkel sitter vi faktiskt på svaret. Kyrkans svar är Jesus. Frasen må vara uttjatad och det finns många skämt att dra kring den, men det gör den inte mindre riktig. Och ibland undrar jag om vi rentav blivit så bra på att dela frågorna att vi nästan glömt att vi ju också hade Svaret.

VI KAN inte veta hur det kommer att gå, inte veta hur allt kommer att sluta, varken i Ukraina, i världshistorien eller i ditt eller mitt liv. Men det vi vet är att när slutet kommer står Gud där. Och den tryggheten behöver kanske världen få höra mer om i nuläget.

”Allting försvinner, allting växlar här Du är den samme, Herre bliv mig när.”

Mats Björklund är jordbrukare från Peder-söre.

JAG HAMNADE PÅ ...

Under vinjetten ”Jag hamnade på” hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

Synodalmöte.

När Borgå stifts präster samlades till synodalmöte i Åbo följde många bilar med dem. Janette Lagerroos har en bil med text på Houtskärsdialekt som berättar för alla vem som kommer.

Sofia Torvalds

Jänn kåmbär
Hootsjärs presstin

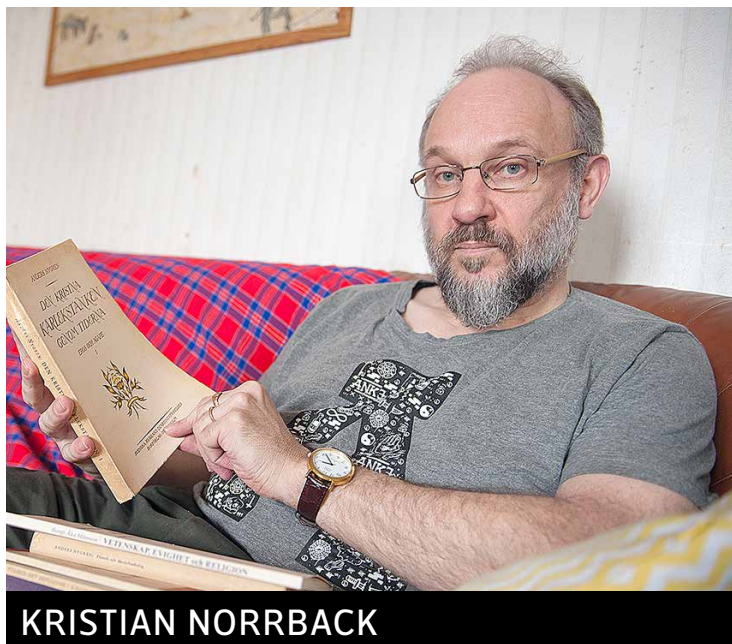

FOTO: ARKIV/JOHAN SANDBERG

KRISTIAN NORRBACK

Vilket är det största budet?

BIBELN ÄR en tjock bok, och den innehåller många bud. Redan på Gamla testamentets tid ställde man frågan om det fanns bud som var viktigare än andra, eller om man kunde peka på det viktigaste budet. Det är den frågan som en laglärare ställer till Jesus i dagens evangelium i Matteus 22.

SVARET, det dubbla kärleksbudet, att älska Gud av hela hjärtat och din nästa som dig själv, är både Jesus och de laglärda hjärtligt överens om enligt Markus 12: "Du har rätt, Mästare, det är sant som du säger." Själva buden är ju centrala verser i Moseböckerna. Det dubbla kärleksbudet har alltså största möjliga tyngd: de står skrivna i Skriften, de laglärda ser dem som Det största budet, och Jesus själv slår fast att hela lagen och profeterna hänger på de två buden.

»I en starkt individualistisk kultur går budet om att älska Gud på tvären.«

VAD SÄGER det dubbla kärleksbudet oss? I en starkt individualistisk kultur går budet om att älska Gud på tvären. Som om det finns Någon utanför oss och över oss som gör anspråk på oss! Och anspråket är totalt: hela ditt hjärta, hela din själ, hela ditt förstånd. Och om vi ville böja oss för Guds anspråk, hittar vi en sådan odelad kärlek hos oss? Och det andra budet, om din nästa, som säkert är ett lika genomgående krav på oss, är det lättare?

DET ÄR av största vikt att vi stannar upp för vem som uttalar det dubbla kärleksbudet. Han sade om sig själv att han inte kommit för att göra sin egen vilja utan endast Hans vilja som sänt honom. Han utförde sitt uppdrag från början till slut – på korset – med hela hjärtat, hela själen och hela förståndet, i kärlek till varje medmänniska. Och han gjorde det inte för sin egen skull.

Kristian Norrback är kaplan i Malax församling. **Han hoppas** på att kunna börja följa det dubbla kärleksbudet.

Hans tips: ta tid någon gång att läsa psalmerna i avdelningen "Guds nåd i Kristus".

SÖNDAG 16.10.2022, Nittonde söndagen efter pingst

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här söndagen

har temat Det dubbla kärleksbudet. Guds kärlek väcker kärlek i oss. Den som älskar Gud över allting och sin nästa som sig själv uppfyller det dubbla kärleksbudet.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

5 Mos. 6:4–9

ANDRA LÄSNINGEN

1 Kor. 1:4–9

EVANGELIUM

Matt. 22:34–40

"Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd. Detta är det största och första budet."

Läs mera i Matt. 22:34–40.

Psalmförslag

417

419

467

471

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Låt mig idag älska andra av hela mitt hjärta, av hela min själ och av hela mitt förstånd.

Bönen är skriven av Sofia Torvalds.

SÖNDAG 23.10.2022, Tjugonde söndagen efter pingst

Nästa söndag

har temat Tro och otro. Under Jesu livstid tvivlade många på honom eller tog anstöt av honom. De förnekade hans gudomlighet och höll honom för en upprorsmakare. Också varje kristen människa känner av kampen mellan tro och otro i sitt eget hjärta. Därför måste en Kristi efterföljare kritiskt pröva sin egen trosgrund.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

1 Mos. 15:1–6

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 4:16–25

EVANGELIUM

Mark. 2:1–12

"Nu satt där några skriftlärdar, och de tänkte för sig själva: Hur kan han tala så? Han hädar ju. Vem kan förlåta synder utom Gud?"

Läs mera i Mark. 2:1–12.

Psalmförslag

898

901

913

907

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

Diakonin tar aldrig paus

Församlingarnas diakoniarbete tar hand om de svagaste i samhället. I Esbo samlar diakonin in bland annat halsdukar, vantar och strumpor inför bostadslösas natt – också du kan dra ditt strå till stacken. I Grankulla är det brödutdelning på tisdag morgon. Kolla in din egen församlings annonsering!

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO HÖGMÄSSOR

Karabacka kapell: sö 16.10 kl. 10. Kanckos och Eva Andersson. Kyrkkaffe.

Esbo domkyrka: sö 16.10 kl. 12.15. Erkko, Klaus Pennanen och Teemu Suominen.

Olars kyrka: sö 23.10 kl. 10.30. Erkko, Brunell. Kyrkkaffe.

Esbo domkyrka: sö 23.10 kl. 12.15. Erkko, Brunell. Under högmässan söndagsklubb för barn, med Alina Blomberg i Förrättningskapellet.

Familjeklubbar för föräldrar och småbarn: Vi träffas på följande platser kl. 9.30–11.30: Sång och lek i Sökö kapell varje ti. Esbo domkyrkas församlingsgård varje on. I Mattby kapell Imse Vimse varje to. I Köklax kapell varje fre.

Familjer på äventyr: lö 29.10 kl. 10–11.30 i Esboviken. En tvåspråkig motionsklubb för barnfamiljer. Meddela gärna katriina.vilkman@evl.fi om deltagande. Mer info: esboforsamlingar.fi

Söndagsklubben för barn: sö 23.10. Vi hör en kort bibelberättelse, sjunger och

pysslar med klubbledare Alina Blomberg, medan högmässan firas i Esbo domkyrka kl. 12.15. Barnen deltar med vårdnadshavare i inledningen av högmässan, går sedan med ledaren till klubbtrymmet i Förrättningskapellet och de återvänder med klubbledaren innan nattvarden.

Konfirmandverksamhetens anmälan till konfa 2023 är i gång. På nätsidan esboforsamlingar.fi/konfa hittas info om konfirmandgrupper, pris för läger samt befrielse från avgift. På samma nätsida öppnar den elektroniska anmälan on 12.10.

Symamsellerna: Ti 18.10 kl. 16–19.00 handarbetsgruppen som stickar och handarbetar till förmån för mission och internationell diakoni. Vita huset, Prästgårdsg. 1.

Samlingar för daglediga: kl. 13–14.30. Torsdagsträffen 20.10 i Södrick kapell med program och samvaro. Den här gången pratar vi om minnet med Ida Mitchell från Minneslotsen.

Musik: sö 16.10 kl. 11. Kyrkomusikfesten med tvåspråkig mässa i Åbo domkyrka. Körsångare från Esbo svenska församling deltar. Mässan strömmas på nätet: virtuaalikirkko.fi

Retreat tillsammans med Johannes församling: fre–sö 28–30.10.2022, på Snoan i Lappvik. Kontakta retreatledare Anna Maria Böckerman, annamaria.bockerman@evl.fi för upplysningar om du är intresserad av en retreat i oktober.

Församlingsvalet: Paneldiskussionen on 26.10 uteblir i Olars kyrka på grund av att samsjovall förrättas i Esbo svenska församling.

Diakonin stöder och hjälper: Ta kontakt med diakonerna; Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi, Henrik 050 597 3313, henrik.tuohino@evl.fi samt WhatsApp eller elektronisk tidsbokning; asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp.

Bostadslösas natt: Diakonin samlar in nya tjockare strumpor, halsdukar, vantar, mössor, tvål (bit), tandkräm och -borstar, deodorant till de Bostadslösas natt. Lämna in senast 14.10 till vaktmästaren på Kyrkogatan 10.

Esbo svenska församlings kansli på Kyrkogatan 10: Vi betjänar per telefon må–fre kl. 9–13 och e-post. Kansliet öppet för besök må och to kl. 9–13.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning samt beställning av ämbetsbetyg och släktutredningar: Esbo regioncentralregister, betjäning per telefon och e-post må–ti kl. 9–15 och on–to kl. 9–12, fre stängt. 09 8050 2600, keskusrekisteri.espoo@evl.fi, Bokningstjänster, 09 8050 2601, varauspalvelut.espoo@evl.fi. Begravningsstjänster, 09 8050 2200, hauta-toimisto.espoo@evl.fi.

GRANKULLA

Sö 16.10 kl. 12: Högmässa i Sebastos, Ulrik Sandell, Barbro Smeds. Kaffeservering.

Ti 18.10 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och brödutdelning i Sebastos.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig men-talvårdsgrupp i Sebastos, Carola Wikström.

On 19.10 kl. 13.30: Kyrkosyfoöreningen i Sebastos.

To 20.10 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgroup i Metodistkyrkan, Carola Wikström, Catherine Granlund.

Sö 23.10 kl. 12: Högmässa i Sebastos, Jona Granlund, Heli Peitsalo. Kaffeservering.

Må 24.10 kl. 19: Ekumenisk fredsbön i Metodistkyrkan. Välkommen!

Ti 25.10 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Heli Peitsalo.

Kl. 9.30– 10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning.

Kl. 12.45: Sångstund för pensionärer i Casa Seniori, Barbro Smeds.

Kl. 13.30: Tisdagsträffen i Casa Seniori. Gäst: Marit Lindqvist. Anneli Kantos roman ”Rottien pyhimys”, målningar i Hattula kyrka. Catherine Granlund, Carola Wikström, Barbro Smeds.

Kl. 15: Glad idag – tvåspråkig men- talvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.

Kl. 18: Graziakören i Metodistkyrkan, Heli Peitsalo.

On 26.10 kl. 13.30: Kyrkosyfoeringen i Sebastos.

To 27.10 kl. 10–11: Lovsångs- och för- bönsgrupp i Metodistkyrkan, Carola Wik- ström, Catherine Granlund.

5-årskalas i Sebastos lördag 29.10 kl. 12–14: för alla barn som under året fyllt eller fyller 5 år. På programmet står mat, sång, lek, skattjakt, pyssel mm. Förhandsan- mälning senast 19.10 till daniela.hilden@ evl.fi

www.grankullaforsamling.fi

KYRKSLÄTT

Fredag 14.10 öppnar den elektroniska anmälan till En natt i S:t Matteus 11–12.11, för barn.

Lö 15.10 kl. 10–14: Öppet hus i Ellen.

Lö 15.10 kl. 15: Ellen Grahn-föreställning

Sö 16.10 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka

Sö 16.10 kl. 15: Ellen Grahn-föreställning

Må 17.10 kl. 18.30: Bostadslösas natt med musik och tal i S:t Mikael's kyrka

Ti 18.10 kl. 13.30: Seniorgruppen i Mika- eligården

Ti 18.10 kl. 17–19: Stick&meet på Hörnan

Ti 18.10 kl. 19: Mässa i Taizé- anda i S:t Mikael's kyrka

To 20.10 kl. 10: Förmiddag på Hörnan

Lö 22.10 kl. 10–14: Valmingel i Ellen

Lö 22.10 kl. 19: Ellen Grahn-föreställning

Sö 23.10 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka
Sö 23.10 kl. 15: Ellen Grahn-föreställning

Mera information om Ellen Grahn-före- ställningen finns på finska församlingens hemsida, föreställningen går främst på finska.

Mera info: www.kyrkslattsforsamlingar.fi – tel. 040 350 8213

TAMMERFORS

Sön 16.10 kl. 11 Gudstjänst: i Svenska

Hemmet, Janne Heikkilä, Paula Sirén

Tis 18.10: OBS! Ingen Familjelykta

Tis 18.10: OBS! Ingen Tisdagsklubb

Ons 19.10 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet, Heimo Suonsivu, sjukhuspräst, är vår gäst

Sön 23.10 kl. 11 Högmässa: i Svenska Hemmet, Kim Rantala, Paula Sirén, Reijo Latvio, trombon

Tis 25.10 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i Svenska Hemmet, anmälningar till barn- ledare Piu Heinämäki, tfn 040 804 8587

Tis 25.10 kl. 12.30–15.45 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3

Ons 26.10 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet, Marianne Hesthammer: Förfat- taren H.C. Andersen

Fre 28.10 kl. 15 Tyskasklubben: i Svenska Hemmet, Maikki Soro: Grimms Märchen. Vi träffas vid en kaffekopp och samtalar på tyska

Tisdagar kl. 8–10 och fredagar kl. 10–12 Telefonjour om neuropsykiatriska stör- ningar: (bl.a. ADHD, autism) för familjer lösningsinriktad neuropsykiatrisk coach Piu Heinämäki, tfn 040 804 8587.

VANDA

FRE 14.10 kl. 10.00 – 11.00 Musikek: i Dickursby kyrka. Välkommen med på musikek för ca 1–4 åringar med vuxen på 2 våningen i utrymmet Kärlek.

FRE 14.10 kl. 14.00 – 15.30 Babyrytmik: i Dickursby kyrka. Välkommen på babyryt- mik under 1-åringar med vuxen på andra våningen i utrymmet Kärlek.

SÖ 16.10: Ingen högmässa kl.10 i Helsing- kyrka S:t Lars.

SÖ 16.10 kl.12 Festmässa för diakonins

150 årsjubileum i Dickursby kyrka. Vi de- lar ut yllesockor och vristsvärmare till alla deltagare eller så långt det räcker. Festlig lunch med program efter mässan.

ONS 19.10 kl 14 Dickursbykretsen: i Folk- hälsanhuset i Dickursby, Vallmovägen 28. Andakt, kaffe och tilltugg.

ONS 19.10 kl. 18 Ungdomskväll: i Dick- ursby kyrka. Öppen verksamhet för alla ungdomar på svenska.

FRE 21.10 kl. 12 Fredagsgruppen: i Dick- ursby kyrka. Andakt, sopplunch och samvaro.

SÖ 23.10 kl 10 Högmässa, Välsignelse av frivilliga och nyanställda: i Helsing kyrka S:t Lars. Kristian Willis, Janne Sironen, Sini Aschan, Anders Ekberg. Lunch i Prostgår- den efter högmässan.

Ti 25.10 kl. 13 Seniorcafé: i Dickursby kyrka. Andakt, kaffe och tilltugg.

ONS 26.10 kl. 14.30. Allsänger på Folk- hälsanhuset: Gunnar Weckström, konfe- rencier, Ingmar Hokkanen, piano.

TO 27.10 kl.13 Sottungsby-Håkansböle- kretsen: i Håkansböle kyrka, Håkansbö- levägen 48. Andakt och kaffe.

TO 27.10 kl.14 The English Bible study group: i Dickursby kyrka. Anmälningar och mera information Heidi Salminen 0503301828.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Middagsbön och diakonijour: tisdagar kl 12–14 i Johanneskyrkan

Veckomässa: onsdagar kl 18 i Johan- neskyrkan

Mässa: söndagar kl 10 i S:t Jacobs kyrka

Högmässa: söndagar kl 12 i Johanneskyr- kan. Söndag 16.10: Bulevardens kammar- musiksällskap medverkar i högmässan kl. 12.

Mässa: söndag 16.10 kl 15 i Folkhälsanhu- set, Brunakärr. Passionärerna medverkar i mässan.

Andakt: tisdag 18.10 kl 17.30 i seniorhuset på Drumsö

GEMENSKAP

Middagsbön och diakonijour: tisdagar kl 12–14 i Johanneskyrkan.

Träffpunkt: tisdag 18.10 kl 14–15.30 i Hög- bergssalen. Kisa Korkman talar om sin bok Ellen Linnea.

Johanneskaffe på stan: måndag 24.10 kl 14–16, Café Esplanad, Norra Esplanaden 37. Träff utanför caféet kl 13.55. Kom och träffa anställda och andra försam- lingsmedlemmar! Vi bjuder på kaffe & tilltugg.

Diakoniträff: torsdagar kl 12 i S:t Jacobs kyrka. Kaffe och diskussion.27.10 funderar vi tillsammans på söndagens högmässa.

Urstark och livrädd – om mod och mot- stånd, tisdag 18.10 kl. 18.

Spelkväll med pizza för unga vuxna: 26.10 kl 18–21 i Hörnan.

Anmälan till församlingens retreat: ”Källa till levande vatten”, som hålls på Snoan 28–30.10. Anmälan görs 2–20.10 till Anna Maria Böckerman, annamaria.bocker- man@evl.fi eller 050–3801869. Mera info om retreaten finns på församlingens hemsida.

FÖR FAMILJER OCH BARN

Familjecafé: Måndagar och fredagar kl

9.30–12.30 i Hörnan (Högbergsg. 10), torsdagar kl 9.30–12.30 i S:t Jacobs kyrka (Kvarnbergsbr. 1, vän 2) Obs! Familjecafé- erna håller höstlovspaus vecka 42.

Musikek: Måndagar och fredagar kl 10 i Hörnan (Högbergsg. 10), torsdagar kl 10 i S:t Jacob (Kvarnbergsbr. 1), tisdagar kl 10 i Arabiastrandens invånarhus (Indiag. 1, utrymmet ”Käätöpaikka”) Obs! Musik- leken håller höstlovspaus vecka 42.

Babyrytmik: måndagar kl 11 i Hörnan. Obs! Babyrytmiken håller höstlovspaus vecka 42.

Ingen förhandsanmälan behövs till barn- verksamheten. Mera info om familjecafé, babyrytmik och musikek ger Stella Wahlström, 050 578 1444.

Fritids: måndag–torsdag kl. 13–16:30 för åk 3–6 i S:t Jacobs kyrka på Drumsö, Kvarnbergsbrinken 1. Här kan du kocka, spela, skapa, leka ute m.m. Mellanmål kostar 1€. Mera info: Axel Åberg, 050 408 4637 Obs! Fritids håller höstlovspaus vecka 42. I stället pågår ett dagsläger för anmälda. Mera info ger Helena Hollméus 050 401 0390.

Family fun: onsdag 26.10 kl 16–19 i S:t Jacobs kyrka

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyr- kan.

Furahakören: övar varannan lördag kl 10 i Körsalen, Högbergsgården, andra våning- en. För mer info, kontakta Anna Maria på annamaria.bockerman@evl.fi. Välkom- men med!

Programmet för unga hittar du på ung- domsverksamhetens egen hemsida, jo- hannesungdom.wordpress.com.

Mera info: om församlingens verksam- het finns på helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

Följ oss på instagram och fb: @johannes- forsamling.

MATTEUS

Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

ANDLIGT LIV

Mässor: regelbundet varje söndag kl. 10 i Matteuskyrkan. Utom de söndagar vi firar kvällsmässa, 4.12 och 1.1

Kvällsmässa 23.10 kl.19: Kyrkfika efteråt. Ingen mässa kl.10

MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 17.30 + kyrkfika. Öppet hus för ungdo- mar från kl. 15. Inte under v. 42.

Öppen bönegrupp: Molnet träffas 20.10, varannan torsdag, i Matteuskyrkan kl.

18–19:30. Mer info: Gun Holmström, tfn 040 759 6851.

BARN OCH FAMILJ

Musikek tisdagar: Klapp & klang kl. 10 (från 1 år uppåt) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1 –åringar) i Matteuskyrkan. Mera info: daniela.stromsholm@evl.fi, 050–5967769. Inte under v. 42.

Tweentisdag för åk 3–6: Tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv- spel, pyssel m.m. Popkör kl. 15:30–16:15. Inte under v. 42.

Pysselklubb: För åk 1–2 i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid torsdagar, varannan vecka. Mera info: catarina.barlund-palm@evl.fi, 050–380 3936. Inte under v. 42.

Barnkör: För åk 1–2 i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid torsda- gar, varannan vecka. Mera info daniela. stromsholm@evl.fi, 050–5967769 Inte under v. 42.

ESBO

För barn

Söndagsklubben för barn star- tar söndagen 23.10. Vi hör en kort bibelberättelse, sjunger och pysslar med klubbledare Alina Blomberg, medan hög- mässan firas i Esbo domkyrka kl. 12.15.

Barnen deltar med vård- nadshavare i inledningen av högmässan, går sedan med ledaren till klubbtrymmet i Förrättningskapellet och de återvänder med klubbledaren innan nattvarden.

Popkör: för barn i årskurserna 3–6. Tisdagar kl. 15.30–16.15 i Matteuskyrkan. Matteus barnkör övar i skolorna på Matteus församlings område, på eftersida torsdagar. Körledare: daniela.stromsholm@evl.fi, 050-5967769 Inte under v. 42.

MUSIK

Kyrkokören: övar tisdagar kl. 18.30 i Matteuskyrkan. Körledare: niels.burgmann@evl.fi, (09) 2340 7326.

Vår Ton: för dig som aldrig vågat sjunga i kör men ändå skulle vilja försöka. Vi sjunger visor, kanon och schlager onsdagar mellan 15.30–16.30. Ledare: Niels Burgmann. Tag gärna kontakt om du har frågor, 050-566 9418 eller niels.burgmann@evl.fi

GEMENSKAP

Matteus SALT: 23.10 kl. 18. För dig som längtar efter djupare insikt i den kristna tron. Kvällsbit. Kontakt: Juho Kankare tfn 050 380 3957.

Samling för män: 21.10 Med Helmuth Gripentrog om byggande av orglar – senaste stora projekt i Uppsala domkyrka. Kontakt: Juho Kankare, Telefonnummer: 050-380 3957

Stickklubben: 20.10 kl. 11–13 (jämlna veckor i höst). Handarbete, inspiration och skratt. Mera info: Carita Riitakorpi, 050-380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: 17.10 kl.14–16 Träffas i Matteus en gång i månaden. Vi läser och diskuterar Henri Nouwens bok ”Att söka en helhet”. Kontakta Ulla-Stina Henricson, 0500-419661 / ushenricson@gmail.com.

BEHÖVER DU HJÄLP ELLER STÖD?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med! Våra diakoniarbetare är Carita Riitakorpi 050-380 3986 eller Mari Johnson 050-380 3976.

PETRUS

Petruskyrkan Skogsbäcksvägen 15

www.petrusforsamling.net

Varmt välkommen på gudstjänst!

Högmässa: kl. 10 Munksnäs kyrka, söndagsskola för barn. Kl. 12 Äggelby gamla kyrka. 16.10 Thylin, Sandell. 23.10 Metsä-ranta, Sandell. Kaffe efteråt.

Puls-gudstjänst: kl. 15.30 i Petruskyrkan. Puls är en en avslappnad söndagsgudstjänst med undervisning, gemenskap och lovsång. Kaffe efteråt. Barnkyrka och CoolKids för barnen. Välkommen!

BARNFAMILJER

Följ Petrus Kidz-gruppen på facebook för aktuell info!

Musiklek: Kom med i höstens musiklek-grupper! Musiklek är speciellt för dig med barn 0–5år. Tisdagar kl. 10 i Malmis kyrka och torsdagar kl. 10 i Hagasalen. Kontakta Anne Koivula, anne.koivula@evl.fi, för mer info.

SJUNG I KÖR

Petrus vokalensamble: Välkommen alla nya körsångare! Vi sjunger i stämmor och uppträder sporadiskt. Kören övar i regel på torsdagar kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. Mer information av kantor Mathias Sandell, mathias.sandell@evl.fi.

Lovsångsgruppen: För alla som gillar att sjunga! Lovsångsgruppen medverkar på Förbön och Tack. Övning före förbönsgudstjänsten varannan tisdag kl. 18.

BÖN OCH LOVSÅNG

Du kan alltid skicka in dina böneämnen:

till pray.petrus@evl.fi, per post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Förbön och Tack: Ti 18.10 kl. 19. Tvåspråkig förbönsgudstjänst i Munksnäs kyrka. Henrik Perret, Bengt Lassus. Barnpassning ordnas. Förbönstelefonen öppen må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–20, 09-23407171. Du kan även sända böneämnen per e-post eller post till kontaktuppgifterna ovan. Välkommen på plats eller följ med digitalt via Petrus facebook, www.facebook.com/petrusforsamling.

Öppen Himmel bön- och lovsångskväll: 28.10 kl. 18 i Petruskyrkan. En kväll med bön, lovsång och tid i Guds närvaro. Vill du lära dig höra Guds röst, och vara inför honom. Vi kan alla höra höra och umgås med honom. Välkommen!

GEMENSKAP

Dagscafé: 25.10 kl. 13. Välkommen med på en eftermiddag med kaffe, gemenskap. Varannan tisdag kl. 13. Vi ses i Petruskyrkan. Mer info av diakonissan Bodil Sandell, tel. 09 2340 7227 / 050 3803 925.

KURSER

Alpha: Alla funderar på livets stora frågor. Alpha är ett tillfälle att utforska livet och tron under 10 kvällar med middag, video-föreläsning och samtal. Kursen är för alla, oberoende av tidigare kunskap eller bakgrund. Onsdagar kl. 18 i Petruskyrkan. Anmälan till Rebecka Björk (@evl.fi) Mer info på petrusforsamling.net/alpha.

Transform Equip: Fördjupa din tro, formas i din karaktär och mogna som Jesu efterföljare. 29.10 kl. 18 i Petruskyrkan. Kvällen är öppen för alla, oberoende församlings-tillhörighet. Passar både arbetande, studerande och daglediga. Mer info: www.transform.fi.

ONLINE

Följ med Petrus församling: Instagram och facebook @petrusforsamling för andligt innehåll och för att hållas uppdaterad om vad som händer i församlingen!

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA GUDSTJÄNSTER

Sö 16.10:

- Högmässa kl. 10 i Ekenäs kyrka.
- Högmässa kl. 12 i Snappertuna kyrka.

Sö 23.10

- Högmässa kl. 10 i Ekenäs kyrka med installation av kaplan Wille Westerholm. Kyrkkaffe i förs.hem efteråt.
- Musikandakt kl. 16 i Tenala kyrka med temat ”En ny sång”.

Församlingsvalets valtent to 27.10 kl. 18: i Ekenäs förs.hem. Kom med och lyssna eller ställ egna frågor till våra kandidater i församlingsvalet och bilda dig en uppfattning om vem du vill rösta på. Enkel servering.

MUSIK

Babykonsert: on 19.10 kl. 10.30 i Ekenäs kyrka med Iselin, Inkeri och Wikis.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

TAMMERFORS

Välkommen på onsdagskaffe!

Ons 19.10 kl. 13 Onsdagskaffe i Svenska Hemmet. Heimo Suonsivu, sjukhuspräst, är vår gäst.

Ons 26.10 kl. 13 Onsdagskaffe i Svenska Hemmet. Marianne Hesthammer talar om författaren H.C. Andersen.

INGÅ

Lö 15.10:

– **kl.10.00–12.00 Kvinnobrunch:** Församlingshemmet. Kom och upplev avslappning med ljudbad, hör om operasångerskan Satu Vihavainens liv samt njut av musik och brunch i gott sällskap. Anmälningar: inga.kansli@evl.fi senast 12.10.2022.

Sö 16.10:

– **kl.10.00 Skördemässa:** Ingå kyrka. Hellsten, Gustafsson Burgmann samt Do-ReMingå medverkar. SLC Nyland bjuder på kaffe efter mässan på församlingshemmet.

Ti 18.10:

– **kl. 10.00–14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 19.10:

– **kl. 13.00 Dagträff:** Prästgården. Lindell.
– **kl. 15.00–18.00 Kvällsloppis:** Strandvägen 11. Kom och fynda! Kaffeservering. Lindell, Kakko.

To 20.10:

– **kl.10.00–14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 14.00 Minnesträning och stödgrupp för anhöriga i samarbete med Nylands Minneslots:** Strandvägen 11. Tilläggsin-

formation: Petra Karjalainen, tel. 0400 321239. Lindell.

– **kl. 18.00 Bönegrupp (tvåspråkig):** Strandvägen 11. Kakko.

Fre 21.10:

– **kl.18.00 Israelisk dans:** Församlingshemmet. Unnéus.

Sö 23.10:

– **kl.10.00 Tvåspråkig högmässa:** Ingå kyrka. Sjöblom, Gustafsson Burgmann, Kakko.

– **kl.18.00 Konsert med Olivier Messiaens pianomusik:** Ingå kyrka. Rie Saito-Lassila, piano. Fritt inträde, programblad 5 €.

Må 24.10:

– **kl. 13.15–15.00 Pysselklubb:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld–Qvarnström.

– **kl. 18.30 Bibelgrupp:** Prästgården. Hellsten.

Ti 25.10:

– **kl.10.00–14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 13.00–14.00 Samling:** Strandvägen 11. Liisa Weckström informerar om hur man tar hand om sina tänder på bästa sätt. Kaffeservering. Lindell, Kakko.

– **kl. 18.00 Stick- och virkcafé:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

Ons 26.10:

– **kl. 13.15–16.30 After school:** Församlingshemmets nedre våning. Öppna dörrar för barn i årskurs 1–6.

Möjlighet att göra läxor (läxhjälp), äta mellanmål (1e per barn), pyssla, spela, gympa osv. Fri samvaro. Nylund.

– **kl. 14.00 Missionssyfoöreningen:** Prästgården. Björklöf.

To 27.10:

– **kl. 10.00–12.00 Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund.

– **kl.10.00–14.00 Öppet hus & mini-lop-piset öppet:** Strandvägen 11. Lindell, Kakko.

– **kl. 11.30–13.00 Matservering:** Församlingshemmet. 4 €/person. Sköld–Qvarnström.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Sö 16.10 kl. 12 Högmässa: i Karis kyrka.

Sö 16.10 kl. 18 Kvällsmässa: i Pojo kyrka.

Må 17.10 kl. 14 Bibelgrupp: i Karis församlingshem.

To 20.10 kl. 19.30 Stillhetens bön: i Karis kyrka.

Sö 23.10 kl. 10 Gudstjänst: i Pojo kyrka.

Sö 23.10 kl. 12 Högmässa: i Karis kyrka. Högmässan streamas också och kan ses via församlingens YouTube-kanal.

Ons 26.10 kl. 8.30–9 Stillhetens bön: i Pojo församlingshem.

Närmare information om församlingens övriga evenemang finns på församlingen webbplats: www.karis-pojoforsamling.fi

INGÅ

Brunch i gott sällskap

Kvinnobrunch lö 15.10 kl. 10.00–12.00 i Församlingshemmet.

Kom och upplev avslappning med ljudbad, hör om operasångerskan Satu Vihavainens liv samt njut av musik och brunch i gott sällskap.

Anmälningar: inga.kansli@evl.fi senast 12.10.2022.

ESBO STIFT

LOJO

23.10. kl. 13.00: Högmässa i Virkby kyrka. Guldskanten sjunger. Kyrktaxi, kyrkkaffe.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

Fr 14.10 kl. 13–15 Svampkurs: Ta med dig svampkorg och svampkniv. Kursledare svamprådgivare Elisabeth Eriksson. Vi promenerar vid Stensböleskogen och träffas vid Fribrytarnas utfärdsstuga, adressen är Tarkisvägen 262, 06100 Borgå. henrika.lemberg@evl.fi, 040 512 5082.
Sö 16.10 kl. 9.30 Gudstjänst i Emsalö kapell: Ståhlberg, Hätönen

Kl. 12.15 Högmässa i Domkyrkan: Smeds, Ståhlberg, Hätönen. Barnens kyrkstund, Strömfors

Kl. 13.30 Missionslunch: i församlingshemmet på Lundagatan 5. Lindström, Smeds

Må 17.10 Kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån.

Kl. 9–12 Babyträff: Domprostgården, Hindsberg

Ti 18.10 kl. 12 Lunch för pensionärer och arbetssökande: Lundagatan 5

On 19.10 – to 20.10 kl. 10–13 Café Ankaret öppet: Runebergsg. 24

On 19.10 kl. 17 Missions- och bibelkväll: Café Ankaret, församlingshemmet, Lindström

To 27.10 kl. 9–11.30 Familjeträff: Domprostgården, Antila, Strömfors

Sö 23.10 Högmässa kl. 12.15 Domkyrkan: Ståhlberg, Smeds, Söderström, Tollander, Gaudeamuskören, Denice Sjöströms gudstjänstgrupp

Må 24.10 Kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån.

Kl. 13 Sjömansmissionskretsen i Café Ankaret: Församlingshemmet, Göta Ekberg

Kl. 17.30 Mammaträff i Domprostgården: Hindsberg. Anmälan till jenni.antila@evl.fi senast onsdagen före träffen.

Ti 11.10 kl. 9.30 – 11.30 Familjeträff i Sjötorp: Kråkö, Sjötorpsv. 2, Hindsberg

Kl. 12 Lunch för pensionärer och arbetssökande: Lundagatan 5

On 26.10 Kl. 13 Mariakretsen: i församlingshemmets musikrum, Denice Sjöström

Kl. 17.30 Familjekväll i Domprostgården To 27.10 kl. 9 Familjeträff i Domprostgården: Strömfors, Antila

Kl. 13.30 Missionskretsen: Café Ankaret, Kerstin Vikström

Kl. 14 Kråkökretsen i Sjötorp: Lindström

kl. 18 Samling kring Guds ord: Runebergsg. 24, stora salen, Erik Vikström

Kl. 19 Kvällsmässa i Lilla kyrkan: Ståhlberg, Te-servering saft smörgås

SIBBO

Sö 16.10 kl. 12 Högmässa: Sibbo kyrka.

On 19.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Inleds med kort andakt.

To 20.10 kl. 18 Psalmkväll: med Dag-Ulrik Almqvist. Bitta in memoriam: Söderkulla kyrka.

Lö 22.10 kl. 15 Fyraårsfest: Söderkulla kyrkas klubbutrymme. Personlig inbjudan till alla församlingsmedlemmar som fyller fyra år i år.

Lö 22.10 kl. 18 Församlingkväll: Kyrkoby församlingshem.

Sö 23.10 kl. 10 Högmässa: Söderkulla kyrka. Efter mässan serveras brunch i församlingssalen.

On 26.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Inleds med nattvard.

On 26.10 kl. 12 Ättaeuroslunch: Kyrkoby församlingshem.

To 27.10 Anmälan till konfirmandundervisningen 2023 inleds: Anmälan via länk på hemsidan. Kontakt: Christer Romberg tfn 040 620 1459, e-post christer.romberg@evl.fi. Anmälan är öppen t.o.m. 11.11.

När september är över

SORG ÄR en märklig sak. Den gömmer sig bland kläderna i klädförrådet och kastar sig över en och tar strupgrepp helt plötsligt. Bowlingväskan som står längst inne, bredvid fönstret, är min nemesis. Jag kan nästan inte se på den – men ibland måste jag ändå in i förrådet med sommarplagg som ska hängas upp, eller ett par skor som ska ställas undan till våren. Då är sorgen där och hugger klorna i mig innan jag hinner dra efter andan.

KOSTYMERNA som hänger på klädstången är inget problem. Mitt problem är vardagskläderna, de som han använde flitigt, de som har hål, uttöjda halshål och fläckar av olja eller färg. De som jag sett honom i under många år medan han skruvade fast bräder på terrassen, bytte olja på någon av bilarna eller gick ut med hunden. De nötta arbetshandskarna, hoodien som han köpte på konserten i Gävle, den som blev hans favorittröja och som fortfarande har hans doft. Jag kommer nog aldrig att kunna tvätta den, fast jag vet att hans doft så småningom kommer att försvinna ur den, liksom ur hans kudde, på samma sätt som jag märker att jag har svårt att komma ihåg hans röst. Jag har hört den rösten i över 26 år, hur kan den bara tona bort ur min hjärna?

»Då är sorgen där och hugger klorna i mig innan jag hinner dra efter andan.«

JAG ÖNSKAR att jag hade fått höra hans röst en sista gång, men hur skulle vi ha kunnat veta att den där morgonen var den sista? Den var så normal, precis som andra måndagsmorgnar sedan skolorna började. Frukost, hundpromenad, tandborstning, hej då, vi ses i kväll. Det fanns ingenting som tydde på att den här dagen skulle bli inledningen på den värsta veckan i våra liv. Ingenting som sade att han skulle komma hem till oss i en kista två veckor senare.

Ändå är han här, i våra döttrar, i huset, trädgården, terrassen, i musiken som vi båda älskade och som jag fortfarande älskar, även om det gör ont att lyssna på en del låtar.

JAG KOMMER hem från gravgården i skymningen. Dagarna är märkbart kortare nu, och snart är september över för den här gången. Jag har tagit mig igenom ännu en årsdag, den andra i ordningen.

KATARINA NORRGÅRD

Katarina Norrgård är byråföreståndare vid Kustens och Ålands centralregister.

En församling behöver öppenhet för att leva

Pensionerade museimästaren Reijo Pekanpalo har varit förtroendevald i församlingen i 50 år. Utan en öppen kyrkoherde och förtroende mellan anställda och församlingsbor fallerar bygget, säger han.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

VANDA Reijo Pekanpalo har sett sju kyrkoherdar komma och gå under sin tid som förtroendevald i Vanda svenska församling. Han blev invald som 24-åring, idag är han 73.

– Öppenhet är viktigt hos en kyrkoherde. Det ska finnas utrymme för diskussion och frågor. Om det kommer en människa med ömma tår blir hela verksamheten mycket snabbt lidande.

Det samma gäller församlingen i stort.

– Det måste finnas en stor öppenhet mellan anställda och församlingsbor, ett förtroende för varandra i båda riktningarna.

– Och barnverksamheten är viktig, där sår vi fröna. Om vi inte har samarbete med barnfamiljer är det svårt att komma vidare därifrån.

Vad tycker du har förändrats mest under den tid du varit förtroendevald?

– När jag började hade vi inga föredragningslistor. Kyrkoherden tog upp saker och vi diskuterade. Det fanns tid att diskutera. Byråkratin har ökat, och numera är det en stor hög med papper inför varje möte.

Han ser inga tydligt positiva saker med byråkratin.

– Våra församlingar följer i finska församlingars fotspår, som är större och har mer byråkrati. Vi får inte fråga och diskutera så mycket som tidigare.

Reijo Pekanpalo har suttit i alla förtroendeorganen, församlingsråd, kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkorådet.

Vad har gjort att du velat och orkat vara med så länge?

– Jag har varit med och fått åstadkomma olika saker, det har känts bra! När jag var ung tog många äldre ledamöter så väl emot mig att församlingen blev som ett andra hem.

– Som utbildad biolog var jag aktivt med i gruppen som åstadkom miljödiplomet i samfälligheten. Om jag har något att ge så vill jag dela med mig. Jag har varit med närmast för att det känts bra.

Hur tänker du kring alla dystra prognoser

Reijo Pekanpalo ser ingen vinst med den ökade byråkratin i kyrkan.
FOTO: PRIVAT

»Om det kommer en människa med ömma tår blir hela verksamheten mycket snabbt lidande.«

om försämrad demokrati på grund av sämre joval, krympande ekonomi och medlemstal?

– Jag tycker alltid det är tråkigt när det blir sämre joval. Om man kan aktivera församlingsborna ska man göra det.

– Det som ger lite hopp är att det mesta är lite som en sinuskurva. När den når botten så stiger den igen. Vi är lite egoistiska just nu, har ingen talkoanda, men när de mjuka värdena ökar så stiger förhoppningsvis kurvan igen. När man tänker på allt mänskligt så går det i vågor.

Tron har alltid funnits med

Reijo Pekanpalos mamma kom från Kortjärvi i Terjärv och hörde till den evangeliska väckelsen.

– Hon var en varmt troende människa, och jag växte in i den miljön. Min lillasyster har jobbat i

församlingen också. Tron har följt med mig ända från barnsben.

Pekanpalo jobbade tidigare som museimästare vid Botaniska museet i Helsingfors. Om någon forskar i en viss växtgrupp beställs prover från olika museer.

– Min uppgift var att packa proverna så de skulle tåla resan. Först skulle proverna frysas i minus 30 grader i en vecka, för att alla bakterier skulle dö. Så jag brukar säga att jag bara sysslat med döda växter i mitt liv.

Övergången till pensionär för sju år sedan gick smidigt.

– Jag var dagpappa för mitt treåriga barnbarn i ett år. Det var lätt att lösgöra sig när jag hade en uppgift. Hon var lugn och snäll och tyckte om att diskutera och fundera över världen.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

Fr 14.10 kl. 13-15 Svampkurs: Ta med dig svampkorg och svampkniv. Kursledare svamprådgivare Elisabeth Eriksson. Vi promenerar vid Stensböleskogen och träffas vid Fribrytarnas utfärdstuga, adressen är Tarkisvägen 262, 06100 Borgå, henrika.lemberg@evl.fi, 040 512 5082.

Sö 16.10 kl. 9.30 Gudstjänst i Emsalö kapell: Ståhlberg, Hätönen

kl. 12.15 Högmässa i Domkyrkan: Smeds, Ståhlberg, Hätönen. Barnens kyrkstund, Strömfors

kl. 13.30 Missionslunch: i församlingshemmet på Lundagatan 5. Lindström, Smeds

Må 17.10 kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån.

kl. 9-12 Babyträff: Domprostgården, Hindsberg

Ti 18.10 kl. 12 Lunch för pensionärer och arbetssökande: Lundagatan 5

On 19.10 - to 20.10 kl. 10-13 Café Ankaret öppet: Runebergsgatan 24

On 19.10 kl. 17 Missions- och bibelkväll: Café Ankaret, församlingshemmet, Lindström

To 27.10 kl. 9-11.30 Familjeträff: Domprostgården, Antila, Strömfors

Sö 23.10 Högmässa kl. 12.15 Domkyrkan: Ståhlberg, Smeds, Söderström, Tollander, Gaudeamuskören, Denice Sjöströms gudstjänstgrupp

Må 24.10 kl. 10 Motion och mission: Träff vid gångbron, östra sidan vid ån.

kl. 13 Sjömansmissionskretsen i Café Ankaret: Församlingshemmet, Göta Ekberg

kl. 17.30 Mammaträff i Domprostgården: Hindsberg. Anmälan till jenni.antila@evl.fi senast onsdagen före träffen.

Ti 11.10 kl. 9.30 - 11.30 Familjeträff i Sjötorp: Kråkö, Sjötorpsv. 2, Hindsberg

kl. 12 Lunch för pensionärer och arbetssökande: Lundagatan 5

On 26.10 kl. 13 Mariakretsen: i församlingshemmets musikrum, Denice Sjöström

kl. 17.30 Familjekväll i Domprostgården

To 27.10 kl. 9 Familjeträff i Domprostgården: Strömfors, Antila

kl. 13.30 Missionskretsen: Café Ankaret, Kerstin Vikström

kl. 14 Kråkökretsen i Sjötorp: Lindström

kl. 18 Samling kring Guds ord: Runebergsg. 24, stora salen, Erik Vikström

kl. 19 Kvällsmässa i Lilla kyrkan: Ståhlberg. Teservering, saft, smörgås

BORGÅ Instrument

Kurs i chimesspel för vuxna

Kom och lär dig spela chimes med kantor Anne Hätönen. Kursen riktar sig till vuxna i alla åldrar både män och kvinnor. Vi börjar **torsdag 17.11** och fortsätter fyra torsdagar framöver fram till 15.12. Klockslaget är **kl. 18-19.30**. Anmäl dig till Anne Hätönen, anne.hatonen@evl.fi.

Platsen är kapellet i fjärde våningen i Församlingshemmet, Lundagatan 5.

Vi medverkar i De vackraste julsångerna i Domkyrkan 18.12. Kursen är gratis.

SIBBO

Mer info: på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi

Sö 16.10 kl. 12 Högmässa: Sibbo kyrka.

On 19.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Inleds med kort andakt.

To 20.10 kl. 18 Psalmkväll med Dag-Ulrik Almqvist. Bit-ta in memoriam: Söderkulla kyrka.

Lö 22.10 kl. 15 Fyraårsfest: Söderkulla kyrkas klubb-utrymme. Personlig inbjudan till alla församlingsmedlemmar som fyller fyra år i år.

Lö 22.10 kl. 18 Församlingskväll: Kyrkoby församlingshem.

Sö 23.10 kl. 10 Högmässa: Söderkulla kyrka. Efter mässan serveras brunch i församlingssalen.

On 26.10 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka. Inleds med nattvard.

On 26.10 kl. 12 Ättaeuros-lunch: Kyrkoby församlingshem.

To 27.10 Anmälan till konfirmandundervisningen 2023 inleds: Anmälan via länk på hemsidan. Kontakt: Christer Romberg tfn 040 620 1459, e-post christer.romberg@evl.fi. Anmälan är öppen t.o.m. 11.11.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

VANDA

Fre 14.10 kl. 10.00 - 11.00 Musikleik: i Dickursby kyrka. Välkommen med på musikleik för ca 1-4 åringar med vuxen på 2:a våningen i utrymmet Kärlek.

Fre 14.10 kl. 14.00 - 15.30 Babyrytmik: i Dickursby kyrka. Välkommen på babyrytmik under 1-åringar med vuxen på andra våningen i utrymmet Kärlek.

Sö 16.10: Ingen högmässa kl.10 i Helsing kyrka S:t Lars.

Sö 16.10 kl.12 Festmässa: för diakonins 150 årsjubileum

VANDA Sällskap

Vill du ställa upp som frivillig?

Är du intresserad av att ställa upp som frivillig i församlingen? Skulle du kunna se dig som en vän till en åldring? Du kunde gå och hälsa på, dricka lite kaffe eller gå på ett café tillsammans då och då? Just nu finns det seniorer som är i behov av en vän.

För mera information, kontakta Heidi Salminen 050 3301828. Välkommen **sö 23.10** på välsignelse av frivilliga och nyanställda i samband med högmässan i Helsing kyrka S:t Lars och på sopplunch efteråt i Prostgården.

BORGÅ Skörd

Höstens missionslunch 16.10 efter högmässan

Det bjuds på skördelunch i festsalen i församlingshemmet på Lundagatan 5 efter högmässan vid **kl. 13.30**. Medverkande är Sanna Lindström och kaplan Marina Smeds. Välkommen!

i Dickursby kyrka. Vi delar ut yllesockor och vristvärmare till alla deltagare eller så långt det räcker. Festlig lunch med program efter mässan.

Ons 19.10 kl 14 Dickursbykretsen: i Folkhälsanhuset i Dickursby, Vallmo- vägen 28. Andakt, kaffe och tilltugg.

Ons 19.10 kl. 18 Ungdomskväll: i Dickursby kyrka. Öppen verksamhet på svenska för alla ungdomar.

Fre 21.10 kl. 12 Fredagsgruppen: i Dick- ursby kyrka. Andakt, sopplunch och samvaro.

Sö 23.10 kl 10 Högmässa, välsignelse av frivilliga och nyanställda: i Helsing kyrka S:t Lars. Kristian Willis, Janne Sironen, Sini Aschan, Anders Ekberg. Lunch i Prostgården efter hög- mässan.

Ti 25.10 kl. 13 Seniorcafé: i Dickursby kyrka. Andakt, kaffe och tilltugg.

Ons 26.10 kl. 14.30. Allsång på Folkhälsanhuset: Gunnar Weckström, konferencier, Ingmar Hokkanen, piano.

To 27.10 kl.13 Sottungsby-Håkansböle- kretsen: i Håkansböle kyrka, Håkansbö- levägen 48. Andakt och kaffe.

To 27.10 kl.14 The English Bible study group: i Dickursby kyrka. Anmälningar och mera information Heidi Salminen 050 3301828.

SIBBO Kalas

Fest för fyraåringar!

På **lördag 22.10 kl. 15** firar vi fyraårsfest i Söderkulla kyr- kas klubbutrymme. Det går ut en personlig inbjudan till alla för- samlingsmedlemmar som fyller fyra år i år. Varmt välkomna!

KOLUMNEN

JANNE SIRONEN

Frid vare dig!

JAG STIGER in i Helsing kyrka i Vanda. Redan på långt håll kan jag se altarbilden med Jesus som sitter och tröstar en man som kommit till ho- nom. När jag tar mig närmare altaret ser jag också den korta texten som förklarar altarbilden: Frid vare dig. Det är just den där lilla texten (i det här fallet faktiskt utan "med") som jag alltid har älskat allra mest i min barn- domskyrka. Frid vare dig! Tack Jesus, brukar jag svara honom.

Hela världen – speciellt alla dess dystra skuggor (det är ju det som nyhe- terna mest handlar om) – faller tungt på oss genom att vi mottar allt mer information överallt och hela tiden. Till exempel antalet nyhetssändningar per dag har ökat så mycket sedan jag var ung att det verkligen känns helt löjligt. Vem behöver det här? Samtidigt har vi fått läsa att allt fler vanli- ga människor i arbetsför ålder inte mår bra här i Finland. Antalet menta- la problem, bland annat depression, har ökat drastiskt. Det beror förstås inte endast på all deprimerande information vi måste tugga på varje dag, men de hänger nog ihop, anser jag. Något måste göras, säger de sakkun- niga. Det är ju självklart.

»Vad är det som människan främst behöver när det känns som att det blir allt mer kaotiskt runt omkring oss och också inuti oss?«

VI ROR på djupa vatten. Vad är det som människan främst behöver när det känns som att det blir allt mer kaotiskt runt omkring oss och också in- uti oss? När vi får en känsla av att det är allt svårare att hitta en stadig och bra fixpunkt i livet. Den punkten eller det området i vår själ som struntar i allt det som försöker göra vårt liv kaotiskt eller hopplöst.

FRID VARE DIG! Det är det som vi behöver. Vi behöver höra dessa ord – inte från en annan människa utan från Gud själv. Bara då kan det bli en omfattande frid som börjar från hjärtat och samvetet och hålls stadig i al- la omständigheter. Vi vet ju inte hur morgondagen ser ut.

"Du har skapat oss för dig själv, och våra hjärtan är fridlösa tills de finner vila i dig." (Augustinus)

Janne Sironen är tf. församlingspastor i Vanda svenska församling.

Bilder kan ha en viktig funktion i rehabiliterande arbete. Uppe till höger sjukhuspräst Pia Ala-Soini. FOTON: EIJA QUINLAN

Självvårdskassen väcker minnen och tröstar

En självvårdskasse används nu på serviceboenden i Borgå. Kassen innehåller bilder på lokala landskap. Dessutom finns det bilder på bland annat Borgå Domkyrka samt en skiva med andlig musik i kassen.

TEXT: EIJA QUINLAN ÖVERSÄTTNING: MIRA SOUKKA

BORGÅ – Idén med självvårdskassen kommer från Vanda, men vi har förverkligat den med Borgå-tvist. Innehållet är annars liknande men en fotograf från Borgå, Niko Laurila, blev intresserad av att medverka och vi valde fotografier från hans produktion, berättar sjukhuspräst **Pia Ala-Soini** från Borgå kyrkliga samfällighet.

Hon presenterade innehållet i den alldeles nya kassen i grupphemmet Villa Albert i Majberget i slutet av april.

– Tanken är att använda bilderna som diskussionsöppnare för självvårdande samtal. Under de kommande veckorna delas självvårdskassen ut

till alla serviceboenden i Borgå stad samt till privata vårdhem, boenden för personer med funktionsnedsättning i Svalåkern, avdelningarna 1–3 vid Näse rehabiliteringscenter och Wilhelmina.

– Jag skickade information om självvårdskassen per e-post till cheferna för serviceboendena och många blev väldigt glada. Vi hoppas att materialpaketet ska användas flitigt, säger Ala-Soini.

– Vi tänkte först att självvårdskassen är till nytta för minnessjuka, men innehållet passar lika bra för diskussioner med rehabiliteringsklienter på rehabiliteringsavdelningar i Näse eller personer som står inför döden. En del av bilderna har andligt innehåll och texterna innehåller bekanta och trygga bibelställen, som till exempel psalm 139, *Herren är min herde*.

– Dessutom innehåller materialet böner som alla känner till, som aftonbönen *Gud som haver*. Många har lärt sig bönen av sin mormor, farmor eller mamma och bilderna väcker minnen av det här till liv.

Till glädje i vardagen

Textmaterialet är i storlek A4 och har laminrats och tryckts på två språk, finska och svenska.

– Här finns också ett formulär för någon som vill hålla en andaktsstund eller till exempel en

minnesstund. Förstås finns en präst tillgänglig, men man kan också fira andakt själv med en anhörig, säger Ala-Soini.

Katarina Gustafsson, ledare för serviceboende i Borgå stad, ser nyttan och glädjen som självvårdskassen för med sig i deras vardagliga arbete.

– Detta är nytt. Jag blev genast intresserad. Självvård och allt som ingår i den är en så viktig del av vår vardag. Vi har tidigare också använt mycket bilder i vardagen och det här är nu en härlig, ny och fräsch idé, säger hon.

Bilderna väcker vanligtvis diskussion med invånarna på serviceboendena.

– Genom bilderna får vi i gång många minnen och diskussioner. Med hjälp av bilderna är det också lätt att ta upp andliga saker, berättar Gustafsson.

Också anhöriga kan använda bilderna som hjälp för diskussioner med en minnessjuk.

När det visades bilder på kornbodarna i Borgå i grupphemmet Villa Albert, kom en man som bor där ihåg att han målade dem en gång i tiden.

– Mitt yrke var målare, jag utbildade mig också inom den branschen. Jag har målat 17 kornbodar. Det är tiotals år sedan, berättar **Jorma Ropponen**.

Som målarfärg användes traditionell rödfärg. – Den kokades helt för hand, tillägger Ropponen. Han kände också genast igen Borgå domkyrka när han såg bilden.

– Detta är just vår vardagsrehabilitering. Genom bilderna får vi grepp om dessa invånars krafter. Det är fantastiskt, säger Gustafsson.

»Genom bilderna får vi i gång många minnen och diskussioner.«

Lokalsidorna för församlingarna i Helsingfors utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Myrskog, johan.myrskog@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6322. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Hösttankar

KOLUMN

Helena Holmérus jobbar som ledare för småbarnspedagogiken i Johannes församling.

ISKRIVANDESTUND KAN JAG inte se mig mätt på höstens vackra färger omkring mig: Träden, solen, den blå himlen och havet. Längon, de halvtorra blåbären med brinnande röda blad och svamparna jag sällan hittar, allting är som en vacker tavla. Ju äldre jag blir, desto bättre blir jag på att stanna upp och njuta av det som finns runtomkring mig i stunden.

Eller, för att hålla mig till sanningen, är det så jag önskar att jag skulle göra. Verkligheten är ju ändå ofta den att då det är bråttom på arbetet eller på fritiden så rusar jag fram och försöker prestera maximalt. Jag får en lite osund kick av att prestera väl, och då glömmar jag allt njutbart som finns runtomkring. "Förgänglighet och åter förgänglighet!" säger Predikaren. "Allt är förgängligt. Vad vinner en människa med all sin möda, som hon gör sig under solen? Slakten kommer, slakten går, men jorden står evigt kvar."

Hösten vackra färger ger mig också en känsla av vemod. Sommaren drog förbi, hösten kom och småningom blir det igen dags att stänga sommarstugan och avsluta arbetet där inför

vintern. Hur många somrar kommer jag att få vara frisk? Hur många somrar kommer jag att orka arbeta med att förbättra det vi drömmer om? Arbeta är Guds välsignelse sade någon, men hur blir det sedan om kroppen inte orkar arbeta längre? Var söker jag då mina kickar?

När naturen drar sig tillbaka, och alla helgons dag sakta närmar sig, funderar jag också på hur min egen inställning till sorgen, saknaden och döden har förändrats under åren. När jag var liten var jag ångestfylld inför tanken på att någon jag älskade skulle dö. Jag hann ändå bli väldigt vuxen innan någon i min närmaste krets gick bort. Nu reflekterar jag över att jag börjat acceptera att det är livets gång. Det är sorgligt och ledsamt, men inte längre ångestfyllt.

Jag tänker också på saknaden efter personer jag fått lära känna tidigare, men inte längre

»När jag var liten var jag ångestfylld inför tanken på att någon jag älskade skulle dö.«

re kan träffa så ofta, om alls. Jag tänker på alla i min hemby, där jag bodde i drygt 40 års tid, och jag tänker på alla de familjer jag lärde känna via arbetet i församlingarna i Pojo och i Ekenäsneiden.

Många av dem är vänner på sociala medier, och det ger mig glädje att följa dem trots att jag själv inte är aktiv. En flytt i vuxen ålder betyder att många av dem som verkligen känner mig inte längre finns nära. Jag vill säga till alla jag saknar att jag bär dem i mitt hjärta, och att de egentligen finns väldigt nära mig.

Hallå där Sara Fagerholm!

Hon är vikarierande informatör i Petrus församling under höstterminen.

– **JAG TYCKER** det känns både roligt och skönt att få jobba i sin egen församling. Det är som att vara på hemmaplan varje dag. Det är en ny roll för mig, en roll som ändå säkert tar en stund att känna in.

I jobbet ser hon speciellt mycket fram emot den kreativa och estetiska delen, vilket bland annat innebär att göra flyers – gärna i höstfärger.

– **SOM PERSON** är jag en människomänniska och söker kontakt med andra. I mitt arbete hoppas jag kunna lyfta fram helt vanliga människor i församlingens some-kanaler.

JOHAN MYRSKOG

Johannes i sin fulla glans

Efter ett och ett halvt års intensivt arbete är Johanneskyrkans fasadrenovering avslutad och kyrkan har äntligen blivit av med höljet av byggställningar. Byggmästare **Kai Heinävaara** från Helsingfors kyrkliga samfällighet är mycket nöjd med resultatet.

TEXT OCH FOTO: JOANNA NYLUND

Kyrkor byggs inte i en hast. Därför kommer det inte som någon överraskning att också renoveringar kräver sin tid av noggrann planering. Fasadrenoveringen av Johanneskyrkan påbörjades i själva verket hela sju år före byggställningarna kom upp.

– Vi gjorde de första granskningarna av fasadens och dekorationernas skick med hjälp av en bygglift. Utifrån det gjorde vi sedan upp en detaljerad plan över vad som behövde åtgärdas och allokerade arbetsresurser för alla olika moment. Samtidigt visste vi hela tiden att det är först då byggställningarna kommer upp som vi kommer att kunna veta säkert vad jobbet innebär, berättar Heinävaara.

Förutom de många skulpturerna och dekorativa elementen på fasaden åtgärdade man bland annat kyrktornen, tegelfogarna, fönstren med sina gjutjärns- eller träinfattningar, trädörrarna och balkongerna.

Och fick ni några överraskningar?

– Ja, det fick vi. Skicket på några av miniatyrtornen, som kallas fialer, var sämre än vi hade trott. En av dem hade lossnat från sitt fäste och svängde bokstavligen löst i luften när byggnadsarbetarna tog tag i den.

Arbetet med tegelfogarna visade sig också vara arbetsdrygt.

– Johanneskyrkan har en speciell sorts tegelfog, som inte är slät och rak utan halvrund. Den kräver både tid och yrkesskicklighet. Vi hade räknat med att behöva ersätta eller reparera nio kilometer fog, men slutade på nitton och en halv kilometer!

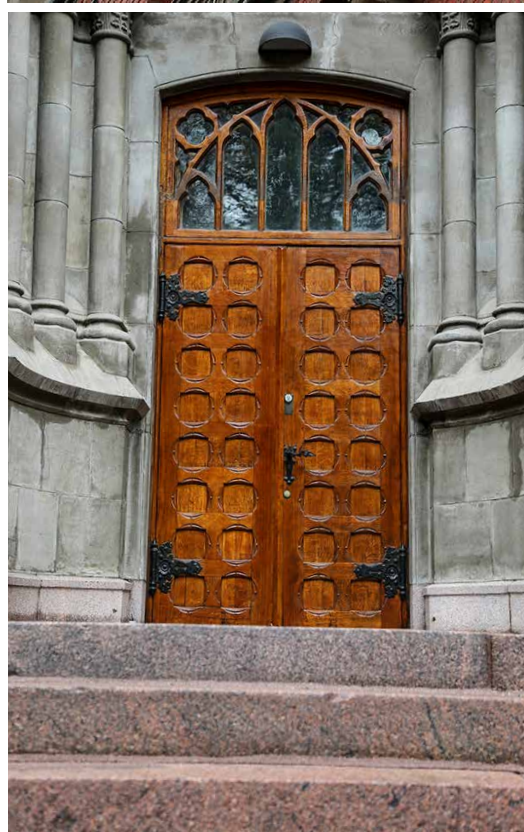
Expertis fanns i Finland

Johanneskyrkan är byggd 1891 i nygotisk stil. Yrkeskunskapen som krävs för att reparera en så gammal och värdig dam växer inte på träd.

– När man börjar planera för ett dylikt projekt är det alltid nervöst. Kommer vi att hitta den rätta arbetskraften? Och hittar vi den blir nästa fråga: är den tillgänglig? säger Heinävaara.

Till en början sökte man byggare med det rät-

Johanneskyrkan har fått en ansiktslyftning.

På gång i Johannes

Rundvandringar i Johanneskyrkan kommer att ordnas under hösten. Kom med så får du veta mer om renoveringen! Detaljer följer i KP.

Plock bland höstens konserter (tiderna kan ännu förändras):

24.10 kl. 18 Operakonsert arrangerad av tjeckiska ambassaden, fritt inträde.

27.11 kl. 16 och **19** Viipurin Lauuveikots Adventtikonsertit (biljett behövs).

ta hantverkarskunnandet utomlands, utan resultat. Till sist föll valet på finländska byggherren IKJ Rakennus, som tillämpar ett slags lärlings-system för dem som är intresserade att lära sig gamla tekniker.

– Det var fantastiskt att vi kunde göra det med enbart inhemska experter, berömmar Heinävaara.

Byggställningarna tornade bokstavligt talat upp sig på mellan 50 och 70 meters höjd. Då är den ännu cirka 25 meter kvar till de högsta koppartinnarna.

– När projektet väl kom igång var det inte budgeten eller tidtabellen som oroade mig, utan risken för arbetsolyckor. Tack och lov klarade vi oss utan större tillbud.

Redo att skrämmas igen

Johanneskyrkans kännspaka gargouiller, det vill säga de utskjutande figurerna som föreställer antingen djur eller vidunder, utgjorde en viktig del av renoveringen. Förutom att de förr i tiden ansågs hålla det onda borta har de också en praktisk funktion. Gargouillerna kallas ibland vattenkastare på svenska eftersom de bryter regnet som annars skulle träffa fasaden.

Johanneskyrkans gargouiller är, kanske något överraskande, gjorda av betong.

– Det var ett beslut som togs redan av arkitekt **Adolf Melander**. Man ville efterlikna det nygotiska idealet ute i Europa, där man använde kalksten. Vi har ju inte det här i Finland så valet föll på cement istället. Med tanke på vårt knepiga klimat skulle kalksten säkert ha varit en bättre lösning, men med regelbundet underhåll är det inget som hindrar att cementen både håller och fyller sin estetiska funktion.

I denna renovering ersatte man ungefär en tredjedel av gargouillerna, helt enkelt de som var i sämst skick.

Tiden och pengarna

Anmärkningsvärt nog, med tanke på alla osäkerhetsfaktorer, höll renoveringstidtabellen på ett och ett halvt år.

Gällande slutnotan är Heinävaara något förtrogen men konstaterar att man lyckades uppå en viss balans.

– Vissa element blev dyrare än vi räknat med, medan andra blev billigare. Faktum är ju ändå att har man ställt upp byggställningarna är det i sig en så stor kostnad att det verkligen lönar sig att göra allt man kan, inte vänta ”till nästa gång”.

Nu får Johanneskyrkans fasad vila tills det blir dags igen om 30–40 år. Kai Heinävaara har redan siktet inställt på nästa stora projekt, nämligen Domkyrkan om några år.

– Jag har ju fått vara med om renoveringarna av Berghälls kyrka, Agricolakyrkan och nu Johannes. Dags för en Grand Slam, med andra ord!

KYRKAN I HELSINGFORS

PROGRAMMET GÄLLER FREDAG 14.10–TORSDAG 27.10

Matteus församling

Andligt liv

Mässor: regelbundet varje söndag kl. 10 i Matteuskyrkan. Utom de söndagar vi firar kvällsmässa, 4.12 och 1.1

Kvällsmässa 23.10 kl.19: Kyrkfika efteråt. Ingen mässa kl.10

MU-mässa: (Matteus Ungdom): Onsdagar kl. 17:30 + kyrkfika. Öppet hus för ungdomar från kl. 15. Inte under v. 42.

Öppen bönegrupp: Molnet träffas 20.10, varannan torsdag, i Matteuskyrkan kl. 18–19:30. Mer info: Gun Holmström, tfn 040 759 6851.

Barn och familj

Musiklekt tisdagar: Klapp & klang kl. 10 (från 1 år uppåt) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) i Matteuskyrkan. Mera info: daniela.stromholm@evl.fi, 050-5967769. Inte under v. 42.

Tweentisdag för åk 3–6: Tisdagar kl. 14–17 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m. Popkör kl. 15:30–16:15. Inte under v. 42.

Pyssellubb: För åk 1–2 i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid torsdagar, varannan vecka. Mera info: catarina.barlund-palm@evl.fi, 050-380 3936. Inte under v. 42.

Barnkör: För åk 1–2 i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid torsdagar, varannan vecka. Mera info: daniela.stromholm@evl.fi, 050-5967769. Inte under v. 42.

Popkör: för barn i årskurserna 3–6. Tisdagar kl. 15.30–16.15 i Matteuskyrkan. Matteus barnkör övar i skolorna på Matteus församlings område, på eftistid torsdagar. Körledare: daniela.stromholm@evl.fi, 050-5967769. Inte under v. 42.

Musik

Kyrkokören: övar tisdagar kl. 18.30 i Matteuskyrkan. Körledare: niels.burgmann@evl.fi, (09) 2340 7326.

Vår Ton: för dig som aldrig vågat sjunga i kör men ändå skulle vilja försöka. Vi sjunger visor, kanon och schlager onsdagar mellan 15.30–16.30. Ledare: Niels Burgmann. Tag gärna kontakt om du har frågor, 050-566 9418 eller niels.burgmann@evl.fi

Gemenskap

Matteus SALT: 23.10 kl. 18. För dig som längtar efter djupare insikt i den kristna tron. Kvällsbit. Kontakt: Juho Kankare tfn 050 380 3957.

Samling för män: 21.10 Med Hel-muth Gripentrog om byggande av orglar–senaste stora projekt i Uppsala domkyrka. Kontakt: Juho Kankare, Telefonnummer: 050-380 3957

Stickklubben: 20.10 kl. 11–13 (jämna veckor i höst). Handarbete, inspiration och skratt. Mera info: Carita Riitakorpi, 050-380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: 17.10 kl.14–16 Träffas i Matteus en gång i månaden. Vi läser och diskuterar Henri Nouwens bok ”Att söka en helhet”.

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med! Våra diakoniarbetare är Carita Riitakorpi 050-380 3986 eller Mari Johnsson 050-380 3976. Matteus församling helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Kansli: För tillfället är det fysiska kansliet stängt. Telefontid tisdagar och torsdagar 10–14, tfn (09) 2340 7300, matteus.fors@evl.fi. **Lokaler:** Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3. (Matteussalen vån.1)

Johannes församling

Gudstjänster

Middagsbön och diakonijour: tisdagar kl 12–14 i Johanneskyrkan

Veckomässa: onsdagar kl 18 i Johanneskyrkan

Mässa: söndagar kl 10 i S:t Jacobs kyrka

Högmässa: söndagar kl 12 i Johanneskyrkan. Söndag 16.10: Bulevardens kammarmusiksällskap medverkar i högmässan kl. 12.

Mässa: söndag 16.10 kl 15 i Folk-

MATTEUS Grupper

Gemenskap för yngre och äldre

MU-mässa (Matteus Ungdom) ordnas onsdagar kl. 17:30 (med kyrkfika). Öppet hus för ungdomar från kl. 15. Inte under vecka 42.

Öppen bönegrupp Molnet träffas 20.10 i Matteuskyrkan kl. 18–19:30. Mer info: Gun Holmström, tfn 040 759 6851.

»Det var inte tidtabellen eller budgeten som oroade mig, utan risken för olyckor.«

hälsanhuset, Brunakärr. Passio-
närerna medverkar i mässan.
Andakt: tisdag 18.10 kl 17.30 i
seniorhuset på Drumsö

Gemenskap:

Middagsbön och diakonijour:
tisdagar kl 12–14 i Johanneskyr-
kan.

Träffpunkt: tisdag 18.10 kl 14–
15.30 i Högbergssalen. Kisa
Korkman talar om sin bok Ellen
Linnea.

Johanneskaffe på stan: måndag
24.10 kl 14–16, Café Esplanad,
Norra Esplanaden 37. Träff ut-
anför caféet kl 13.55. Kom och
träffa anställda och andra för-
samlingsmedlemmar! Vi bjuder
på kaffe & tilltugg.

Diakoniträff: torsdagar kl 12 i S:t
Jacobs kyrka. Kaffe och diskus-
sion. 27.10 funderar vi tillsam-
mans på söndagens högmässa.

**Urstark och livrädd – om mod och
motstånd, tisdag 18.10 kl. 18.**

**Missa inte! Spelkväll med pizza
för unga vuxna:** 26.10 kl 18–21 i
Hörnan.

PETRUS

Andlig fördjupning

Transform equip

Fördjupa din tro, formas i din
karaktär och mogna som Jesu
efterföljare. 29.10 kl. 18 i Pet-
ruskyrkan. Kvällen är öppen
för alla, oberoende försam-
lingstillhörighet. Passar både
arbetande, studerande och
daglediga.
Mer info: www.transform.fi.

TRANSFORM EQUIP 22-23

**Missa inte! Anmälan till för-
samlingens retreat "Källa till
levande vatten", som hålls på
Snoan 28–30.10. Anmälan görs
2–20.10 till Anna Maria Böcker-
man, annamaria.bockerman@evl.fi
eller 050-3801869. Mera
info om retreaten finns på för-
samlingens hemsida.**

För familjer och barn

Familjecafé: Måndagar och fre-
dagar kl 9.30–12.30 i Hörnan
(Högbergsg. 10), torsdagar kl
9.30–12.30 i S:t Jacobs kyrka
(Kvarnbergsbr. 1, vån 2) Obs!
Familjecaféerna håller höstlovs-
paus vecka 42.

Musiklek: Måndagar och freda-
gar kl 10 i Hörnan (Högbergsg.
10), torsdagar kl 10 i S:t Jacob
(Kvarnbergsbr. 1), tisdagar kl 10
i Arabiastrandens invånarhus
(Indiag. 1, utrymmet "Käantö-
paikka") Obs! Musikleken håller
höstlovspaus vecka 42.

Babyrytmik: måndagar kl 11 i
Hörnan. Obs! Babyrytmiken hål-
ler höstlovspaus vecka 42.

**Ingen förhandsanmälan behövs
till barnverksamheten. Mera info
om familjecafé, babyrytmik och
musiklek ger Stella Wahlström,
050 578 1444.**

Fritids: måndag–torsdag kl. 13–
16.30 för åk 3–6 i S:t Jacobs kyr-
ka på Drumsö, Kvarnbergsbrin-
ken 1. Här kan du kocka, spela,
skapa, leka ute m.m. Mellanmål
kostar 1€. Mera info: Axel Åberg,
050 408 4637 Obs! Fritids håller
höstlovspaus vecka 42. I stället
pågår ett dagsläger för anmälda.
Mera info ger Helena Hollmérus
050 401 0390.

Family fun: onsdag 26.10 kl 16–
19 i S:t Jacobs kyrka

Musik:

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i
Gamla kyrkan.

Furahakören: övar varannan lör-
dag kl 10 i Körsalen, Högbergs-
gården, andra våningen. För mer
info, kontakta Anna Maria på
annamaria.bockerman@evl.fi.
Välkommen med!

Programmet för unga hittar du
på ungdomsverksamhetens
egen hemsida, [johannesung-
dom.wordpress.com](http://johannesung-
dom.wordpress.com).
Mera info om församlingens
verksamhet finns på [helsing-
forsforsamlingar.fi/johannes](http://helsing-
forsforsamlingar.fi/johannes).
Följ oss på instagram och fb: @
johannesforsamling.

Puff: Kom ihåg att anmäla dig till

skriban 2023! Anmälan är öppen
till och med 31.10. Församlingen
erbjuder 5 olika läger sommaren,
samt andra alternativ för dem
som vill gå skriban, men inte vill
delta i ett läger. Mera info och
länken till anmälan hittar du på
församlingens hemsida: [helsing-
forsforsamlingar.fi/johannes](http://helsing-
forsforsamlingar.fi/johannes).

JOHANNES FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Kansliet: må, ti, to, fre 10–15. Hög-
bergsgatan 10, tel. 09-2340 7700.
Lokaler: Johanneskyrkan, Hög-
bergsg. 12, Högbergssalen och Tian,
Högbergsg. 10 E (vån. 2), Hörnan,
Högbergsg. 10 (gatuplan), Folkhälsan
och Majblomman, Mannerheimv.
97, Gamla kyrkan, Lönnrosgatan 6,
Bokvillan, Indiagatan 1, utrymmet
"Käantöpaikka", S:t Jacobs kyrka,
Kvarnbergsbr. 1.

Petrus församling

Gudstjänst

**Varmt välkommen på guds-
tjänst!**

Högmässa: kl. 10 Munksnäs kyr-
ka, söndagsskola för barn. Kl. 12
Äggelby gamla kyrka. 16.10 Thy-
lin, Sandell. 23.10 Metsäranta,
Sandell. Kaffe efteråt.

Puls-gudstjänst: kl. 15.30 i
Petruskyrkan. Puls är en en
avslappnad söndagsgudstjänst
med undervisning, gemenskap
och lovsång. Kaffe efteråt. Barn-
kyrka och CoolKids för barnen.
Välkommen!

Barnfamiljer

**Följ Petrus Kidz-gruppen på fa-
cebook för aktuell info!**

Musiklek: Kom med i höstens
musiklekgrupper! Musiklek är
speciellt för dig med barn 0–5år.
Tisdagar kl. 10 i Malms kyrka
och torsdagar kl. 10 i Hagasalen.
Kontakta Anne Koivula, anne.koivula@evl.fi, för mer info.

Sjung i kör

Petrus vokalsamle: Väl-
kommen alla nya körsångare! Vi
sjunger i stämmor och uppträder
sporadiskt. Kören övar i regel på
torsdagar kl. 18 i Äggelby gamla
kyrka. Mer information av kantor
Mathias Sandell, mathias.sandell@evl.fi.

Lovsångsgruppen: För alla som
gillar att sjunga! Lovsångsgrup-
pen medverkar
på Förbön och
Tack. Övning
före förböns-
gudstjänsten
varannan tisdag
kl. 18.

JOHANNES Volontärer

Kom med som frivillig på julvandring!

Vill du vara med om en fin upplevelse och samtidigt göra något
meningsfullt? Kom med och hjälp oss förverkliga våra julvand-
ringar för dagisgrupper i Johanneskyrkan! Det finns olika slags rol-
ler, också utan repliker. Julvandringarna genomförs 21–24.11 och
28.11–2.12 och du behöver kunna närvara ca 9–11.30. Man behö-
ver inte vara med varje gång. Om du vill veta mer, kontakta Maria
Repo-Rostedt, maria.repo-rostedt@evl.fi, 050 577 3995.

Bön och lovsång

**Du kan alltid skicka in dina bö-
neämnen:** till pray.petrus@evl.fi,
per post: Petrus församling,
Skogsbäcksvägen 15, 00630
Helsingfors.

Förbön och Tack: Ti 18.10 kl. 19.
Tvåspråkig förbönsgudstjänst i
Munksnäs kyrka. Henrik Perret,
Bengt Lassus. Barnpassning
ordnas. Förbönstelefonen öppen
må kl. 14.30–16.30, ons kl. 18–
20, 09-23407171. Du kan även
sända böneämnen per e-post
eller post till kontaktuppgifter-
na ovan. Välkommen på plats
eller följ med digitalt via Petrus
facebook, www.facebook.com/petrusforsamling.

**Öppen Himmel bön- och lov-
sångskväll:** 28.10 kl. 18 i Pet-
ruskyrkan. En kväll med bön,
lovsång och tid i Guds närvaro.
Vill du lära dig höra Guds röst,
och vara inför honom. Vi kan alla
höra höra och umgås med ho-
nom. Välkommen!

Gemenskap

Dagscafé: 25.10 kl. 13. Välkom-
men med på en eftermiddag
med kaffe, gemenskap. Varan-
nan tisdag kl. 13. Vi ses i Pet-

ruskyrkan. Mer info av diakonis-
san Bodil Sandell, tel. 09 2340
7227 / 050 3803 925.

Kurser

Alpha: Alla funderar på livets
stora frågor. Alpha är ett tillfälle
att utforska livet och tron under
10 kvällar med middag, vide-
oföreläsning och samtal. Kursen
är för alla, oberoende av tidigare
kunskap eller bakgrund. Ons-
dagar kl. 18 i Petruskyrkan. An-
mälan till Rebecca Björk (@evl.
fi) Mer info på petrusforsamling.net/alpha.

Transform Equip: Fördjupa din
tro, formas i din karaktär och
mogna som Jesu efterföljare.
29.10 kl. 18 i Petruskyrkan. Kväll-
en är öppen för alla, oberoende
församlingstillhörighet. Passar
både arbetande, studerande
och daglediga. Mer info: www.transform.fi.

Online

Följ med Petrus församling:
Instagram och facebook @pet-
rusforsamling för andligt innehåll
och för att hållas uppdaterad om
vad som händer i församlingen!

PETRUS FÖRSAMLING

www.petrusforsamling.net

Kansliet: Må–ti, to–fre kl. 10–13, ons
kl. 13–16, tel. 09-2340 7100. Skogs-
bäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Lokaler: Hagasalen och Södra Haga
kyrka, Vesperv. 12, Malms kyrka,
Kommunalv. 1, Munkshöjdens kyrka,
Raumov. 3, Munksnäs kyrka, Tegelst.
6, Petruskyrkan, Skogsbäcksv. 15,
Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Korsholm utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Ulrika Hansson, ulrika.hansson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Mat och prat föder gemenskap

– Läs Nya testamentet, på var och varannan sida äter de, säger Leif Galls. Mathörnan i Replot behövs, att prata och äta husmanskost är detsamma som gemenskap.

TEXT: ULRIKA HANSSON

RELOT En gång i månaden dukar **Barbro Lähdesmäki**, vaktmästare i Replots församling, fram husmanskost på fint dukade bord.

– Mathörnan har pågått i cirka tretton år och riktar sig till ensamma och pensionärer, säger hon.

Konceptet går helt enkelt ut på att man äter mat till självkostnadspris och samtidigt får umgås.

– Belöningen för min del är när jag ser att man trivs och kommer på nytt, tillägger Lähdesmäki.

Diakoniarbetare **Leif Galls** som är med på ett hörn i arrangemangen bakom Mathörnan ser måltidsgemenskapen som både naturlig och viktig.

– Läs Nya testamentet, på var och varannan sida äter de. Undervisningen hölls inte bara i synagogan utan ofta när de åt. Det har judarna förstått sig på – att äta och diskutera. I vår kultur har vi mera levit enligt "Låt maten tysta munnen".

Kunskap kan delas på ett naturligt sätt under en måltid, anser han.

– I vårt lutherska Norden har vi oftast en utbildad person som kommer och föreläser för oss andra. Men om vi tar det judiska sättet så sitter man kring bordet, och de äldre kan berätta för de yngre under tiden man äter. Det blir inte en monolog utan en diskussion, säger Galls.

Det handlar också om känslan av delaktighet.

– Får du ställa en fråga så kanske du inte somnar.

Körde långa vägar

Jarl Nystrand var en av dem som var med och startade Mathörnan, efter att dåvarande kyrkoherden Jouni Sinisalo fick en idé och tog kontakt.

– Jag tog på mig att skjutsa äldre som inte kunde ta sig till Björkögården, jag körde bland annat till Replot och Södra Vallgrund. Numera är nästan alla åldringar motoriserade, men nog skjutsar jag fortfarande dem som behöver det, säger Nystrand.

En stor del som var med från början är numera bortgångna, det är den sorgliga biten i pensionärsverksamhet, konstaterar Leif Galls.

– Men nya har kommit med, säger Jarl Nystrand.

– De som en gång börjat komma vill inte gärna

Fint dukade bord och husmanskost är en del av konceptet Mathörnan.
FOTON: PRIVAT

»Det har judarna förstått sig på – att äta och diskutera.«

bli borta. Under pandemin när vi tog paus ringde många och frågade om vi inte kunde ordna Mathörnan i alla fall.

Som deltagare är det speciellt en sak som Jarl Nystrand tycker om.

– Samvaron är det jag uppskattar mest. Att sitta och samtala och lyssna till andra har varit mest givande. Och maten har alltid varit bra!

Leif Galls är inne på samma linje.

– Vi har märkt att Mathörnan fyller en viktig funktion. Precis efter pandemin, när man fick samlas igen, behövdes ingen gäst, det var så många som inte hade pratat med varandra på så länge.

De inbjudna talarna har haft väldigt olika ämnen de fokuserat på.

– Vi har haft föredrag om allt från fåglar och Israel till gympatips, mission och flyktingläger i Grekland. Och Håkan Streng har vi ock-

så haft som gäst, säger Galls.

Mathörnan kan ses som en motvikt.

– Det är många i dagens samhälle som inte kommer ut, kanske mest sitter vid tv:n och olika skärmar. Med en satsning som Mathörnan träffar man folk, får prata och uppleva gemenskap, säger Leif Galls.

Mathörnan

Ordnas en gång i månaden i Björkögården, Lästartad 11 i Björköby. Håll utkik i annonseringen!
Husmanskost, en inbjuden gäst och gemenskap står på programmet.
Maten serveras till självkostnadspris.
Välkommen med!

KORSHOLMS PROSTERI

KORSHOLM

Knattegudstjänst: fr 14.10 kl 10 i Smedsby fg. Guds-tjänst för familjens allra minsta med Rune Lindblom och Ann-Christine Nordqvist-Källström. Hoppslott, fri lek, pyssel och lunch!

Högmässa: sö 16.10 kl 11 i kyrkan med Mats Björklund, Erica Nygård och Hanna Saarijärvi. Speciellt inbjudna är de som i år firar sina 80- och 85-års födelsedagar. Efter högmässan blir det program och servering i församlingshemmet.

Välgörenhetskonsert: (för Fotofinder-kamera till VCS) sö 16.10 kl 18.30 i kyrkan. Singsby sångkör, dir Tina Martin, Ann-Katrin Burman m.fl. medverkar. Inträde 15 euro. Arr. Korsholms Cancerklubb och Österbottens cancerförening.

Bönegruppen: samlas ti 18.10 kl 18 i Smedsby fg, i Gröna rummet.

Högmässa: sö 23.10 kl 11 i kyrkan. Rune Lindblom och Erica Nygård.

Högmässa: sö 23.10 kl 13 i Smedsby fg. Rune Fant predikar. Lindblom och Nygård. Kollekt till Karelenvännerna r.f.

Missionssyfsöreningen: samlas må 24.10 kl 13 i Smedsby fg i rum Glöd.

Karaträff: ti 25.10 kl 13 i Smedsby fg, Gröna rummet. Kaffe och diskussioner under ledning av Rune Lindblom.

Bönegruppen: samlas ti 25.10 kl 18 i Smedsby fg, i Gröna rummet.

Föräldra-barncafé: on 26.10 kl 9.30-11 i Tölby hem-bygdsgård. Fri lek och pyssel, kaffe med dopp och en liten sångstund till sist.

KVEVLAX

Bön- och nattvard: fr 14.10 och fr 21.10 kl.8.45 i kyrkan.

Kvällsgudstjänst: sö 16.10. kl.18. Vesterlund, Bertil Blom.

Mathjälpen: ti 18.10 och ti 25.10 kl.10. Kontakta Nina Andrén om du inte hämtat mat tidigare tfn 044 0462312.

Symöte: on 19.10 kl.13 i ds.

Föräldra-barngrupp: on 19.10 och on 26.10 kl.9.30 i dag-klubben. Nina Andrén.

Karakaffe: to 20.10 kl.9.15 i ds. Göran Pörfors.

Högmässa: sö 23.10 kl.10. Vesterlund, Andrén.

Bibel- och bönegruppen: ti 25.10 kl.19 i Krubban.

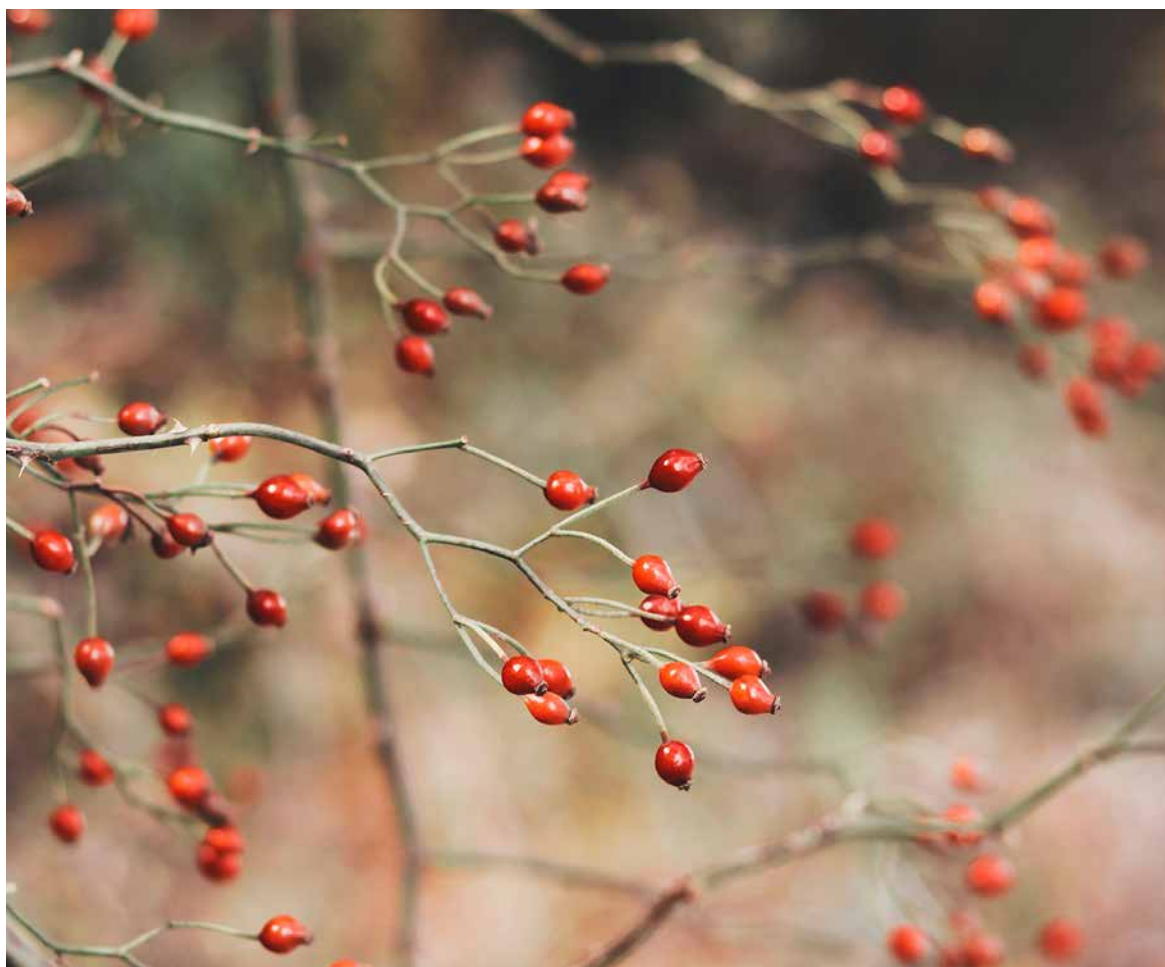
REPLOT

Fredagsöppet för ungdomar: från åk 7, församlingshemmet, fre 14.10 kl.19-21.30.

Högmässa: Björkö sö 16.10 kl.12.30. Berg och Wargh. Kyrkkaffe.

Högmässa: Replot sö 23.10 kl.10. Berg, Wargh. Kyrkkaffe.

Gudstjänst: Björkö sö 23.10 kl.12.30. Berg, Wargh. Kyrkkaffe.

SOLF

Radiogudstjänst: sö 16.10 kl 10 med Benjamin Häggblom och Michael Wargh. Gudstjänsten bandas och sänds på Yle kl 14.05 samma dag.

Motion & Mission: må 17.10 kl 9.30. Samling vid församlingshemmet för kort andakt och gemensam promenad. Ledare: Joanna Holm.

Bönegruppen: samlas må 17.10 kl 20 på vinden i församlingshemmet.

Träff för Små & Stora: ti 18.10 med drop-in från kl 9.30 i församlingshemmet. Fri lek, gemensam frukost (2 eur för vuxna, barnen äter gratis) och klapp- och klang-sånger står på programmet! Ledare Elisabeth Ström och Sanna Huhta.

Psalmgudstjänst: sö 23.10 kl 18 med Patrica Strömbäck och Patrik Vidjeskog. Efteråt kyrkkaffe i församlingshemmet. Psalmgudstjänsten är i samarbete med Kyrkans Ungdom i Solf-Sundom.

Motion & Mission: må 24.10 kl 9.30.

Bönegruppen: samlas må 24.10 kl 20 på vinden i församlingshemmet.

Träff för Små & Stora: ti 25.10 med drop-in från kl 9.30

Pensionärsträff: on 26.10 kl 13 i församlingshemmet. Stina Mellberg och Holger Rönnqvist: "Jorden runt på 116 dagar".

BERGÖ

Sö 16.10 kl. 14: Högmässa i församlingshemmet. Englund, Brunell. OBS platsen!

Må 17.10 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Må 17.10 kl. 13: Minior och junior i församlingshemmet.

On 19.10 kl. 18: Kyrkokören i församlingshemmet.

Sö 23.10 kl. 14: Gudstjänst i församlingshemmet. Tornberg, Brunell. OBS platsen! Kyrktaxi, ring 040 777 4951 för att boka.

Må 24.10 kl. 9.30: Familjeklubben, i församlingshemmet.

KORSHOLM Barn

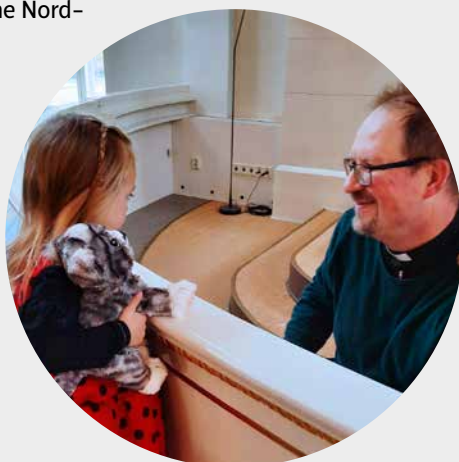
Knattegudstjänst med hoppslott!

Fredagen 14.10 kl. 10 bjuder vi in alla barnfamiljer till knattegudstjänst i Smedsby församlingsgård.

Rune Lindblom predikar och Ann-Christine Nordqvist-Källström spelar.

Det kommer att finnas en hoppborg på plats för barnen att hoppa i och församlingen bjuder också på "kyrk-lunch". Man får även leka, pyssla och bara umgås!

Varmt välkomna!

SOLF Musik

Psalmgudstjänst i Solf 23.10 kl. 18

Välkommen på psalmgudstjänst till Solf!

Trion Nils-Göran, Rune och Karin Särs har valt psalmer till gudstjänsten och filosoferar kring dem. Patrica Strömbäck predikar och Patrik Vidjeskog är kantor. Efter gudstjänsten bjuds vi på kyrkkaffe i församlingshemmet!

Psalmgudstjänsten firas i samarbete med Kyrkans Ungdom i Solf-Sundom. Varmt välkomna!

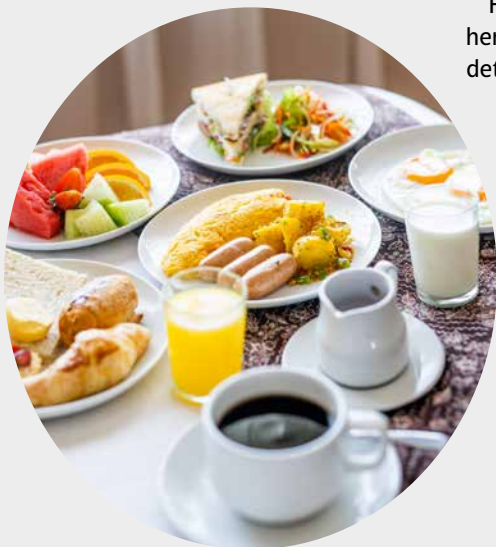

Buffé och Gud

Tänk att få börja en söndag utan en tanke på frukost! **Söndagen 30.10 bjuder församlingskretsen på frukostbuffé före gudstjänsten.** Vi kan lova att alla oberoende av ålder hittar något som passar och är gott, och man betalar enligt egen förmåga i en framlagd skål.

Frukosten serveras från klockan **9.00**, och sen fortsätter vi med en gudstjänst kl. **10.00** som passar för alla – barn, juniorer och seniorer. Dagklubbarn och barnkören deltar i programmet, och dessutom medverkar Ika, Åsa, Fredrik och Rodney.

Hela dagen håller vi till i församlingshemmet. Observera datumet eftersom detta kommer som förhandsinformation!

Må 24.10 kl. 13: Minior och junior i församlingshemmet.

On 26.10 kl. 13: Andakt på Fyrgården.

On 26.10 kl. 18: Kyrkokören i församlingshemmet.

MALAX

Lö 15.10 kl. 15: Klädbyarkväll för ungdomar kl 18–22 i KH.

Sö 16.10 kl. 10: Familjemässa i KH. Kyrkkaffe kl 11. Tornberg, Lax.

Sö 16.10 kl. 12: Finsk mässa i KH. Kyrkkaffe från kl 11. Tornberg, Lax.

Sö 16.10 kl. 16: The Gospel Voice i KH.

To 20.10 kl. 19: Amici i KH.

Sö 23.10 kl. 10: Ungdomsgudstjänst i KH. Tornberg, Brunell.

Må 24.10 kl. 10: Karacafé kl 10 i KH. Arr. Äldrerådet och Folkhälsan i Malax.

PETALAX

Sö 16.10 kl. 12: Högmässa i församlingshemmet. Englund, Brunell. OBS platsen!

Ti 18.10 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Ti 18.10 kl. 13: Minior i församlingshemmet.

Ti 18.10 kl. 18: Ungdomskväll i prästgården. Målgrupp åk 7 uppåt.

On 19.10 kl. 13.30: Syföreningen i församlingshemmet.

To 20.10 kl. 18.30: Kyrkokören i församlingshemmet.

Sö 23.10 kl. 12: Gudstjänst i församlingshemmet. Tornberg, Brunell. OBS platsen!

Ti 25.10 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Ti 25.10 kl. 13: Minior i församlingshemmet.

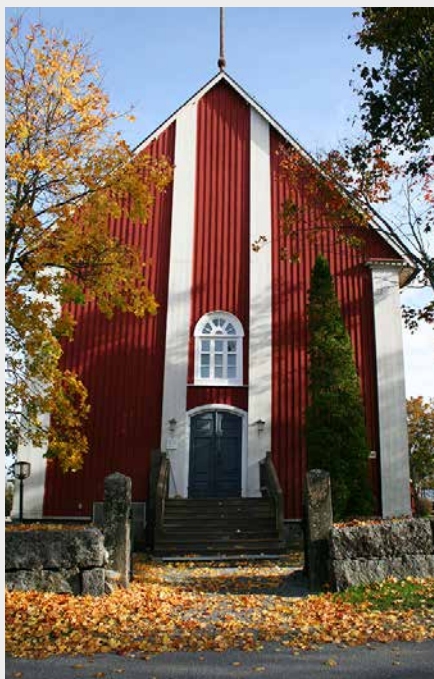
On 26.10 kl. 18: Junior i församlingshemmet.

REPLOTT Kandidater

Sämjoval i Replot

Kandidatlistorna för höstens kyrkliga val är nu granskade och godkända. För Replots församling finns åtta kandidater till församlingsrådet och fyra kandidater till gemensamma kyrkofullmäktige. Eftersom antalet kandidater är lika många som de som ska väljas till ordinarie ledamöter så betyder detta att valet redan är klart för Replots församlings del och att ingen röstning förrättas i Replots församling på valdagen söndagen **20 november**.

Vi önskar det nya församlingsrådet och medlemmarna i gemensamma kyrkofullmäktige Guds välsignelse i sitt värv! De träder till från och med 1 januari 2023 samt välkomnas och välsignas för sina uppgifter söndagen **15 januari** enligt nuvarande planer.

RUTH VESTERLUND

Tacksamhet

NU ÄR vi mitt inne i hösten och det mesta av skörden har inbärgats till vinterförvaring. Jag är så tacksam över hur allting har växt och frodats. Säd, potatis, rotfrukter, grönsaker, äpplen, bär, ja vi kan räkna upp hur mycket som helst. Dessutom har vi rent vatten att dricka och får andas ren, frisk luft. Tänk vilken rik välsignelse! Allt detta och mer därtill får vi varje dag. Vi får tacka Gud av hela vårt hjärta för allt han ger oss.

MEN MITT i allt detta goda och härliga finns också sådant som oroar oss. Vi får höra larmrapporter om vad som sker ute i världen, och också från vårt eget land kommer information om sådant som gör att våra hjärtan blir oroliga. Man börjar bekymra sig för framtiden, hur ska det bli?

Det som oroar är att det fortfarande är krig i Ukraina, det talas om gasläckor i Östersjön, glaciärer smälter, skyfall av regn gör att det blir översvämningar, som leder till att allt som kommer i dess väg förstörs. På många håll i världen har inget regn kommit på lång tid och det innebär att det blir torka. Både människor och djur svälter.

Här i vårt land är det vinterns elpriser, att levnadskostnaderna ökar och att coronaviruset härjar fortfarande. Det finns så mycket som kan göra oss oroliga.

»Det betyder att Herren säger till oss varje dag på året: Var inte rädd, jag är med dig.«

MEN DÅ vi känner missmod, maktlöshet, då behöver vi ta till oss vad Guds ord säger. Bland annat i Johannes 14:27 säger Jesus: "Frid lämnar jag kvar åt er, min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Känn ingen oro och tappa inte modet."

Framför allt ska vi bevara vårt hjärta och våra tankar. Orden "Var inte rädd" eller "Frukta inte" finns skrivna 365 gånger i Bibeln. Det betyder att Herren säger till oss varje dag på året: Var inte rädd, jag är med dig. Jag lämnar dig inte, jag överger dig inte. Detta är vår trygghet, detta får vi ta till oss.

Ruth Vesterlund är tf församlingspastor i Kvevlax och Replot församlingar.

Varför finns jag? På Alphakursen får man fråga och diskutera

– Speciellt intressanta är diskussionerna, när man får vrida och vända på allt som har med tro att göra, säger Gertrud Alenius. Hon är en av tolv deltagare i den Alphakurs som ordnas i Replot i år.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

REPLOTT Gertrud Alenius valde att gå årets upplaga av Alphakursen i Replot, en slags introduktion i kristen tro, med låg tröskel. Varje träff består av en gemensam måltid, en inbjuden föredragshållare som talar kring ett visst tema och sedan påföljande diskussion.

– Jag tycker de olika rubrikerna för våra träffar är så intressanta och angelägna. Redan titeln på samtalshäftet ”Varför finns jag?”, det engagerar alla.

Man måste inte vara församlingsaktiv eller troende för att vara med, konstaterar hon.

– Vi är var vi är på vår livsvandring, och vi möts där vi råkar vara just nu. Det tycker jag är en jättefin sak!

Vilken fråga när det kommer till tro utmanar dig mest?

– Kanske: Hur ska jag kunna tro? Som världen ser ut i dag så dyker förstås tvivel upp. Hur ska jag kunna tro och veta att Gud är god, med tanke på den ondska som finns omkring oss? Det tåls att tänka på och diskutera.

En andra skriftskola

Gertrud Alenius har haft tron med sig hela livet. Hon upplever inte att Alphakursen utmanat hennes tro på ett negativt sätt.

– Jag känner mig stärkt i tron. Men det är intressant att få vrida och vända på den, och så får jag ta del av andra människors synpunkter.

– Alphakursen blir nästan som en andra skriftskola, om man kan uttrycka det så. Då jag var ung hade jag så lite livserfarenhet, nu har jag mer erfarenhet och ser på livet och tron på ett annat sätt.

Hon upplever att det finns möjlighet att uttrycka egna åsikter i gruppen och fritt ställa frågor.

– Jag tycker det har varit så de några gångerna jag hunnit vara med. Samtidigt är vi så olika vi människor, somliga deltar gärna i diskussionen, medan andra hellre lyssnar.

Föredragshållarna för de fjorton träffarna är en blandning av församlingsanställda och personer utifrån.

»Vi möts där vi råkar vara just nu på vår livsvandring.«

Barbro Lähdesmäki ställer i ordning inför Alphakursens måltid. FOTO: PRIVAT

Vad är Alpha?

Alphakursen är en introduktionskurs i kristen tro. **Den kommer** ursprungligen från den anglikanska församlingen Holy Trinity Brompton i London under det tidiga 1980-talet, men finns nu över hela världen och i alla större kristna samfund.

Kursupplägget och kursmaterialet är i princip detsamma var man än håller kursen.

– Det tycker jag vidgar vyerna, att jag inte känner alla.

Just det där har jag funderat på!

Ruth Vesterlund, församlingspastor i Replots församling, är en av Alphakursens föredragshållare.

– Det fina med Alphakurser är att vi där får diskutera tillsammans, alla de där tankarna vi går med var och en. Det är viktigt att också få höra andras frågor och funderingar.

Hennes erfarenhet är att det brukar bli en trygg grupp efter några träffar.

– Man får slänga ut funderingar och frågor i gruppen. Och kanske uppleva känslan av att just det där har jag också funderat på.

När hon själv gick en Alphakurs för första gången för många år sedan var upplevelsen positiv.

– Jag minns att jag tyckte det var bra och att jag längtade efter kvällarna och att få diskutera tillsammans. Det blev en längtan och ett behov.

Hon har märkt samma tendenser bland deltagare senare i livet.

– Många har upplevt att de fått en nystart i sitt kristna liv och kommit närmare Jesus.

I slutet av den kurs som nu hålls i Replot finns det möjlighet för deltagarna att ta med en vän, som får ett litet smakprov på vad konceptet går ut på.

– Många av dem som följt med då har sedan anmält sig till följande Alphakurs.

– Jag hoppas det blir en ny kurs nästa år! säger Ruth Vesterlund.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Pedersöre prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Sandberg, johan.sandberg@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 3599. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Monica Svenfelt och Beatrice Villman är två aktiva i språkcaféet som ordnas i biblioteket i Larsmo en gång i månaden.

Glatt humör och goda bullar på språkcafé

Språkcaféet i Larsmo har gjort en nystart efter uppehåll för sommaren. Vi har trevligt tillsammans, försäkrar arrangörerna.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

LARSMO Sedan 2018 har Röda Korset, församlingen och biblioteket i Larsmo ordnat språkcafé för nyfinländare i biblioteket. Nu har verksamheten kommit igång igen efter uppehåll för coronapandemin och sommaren, och arrangörerna hälsar alla välkomna, både finländare och nyfinländare.

– Meningen med caféet är att utläningar och nyfinländare ska få kom-

ma hit, träffas och öva sig på svenska och finska, säger **Monica Svenfelt**, ordförande för Röda kors-avdelningen i Larsmo.

Finskan tillkommer eftersom många i den senast anlända flyktinggruppen vill integrera sig på finska.

– På det sättet har det blivit ett språkcafé för oss också. Många Larsmobor behöver också öva sig på finska.

Hon understryker att språkcaféet inte bara ordnas för flyktingar, utan också för andra utlänningar.

Varje månad har ett trettiotal personer mött upp till språkcaféet. I gruppen ingår olika nationaliteter av män, kvinnor och barn.

– Senaste gång vi hade språkcaféet blev arabiska *lingua franca* där. Även om inte alla är araber så talar många det språket. Vi har ännu inte lyckats nå ukrainarna som kommit till kommunen.

Finländarna som kommer är vanligtvis vänfamiljer eller representanter för arrangörerna.

– Vi kunde gärna vara flera finländare för att hålla igång konversationen på svenska och finska, säger bibliotekschefen **Beatrice Villman**.

– Caféet passar alla som vill lära känna nya människor och kulturer, säger Monica Svenfelt.

De flesta nyfinländarna som besöker caféet har kommit ganska nyligen.

– Tyvärr har vi tappat bort många under coronatiden. De skulle behövas som förebilder så att de som har kommit senare får se hur det gått för dem som har varit här längre.

Varje gång caféet ordnas försöker de se till att någon håller ett kort föredrag så man ska ha något att diskutera.

– Tanken är ju att de ska komma och få öva sig på språk. Vi pratar om aktuella händelser eller så ber vi någon berätta kort om sitt hemland. Det viktigaste är ändå att de får träffa varandra, säger Monica Svenfelt.

I samband med en inbjudan till båt-museet började man samtala om fiske.

– Då kom telefonerna fram och man visade bilder på sin fångst. När biblioteket för något år sedan hade en utställning om Equity i samma utrymme visade männen intresse för den, för den handlade ju om krigstiden. Någon visade en granat och berättade att en sådan hade han skadat sig på. Utställningen påminde också om att det inte alltid varit lugnt här i Finland även om det är så just nu.

Språkcaféet träffas en gång varje månad i biblioteket mellan klockan 18 och 20. Nästa gång hålls det torsdagen den 20 oktober.

– Biblioteket är en neutral och bra plats att träffas på, säger Beatrice Villman som åtagit sig att se till att det bjuds på goda bullar.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD

FR 14.10 kl. 19.00: In da house i Församlingscentrets ungdomsutr., Nylund-Wentus, Mård.

FR 14.10 kl. 22.00: "Ljus i mörkret", nattvardsmässa i Församlingscentret, Björk, Borgmästars, Mård, Nylund-Wentus.

SÖ 16.10 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Björk, Edman, Borgmästars, Gloriakören. Bertel Widjeskogs gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens YouTube-kanal.

Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi.

TI 18.10 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

TI 18.10 kl. 12.00: Taizéandakt i Johanneskapellet, Borgmästars.

ON 19.10 kl. 14.00: Samling kring sorgen i Församlingscentret, Björk, Kanckos.

TO 20.10 kl. 12.00: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Borgmästars.

FR 21.10 kl. 19.00: In da house i Församlingscentrets ungdomsutr., Nylund-Wentus, Mård.

SÖ 23.10 kl. 12.00: Högmässa i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Björk, Wester. Johan Sandbergs gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens YouTube-kanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi.

SÖ 23.10 kl. 17.30: Fokus i Församlingscentret. Undervisning, Boris Salo, lovsång Liisa och Benjamin Lönnroth, barnfokus, servering.

SÖ 23.10 kl. 18.00: Sammankomst med nattvard i Jakobstads kyrka, Björk. Arr.: Jakobstads fridsförening r.f.

TI 25.10 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.

Jakobstads orgelvecka – Jakobstad orgel 50 år 28.10-4.11.2022. Programinfo. Se hemsidan.

KRONOBY

Sö 16.10 13.00 Gudstjänst: i Kronoby kyrka, Saitajoki, Borgmästars.

Sö 23.10 10.00 Gudstjänst: i Kronoby kyrka, Ventin, Klingenberg, Kyrkokören.

Terjärv

Sö 16.10 10.00 Gudstjänst: i Terjärv kyrka, Saitajoki, Borgmästars.

Sö 23.10 10.00 Mässa: i Terjärv kyrka, Saitajoki, Smedjebacka.

Nedervetil

Sö 16.10 10.00 Gudstjänst: med skördetack i Nedervetil

PEDERSÖRE Föredrag

Fördjupning i luthersk mystik

Den **14.10 kl. 18** ordnas i Kyrkostrands församlingshem en fördjupningskväll i luthersk mystik kring "En ädel liten bok". Även Bokcafé Station 1 från SLEF-Media är på plats med boktips och bokförsäljning. Föredraget kring "En ädel liten bok" är baserat på det seminarium som Jimmy Österbacka höll för präster och diakoner i Uppsala stift den 29-30.9 i samband med deras fördjupningsdagar kring mystagogiskt lärande.

kyrka, Store, Smedjebacka. Kyrkkaffe ÖSP

Lö 22.10 18.00 Gemenskapskväll: i Nedervetil församlingshem, Peter Kankkonen, Smedjebacka, trumpet Kaj Laakso, Harry Kronqvist. Kaffe, program.

Sö 23.10 18.00 Kvällsmässa: i Nedervetil församlingshem, Wallis, Smedjebacka"

LARSMO

To 13.10 kl. 11.00-12.30 Sopplunch: i församlingshemmet. Det finns även möjlighet till take-away.

Sö 16.10 kl. 10 Familjegudstjänst: Lassila, Wiklund, sång av dagklubbarn. Strömmas via församlingens YouTube kanal.

To 20.10 kl. 14 Nattvard vid Sandlunden: Lassila, Heikkilä.

- kl. 18-20 Språkcafé i huvudbiblioteket i Holm: vi umgås över en kopp kaffe/te och pratar enkel svenska tillsammans. Program även för barnen. Arr. Larsmo kommunbibliotek, FRK i Larsmo, Larsmo församling.

Sö 23.10 kl. 10 Högmässa: Sjöblom, Wiklund. Kyrkvård: Vikarholmen. Strömmas via församlingens YouTube kanal.

On 26.10 kl. 17-19 Kaffekväll med lotterier: i Bosund missionsstuga. Gåvor till försäljning tas emot med tack-samhet.

To 27.10 kl. 19 Karasamling: se annonsering på hemsidan.

NYKARLEBY

Gudstjänster

Sö 16.10 kl 10 Gudstjänst: Munsala kyrka, Smeds, Ringwall

- kl 12 Högmässa: Jeppo kyrka, Smeds, Ringwall

- kl 18 Kvällsgudstjänst: Nkby fh, Östman, Ringwall, kyrkkaffe

Sö 23.10 kl 10 Högmässa: med kyrkoherdeinstallation, Jeppo kyrka, biskop Bo-Göran Åstrand m.fl., efteråt missionslunch i fh

Samlingar och grupper

Lö 15.10 kl 18.30 Gemenskapskväll: "Sykars brunn", Nkby fh, för alla åldrar, Matts Aspvik "Att inte predika med sin präktighet", diskussion, barnpassning, arr KU-kretsen.

LARSMO Grupper

Nya samlingsplatser medan Holms bönehus renoveras

På grund av renoveringsarbeten är de grupper som annars brukar samlas i Holm bönehus i Larsmo tillfälligt utlokaliserade från och med den **4.10.2022**. Vi beklagar eventuella olägenheter som detta orsakar.

I församlingshemmet samlas följande grupper: bön för nejden, unga ledarskolning, körerna och stick-in café. Holm föräldra-barn träffas i prästgården.

Grupperna samlas samma dagar och tider som tidigare. XODUS: se instagramkontot @xoduslarsmo. Holm minior: info kommer via Wilma.

JAKOBSTAD Temadag

Tomas Sjödin föreläser i centret

Temadag med Tomas Sjödin ordnas **torsdagen den 3.11** i Jakobstads församlingscenter med start kl 16.00. Temadagen är ett samarbete mellan Jakobstads svenska församling och Kyrkans Ungdom. Tomas Sjödin talar över teman "Lita på att det ljusnar" och "Ljudet av tystnad". Anmälan för serveringen (middag och kvällste, 10€) senast tisdag 25.10 till kansliet@kyrkansungdom.fi eller tfn 045 234 8073. Närmare info finns på församlingens hemsida.

Må 17.10 kl 18 Kenyamissionen: Nkby fh, Boris Sandberg
Ti 18.10 kl 13 Socklot missionskrets: bönehuset, varannan vecka okt-nov
 - **kl 18 Bibelsamtal:** Nkby fh, Lars-Johan Sandvik. Ta egen Bibel med!
On 19.10 kl 13 Nattvardsandakt: Jepoträffis, Östman, Lönnqvist
Sö 23.10 kl 18 Bön och lovsång; Hirvlax baptistkyrka, Ingmar Rönn
Må 24.10 kl 18 Kenyamissionen: Nkby fh, Leif Erikson
On 26.10 kl 15 Tvåspråkig 75-årsfest: Jeppo fh, kaffe/té, tårta, program.
 - **kl 19 Missionscafé:** Pensala bönehus, Edny Fors
To 27.10 kl 13 Missionsmöte: Jeppo bönehus, Göran Stenlund.
 - **kl 14 Födelsedagsfest:** för 75-åringar, Munsala fh, Smeds, Holm-Haavisto, Lönnqvist

Vi uppdaterar annonseringen kontinuerligt. Följ med på församlingens webbplats och FB-sidan! Alla gudstjänster från Jeppo kyrka ljudströmmas.
www.nykarlebyforsamling.fi

PEDERSÖRE

Fr 14.10 kl. 18 Fördjupningskväll i luthersk mystik: Kyrkostrands förs.hem. Österbacka
Lö 15.10 kl. 19 Slef Norras höstfest: Emaus bönehus. Alf Wallin, Ove Lillas, Niclas Nylund. Reflexspårning, stjärnkikare för barnen
Sö 16.10 kl. 10 Högmässa, Purmo kyrka: Tomas Klemets, Österbacka, Östman, Manskören. Även strömning i youtube
 - **kl. 11 Kyrklunch:** Purmo kyrkhem
 - **kl. 13 Slef Norras höstfest:** Purmo kyrk-

hem. Dennis Svenfelt, EvangelikIDZ, Nina Djupsjöbacka
 - **kl. 13 Gudstjänst, Esse kyrka:** Sandvik, Pandey
 - **kl. 14 Sammankomst:** Punsar bönehus
 - **kl. 15 Sammankomst:** Flynängens bönehus
 - **kl. 18 Kvällsmässa med unga för alla, Pedersöre kyrka:** Österbacka, Pandey, Edman
Må 17.10 kl. 13 Symöte: Forsby bykyrka
 - **kl. 13 Symöte:** Källby bönehus. Emet
Ti 18.10 kl. 13.30 Sundby-Karby symöte: Sundby byahem. Eklund
Sö 23.10 kl. 10 Gudstjänst, Pedersöre kyrka: Portin, Östman, KORP-kvartetten, N-O Frantz. Även strömning i youtube
 - **kl. 13 Gudstjänst, Åvist bykyrka:** Tomas Klemets, Malmsten-Ahlsved, Åvist sångfåglar
 - **kl. 14 Sammankomst:** Punsar bönehus
 - **kl. 15 Sammankomst:** Flynängens bönehus
 - **kl. 18 Kvällsmöte:** Ytteresse bönehus. Joakim Förars, Malmsten-Ahlsved, Församlingsskören
Ti 25.10 kl. 11.30 KU:s seniordag: Bennäs kyrkhem. Lunch kl. 12, nattvardsmässa kl. 15.15. Sandvik
To 27.10 kl. 14 Sångstund: Essehemmet. Eklund
 - **kl. 18.30 Bibelsits:** Ytteresse bönehus
 - **kl. 19 Bibel & bön:** Forsby bykyrka

Varje vecka:

Karakaffe: tisd. kl. 9.30-11 Bennäs kyrkhem
Bibel o bön: tisd. kl. 18-19.30 (obs tiden!) Bennäs kyrkhem
Bön: torsd. kl. 19 Purmo kyrkhem

NYKARLEBY Installation Kyrkoherdeinstallation med missionslunch

På **söndagen 23.10** installeras Mats Edman som Nykarleby församlings kyrkoherde i festmässan i Jeppo kyrka av biskop Bo-Göran Åstrand. Församlingens präster och kantorer medverkar och det blir sångprogram. Efter högmässan serveras missionslunch med en frivillig avgift i församlingshemmet. Varmt välkomna alla!

KOLUMNEN

HERMAN MÅRD

Ett är nödvändigt

”**MEN BARA** ett är nödvändigt. Maria har valt den goda delen, och den ska inte tas ifrån henne.” – Luk 10:42

Bibeltälet ovan avslöjar en viktig sanning. En sanning som jag tror att vi ofta behöver bli påmind om. Vi behöver göra som Maria och välja den goda delen. Vad är då den goda delen? Vad ska vi göra för att ge samma vittnesbörd som Maria?

Lyckligtvis behöver vi varken gissa oss fram till svaret eller hitta på det själva. Svaret avslöjas lite tidigare i samma bibelkapitel, där det står att Maria satte sig vid Herrens fötter och lyssnade till hans ord. Vi frestas ofta att tro eller tänka att kristen tro handlar om att vi ska göra vissa saker eller att hålla oss till olika bud och regler. Våra felaktiga föreställningar kan leda till att vi fastnar i ett negativt mönster, endera blir tron lagisk eller en gärningsbaserad tro.

Marias syster, Marta, välkomnade Jesus (och lärjungarna?) till sitt hem, men Marta var så upptagen med alla förberedelser och sysslor att hon inte hade tid att sitta ner och lyssna till Jesus. Jesus säger till henne: ”Marta, Marta, du bekymrar dig och oroar dig för så mycket.” Bekymmer och oro tenderar också att skymma det viktigaste. Då behöver vi lägga bort det och igen vända oss till Jesus. Vissa riskerar att fastna i en duktighets- eller tjänstvillighetsspiral så att vi till och med glömmer bort det allra viktigaste: att lyssna till Jesus och låta Ordet verka i oss. Att delta i gudstjänsten men också det dagliga andaktslivet får påminna oss om att endast ett är nödvändigt. Nämligen att ta del av Guds Ord. ”Gräset vissnar, blomman faller av, men vår Guds ord består för evigt.” – Jes. 40:8

»Bekymmer och oro tenderar att skymma det viktigaste.«

ALL församlingsverksamhet behöver utgå från Guds ord och rätta sig enligt det. Men vi behöver också låta Guds Ord förändra våra egna liv. Det kan vara smärtsamt och obekvämt men det kommer att ge välsignelse i längden. Jesus säger också ”Saliga är de som lyssnar till Guds ord och bevarar det” – Luk 11:28. Vi behöver också vara uppmärksamma på att det finns människor som förfalskar Guds ord eller använder sig av ordet för egen vinning. Sådan verksamhet behöver vi ta avstånd från och därför är det viktigt att vi läser och lyssnar till Guds Ord så att vi vet vad som står skrivet och vad som är människotankar. För vi vet att Gud är allsmäktig och allvetande medan vi människor är bristfälliga och syndare som ofta gör det onda. ”Guds ord är levande och verksamt. Det är skarpare än något tveeggat svärd och genomtränger tills det skiljer själ och ande, led och märg, och det dömer över hjärtats uppsåt och tankar.” – Heb. 4:12

Herman Mård är tf församlingspedagog i Larsmo.

Den har ännu inget namn, den nya kören för vuxna i Larsmo som nu söker nya sångare. Sebastian Lassila (längst till vänster) och Anna-Lena Anderssén (stående till höger) försäkrar att kören har roligt tillsammans. FOTO: ANDERS FORSMAN

De upptäcker sångens glädje

Den sista spillran av kyrkokören i Larsmo skingrades när coronarestriktionerna slog till. Nu söker kantor Anders Forsman sångare till en ny kör för vuxna. Men om det blir en ny kyrkokör eller något annat får framtiden utvisa.

TEXT: JOHAN SANDBERG

LARSMO Redan innan coronan kom började det glesna i kyrkokörens led i Larsmo. Restriktionerna skötte resten. När man fick börja sjunga i kör igen stod församlingen utan kör för vuxna.

– För mig som jobbar med musik och tycker det är viktigt med kyrkans lovsång är det en eländig situation, säger **Anders Forsman**.

Nu söker han vågarna framåt med en nystartad kör som behöver sångare av alla de sorter. Han är noga med att inte kalla den kyrkokör. Åtminstone inte ännu.

– Min utgångspunkt är att samla människor

som vill sjunga i kör och vill upptäcka sångens glädje. Men jag vet inte vad det blir av kören. Det kan bli en ny kyrkokör eller något annat, beroende på vad folk vill göra. Det hoppas jag ska växa fram med tiden bland dem som är med. Kom med och påverka!

Han vet att många Larsmobor är duktiga på att sjunga, men traditionen att sjunga i kör finns inte.

– Jag skulle vilja se att människor såg det som en uppgift i Guds rike att bidra till lovsången. Man kan jämföra kören med en bönegrupp som ber med sångens ord.

Hittills har elva sångare mött upp till övning på torsdagar mellan klockan 19.30 och 20.30 i Holms bönehus. Men från och med nu hålls övningarna tillfälligt i församlingshemmet då bönehuset måste renoveras på grund av vattenläckage.

Övningen ska inte få ta mer än en timme.

– Sångarna har olika förväntningar och bakgrund. Någon är van kyrkokörssångare, någon har sjungit gospel och någon är helt ny. Huvudsaken är att man har roligt tillsammans när man sjunger. Så få man se vart det växer.

Något mål som de övar till har de inte, också det får växa fram. Målet är heller inte en traditionell fyrstämmig kör.

»Det kan bli en ny kyrkokör eller något annat.«

– Vi får se vad vi har. Vi smakar lite på stämsång, men det är inget fel att sjunga enstämmigt heller. Finns det någon som kan sjunga i stämmor sätter vi på en stämma i stunden. Vi sjunger inte den klassiska kyrkokörrepertoaren utan lite blandat.

Eftersom trenden med trenden med kyrkokören varit på nedåtgående en längre tid undrar Anders Forsman om begreppet kyrkokör längre är relevant.

– Kyrkosång i alla de former är i alla fall viktigt och något saknas nu.

Sångarna **Anna-Lena Anderssén** och **Sebastian Lassila** nämner båda glädjen under övningarna som en faktor till att de vill sjunga i kören.

– Alla kan sjunga och alla får vara med. Det är enkelt och fritt. Ingen binder sig till något och så har vi roligt, säger Anna-Lena Anderssén.

– Övningarna vi haft hittills har varit riktigt roliga och man märker att folk tycker om att sjunga. Vi har fått prova på en hel del olika sånger. Känslan efteråt har varit bra och jag ser faktiskt fram emot övningarna. Kom gärna och prova på, säger Sebastian Lassila

Bägge har sjungit i kör på annan ort tidigare och ville börja sjunga i kyrkokören när de bosatte sig i Larsmo. Anderssén hann också börja innan coronan tog slut på den.

– Jag ser det här som en nystart på kyrkokören, säger hon.

Hon fann havet och konsten

I Sideby kyrka finns sedan fem år tillbaka en tavla av Jesus med intensiv blick och ett litet, värlöst lamm i sin famn. Konstnären bakom tavlan är Hely Barsetti – Sidebybo med stor kärlek till havet.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

KRISTINESTAD Som barn bodde **Hely Barsetti** i Pargas och Åbo. Till Sideby kom hon ursprungligen tack vare sin äldre syster **Gerda Björklund**.

– Min systers man var från Kilen. Första gången hon kom hit blev hon totalt hänförd av det öppna havet. ”Härifrån far jag inte!” sa hon. De bodde här resten av sitt liv.

När Hely Barsetti kom på besök drabbades också hon på precis samma sätt av havet.

– Det är något alldeles särskilt med det öppna havet! Det är annorlunda varje stund.

År 1961 flyttade hon till Sideby med sin italienska man och deras son, som då var fyra år. Ett kort tag bodde familjen i England, men Hely längtade tillbaka till Sideby och havet. I många år arbetade hon på Sideby sparbank, först som banktjänsteman och sedan som tf bankdirektör.

– Men nu finns ju de små bankerna inte längre kvar, och knappt de större heller.

Konstnärliga systrar

Likt system Gerda, som var konstnär, har Hely Barsetti en djupt konstnärlig ådra. Som pensionär har hon kunnat satsa helt på konsten.

Båda systrarna gick i Åbo konstförenings ritskola. Gerda Björklund specialiserade sig på kyrklig konst, bland annat på verk med Madonnamotiv. Hon gjorde också många porträtt och träskulpturer.

– ”Jesus och lärjungarna” och ”Jesus stillar stormen” är några av de verk hon skulpterat.

En av Gerda Björklunds skulpturer, som föreställer Jesus, finns i Kilens kapell. I sin egen konst återkommer Hely Barsetti ofta till havet.

– Jag har huvudsakligen målat havsmotiv, myrar och djur, berättar hon.

På senhösten 2017 målade hon tavlan av Jesus med lammet som hon donerade till Sideby kyrka. Tavlan är målad i olja och finns på väggen i en av serveringssalarna bredvid kyrksalen.

– Jag funderade länge på motivet. Jag är mycket glad över att tavlan nu finns i Sideby kyrka.

Som medlem i Finlands konstnärsförening har Hely Barsetti deltagit i en del samutställningar, senast på Kabelfabriken i Helsingfors i augusti.

Med vy västerut. Havet upphör inte att fascinera Hely Barsetti, här i Kilen.
FOTO: MARKUS ENGSTRÖM

Hely Barsetti

Bosatt i Sideby sedan 1961. Kommer ursprungligen från Pargas och har gått i skola i Åbo.

Familj: sonen med fru, barnbarn med familjer.

Är pensionär med ett förflutet i bankvärlden samt konstnär.

Hely Barsettis tavla av Jesus och det förlorade faret finns i Sideby kyrka. Alla stjärnor är målade med bladguld.
FOTO: MARKUS ENGSTRÖM

»Man måste alltid planera något!«

– Konstnärsföreningen kommer att ha en utställning på Logomo i Åbo i april nästa år. Om jag lever skulle jag gärna ha några tavlor med på den utställningen, säger Hely Barsetti, som hunnit bli 88 år.

– Man måste alltid planera något! tillägger hon entusiastiskt.

Hely Barsetti blev änka 2010. System Gerda gick bort för 22 år sedan.

– Så är livet. Jag bor ensam, men har mina familjemedlemmar i närheten. Och min hund, en beagle som är tjock som bara den, tvingar mig ut på promenad varje morgon och kväll.

– Jag älskar hösten! I synnerhet november. Men alla årstider är oerhört fina. Alla väder liksom.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 16.10 kl. 11: Högmässa i kyrkan, Guy Kronqvist, Deseré Granholm.

Må 17.10 kl. 18: Scouterna i församlingshemmet.

Ti 18.10 kl. 10: Liten och stor i församlingshemmet.

On 19.10 kl. 11: Veckans kaffestund i församlingshemmet.

Sö 23.10 kl. 18: Kvällsgudstjänst i kyrkan, Rune Fant.

Ti 25.10 kl. 10: Liten och stor i församlingshemmet.

On 26.10 kl. 11: Veckans kaffestund i församlingshemmet.

Fre 28.10 kl. 13: Silvergruppen i Församlingshemmet, sång av Silver Sisters, Guy Kronqvist berättar om Baltikumresor.

Matutdelning i församlingshemmet ons. 19 o. 26.10 kl. 8.30.

Körövningar i församlingshemmet i regel torsdagar, kyrkokören kl. 18.00 och projektkören kl. 19.00.

Hjälpsändning till Litauen kommer att ske i november. Vi tar emot hygien- och sanitetsprodukter som behövs för ukrainska flyktingar i Litauen. Sådana produkter kan föras till församlingshemmet. Närmare i nästa KP.

KRISTINESTAD

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Fr 14.10 kl. 18: Bible study in English. Translation to Ukrainian. Kristinestads förs.hem. Norrback Daniel.

Sö 16.10 kl. 10: Högmässa i kyrksalen i Lfds förs.hem. Norrback, Bergqvist.

Sö 16.10 kl. 11: Diakonin 150 år i kyrksalen i Lfds förs.hem.

Sö 16.10 kl. 12: Gudstjänst i Krs kyrka. Norrback, Bergqvist.

Ti 18.10 kl. 12.30: Missionsstuga i Krs förs.hem. Träff med umgänge, sång och bön, kaffe med tilltugg. Insamlade medel går till missionsarbetet.

Ti 18.10 kl. 13: Kenya syförening.

Sö 23.10 kl. 10: Gudstjänst i kyrksalen i Lfds förs.hem. Engström, Martikainen.

Sö 23.10 kl. 15: Gudstjänst i Sideby kyrka. Engström, Martikainen.

Sö 23.10 kl. 18: Gospelkör i Krs förs.hem. Kom med och sjung gospel med Nanna Rosengård.

Sö 23.10 kl. 19: Musikandakt i Krs kyrka. Cia Rönnqvist, sång, Olle Nilsson, orgel, Markus Engström, andakt.

Må 24.10 kl. 18: Bibelsamtal i kyrksalen i Lfds förs.hem.

Ti 25.10 kl. 12: Härkmeri syförening.

Ti 25.10 kl. 19: Bibelstudium i Krs förs.hem.

On 26.10 kl. 08.45: Morgonbön i Krs kyrka.

On 26.10 kl. 11.30: Pensionärssamling i kyrksalen i Lfds förs.hem.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes:

Lö 15.10 kl. 18: Aftonmusik i S:ta Maria. S.Lindén, G.Lindén-Liljehage, S:ta Marian kuoro, Anni & Tommi Cappel laulu

Sö 16.10 kl. 12: Gudstjänst i Närpes kyrka. G.Särs, G.Lindén-Liljehage

Sö 16.10 kl. 18: i Luthergården; SLEF 100 år, minns du sången; Bogi Nygård, Alf o Kristina Örn

Må 17.10 kl. 13: Symöte i Rangby kyrka. A.Blomberg

On 19.10 kl. 12: Pensionärssamling i församlingshemmet. G. Lindén-Liljehage, B L. Engström

Fr 21.10 kl. 19: Konsert i Närpes kyrka med evangelisterna Simon Ådahl och Örjan Armgren från Sverige

Lö 22.10 kl. 18: Aftonmusik i S:ta Maria.

Sö 23.10 kl. 12: Högmässa i Närpes kyrka. A-M.Au-das-Willman, G.Lindén-Liljehage, S.Lindén, Laudate

Övermark:

Fr 14.10 kl. 18.30: Karasamling i Övermark församlingshem. Blomberg

KRISTINESTAD Jubileum

Diakonin 150 år

Det är 150 år sedan första diakonissan vigdes i Finland. Diakonins jubileumsår uppmärksammas **söndagen 16.10 kl. 11** med gemensam måltid i kyrksalen i Lappfjärds församlingshem. Därefter tar vi del av diakonins nationella och lokala historia samt får titta på tidigare diakonissors arbetsredskap och kläder. Basar till förmån för församlingens egen diakoni.

Varmt välkomna!

Sö 16.10 kl. 10: Gudstjänst i Övermark kyrka. G.Särs, G.Lindén-Liljehage

Må 17.10 kl. 13: Träffpunkt i Övermark församlingshem

Ti 18.10 kl. 13: Tisdagskaffe i Övermarks församlingshem. Gemenskap, samtal, sång och bön. Kristiina Heikkilä medverkar. K.Örn

Pörtom:

Sö 16.10 kl. 14: Söndagscafé för damer i Pörtoms församlingshem. Program med Ebba Carling och Kristina Örn samt goda samtal kring kaffebordet.

To 20.10 kl. 13: Pensionärsträff i församlingshemmet. K.Örn, J-O.Granholm, U.Sundqvist

Sö 23.10.2022 10: Högmässa i Pörtom kyrka. U.Sundqvist

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö 16.10 kl. 14: Högmässa i församlingshemmet. Englund, Brunell. OBS platsen!

Må 17.10 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Må 17.10 kl. 13: Minior och junior i församlingshemmet.

On 19.10 kl. 18: Kyrkokören i församlingshemmet.

Sö 23.10 kl. 14: Gudstjänst i församlingshemmet. Tornberg, Brunell. OBS platsen! Kyrktaxi, ring 040 777 4951 för att boka.

Må 24.9 kl. 9.30: Familjeklubben, i församlingshemmet.

Må 24.9 kl. 13: Minior och junior i församlingshemmet.

On 26.10 kl. 13: Andakt på Fyrgården.

On 26.10 kl. 18: Kyrkokören i församlingshemmet.

MALAX

Lö 15.10 kl. 15: Klädbyarkväll för ungdomar kl 18-22 i KH.

Sö 16.10 kl. 10: Familjemässa i KH. Kyrkkaffe kl 11. Tornberg, Lax.

Sö 16.10 kl. 12: Finsk mässa i KH. Kyrkkaffe från kl 11. Tornberg, Lax.

Sö 16.10 kl. 16: The Gospel Voice i KH.

To 20.10 kl. 19: Amici i KH.

Sö 23.10 kl. 10: Ungdomsgudstjänst i KH. Tornberg, Brunell.

Må 24.10 kl. 10: Karacafé kl 10 i KH. Arr. Äldrerådet och Folkhälsan i Malax.

PETALAX

Sö 16.10 kl. 12: Högmässa i församlingshemmet. Englund, Brunell. OBS platsen!

Ti 18.10 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Ti 18.10 kl. 13: Minior i församlingshemmet.

Ti 18.10 kl. 18: Ungdomskväll i prästgården. Målgrupp åk 7 uppåt.

On 19.10 kl. 13.30: Syföreningen i församlingshemmet.

To 20.10 kl. 18.30: Kyrkokören i församlingshemmet.

Sö 23.10 kl. 12: Gudstjänst i församlingshemmet. Tornberg, Brunell. OBS platsen!

Ti 25.10 kl. 9.30: Familjeklubben i församlingshemmet.

Ti 25.10 kl. 13: Minior i församlingshemmet.

On 26.10 kl. 18: Junior i församlingshemmet.

JULHJÄLPEN 2022

i Malax, Petalax och Bergö

Företag, föreningar och privatpersoner kan bidra med en välbar summa som betalas till Julhjälpens konto

FI98 5670 0820 4063 77

Mottagare: Malax kyrkliga samfällighet

De insamlade medlen går till köpkort åt mindre bemedlade i Malax, Petalax och Bergö inför julen 2022.

TILLSAMMANS GÖR VI SKILLNAD!

Om du känner någon som är i behov av julhjälp eller om du själv behöver hjälp, ta frimodigt kontakt med diakon Anne (Malax) tel. 050 338 1059 /anne.bjorback@evl.fi eller t.f. diakon Kaisa (Petalax, Bergö) tel. 040 716 3440 / kaisa.nyroos@evl.fi

Tillstånd för penninginsamling:
RA/2022/741, giltigt tills vidare fr.o.m. 5.5.2022

När september är över

SORG ÄR en märklig sak. Den gömmer sig bland kläderna i klädförrådet och kastar sig över en och tar strupgrepp helt plötsligt. Bowlingväskan som står längst inne, bredvid fönstret, är min nemesis. Jag kan nästan inte se på den – men ibland måste jag ändå in i förrådet med sommarplagg som ska hängas upp, eller ett par skor som ska ställas undan till våren. Då är sorgen där och hugger klorna i mig innan jag hinner dra efter andan.

KOSTYMERNA som hänger på klädstängen är inget problem. Mitt problem är vardagskläderna, de som han använde flitigt, de som har hål, uttöjda halshål och fläckar av olja eller färg. De som jag sett honom i under många år medan han skruvade fast bräder på terrassen, bytte olja på någon av bilarna eller gick ut med hunden. De nötta arbetshandskarna, hoodien som han köpte på konserten i Gävle, den som blev hans favorittröja och som fortfarande har hans doft. Jag kommer nog aldrig att kunna tvätta den, fast jag vet att hans doft så småningom kommer att försvinna ur den, liksom ur hans kudde, på samma sätt som jag märker att jag har svårt att komma ihåg hans röst. Jag har hört den rösten i över 26 år, hur kan den bara tona bort ur min hjärna?

»Då är sorgen där och hugger klorna i mig innan jag hinner dra efter andan.«

JAG ÖNSKAR att jag hade fått höra hans röst en sista gång, men hur skulle vi ha kunnat veta att den där morgonen var den sista? Den var så normal, precis som andra måndagsmorgnar sedan skolorna började. Frukost, hundpromenad, tandborstning, hej då, vi ses i kväll. Det fanns ingenting som tydde på att den här dagen skulle bli inledningen på den värsta veckan i våra liv. Ingenting som sade att han skulle komma hem till oss i en kista två veckor senare.

Ändå är han här, i våra döttrar, i huset, trädgården, terrassen, i musiken som vi båda älskade och som jag fortfarande älskar, även om det gör ont att lyssna på en del låtar.

JAG KOMMER hem från gravgården i skymningen. Dagarna är märkbart kortare nu, och snart är september över för den här gången. Jag har tagit mig igenom ännu en årsdag, den andra i ordningen.

KATARINA NORRGÅRD

Katarina Norrgård är byråföreståndare vid Kustens och Ålands centralregister.

KOLUMNEN

GUY KRONQVIST

Nu behövs präster!

EFTER FYRA och ett halvt år i pension blev jag kallad tillbaka till min gamla tjänst som kyrkoherde i Korsnäs. Jag lovade att göra mitt bästa och försöka sköta tjänsten på heltid under september och oktober månad. I november är det kyrkofullmäktigeval, och jag har ställt upp som en av kandidaterna, så då kan jag inte vara både tf kyrkoherde med ansvar för valförrättningen och kandidat i valet. Förhoppningsvis lyckas domkapitlet hitta någon annan präst att sända till Korsnäs då.

På många sätt känns det fint att vara tillbaka, att träffa gamla bekanta, att på nytt tolka kristen livssyn i människors glädje och sorg, att fira gudstjänst i den ljusa, fina kyrkan. Men visst har saker också förändrats, den gamla prostens måste lära sig en del nya procedurer. Han har också själv förändrats. Av någon anledning blir han tröttare efter en lång dag än förr, och om det blir mycket att hålla reda på är risken stor att något blir bortglömt ... Visst skulle det behövas en yngre kraft på tjänsten, prostens skulle gärna återgå till reserven och vara en som hjälper till när och om det behövs.

»Varifrån ska en ny Korsnäs-kyrkoherde komma?«

JAG SKRIVER det här efter att ha deltagit i prästmöte i Åbo dit alla präster i Borgå stift var inbjudna. Cirka 180 kom. En del unga, en del medelålders och en del pensionärer. Trots att 180 präster kan låta som ganska många varseblev jag att det finns nog inget överskott. Alla i aktiv ålder hade sina platser, och det är inte bara i Korsnäs som det finns lediga tjänster. Om vi får någon övertygad att komma till Korsnäs blir en annan tjänst tom. Och de nyländska prästerna föredrar att vara i Nyland, de från norra svenska Österbotten är helst också i sina hemtrakter och ålänningarna är ett trevligt gäng som har det bra på sina öar. Varifrån ska en ny Korsnäs kyrkoherde komma?

Det är en brist att så väldigt få präster har kommit från Närpes prostens område. Är det möjligt att ändra på det? Om det finns någon ung människa som känner en dragning till det andliga och till att vara en som vandrar med sina medmänniskor en bit på vägen i deras glädje och sorg så vill jag uppmuntra till att börja studera teologi. Om det finns någon som nått medelåldern och har ett antal år i yrkeslivet bakom sig och känner en dragning till att var med och göra något i kyrkan, så vill jag säga att det inte är omöjligt att sadla om, att studera teologi vid sidan om andra uppgifter och efter några år gå in i kyrkans tjänst och bli en otroligt människonära präst med praktiska erfarenheter från tidigare yrkesliv parade med de nya perspektiv som teologin kan ge. Tänk på saken!

Guy Kronqvist är tf kyrkoherde i Korsnäs församling.

– Meningen är inte att skrota det gamla, säger Tomi Tornberg.
FOTO: NICKLAS STOR-BJÖRK

En församling med bredare axlar

– Nya Malax församling kommer att ha mera möjligheter, säger Tomi Tornberg, som blir kyrkoherde i den sammanslagna församlingen. Men utmaningar finns också.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

MALAX – Beslutet är fattat. Nu är det vår tur att verkställa det, konstaterar **Tomi Tornberg**. Han är kyrkoherde i Malax församling och tf kyrkoherde i Petalax och Bergö församlingar.

Vid årsskiftet blir han kyrkoherde i den nya, tvåspråkiga församlingen Malax församling – Maalahden seurakunta som bildas då Bergö, Malax och Petalax församlingar dras in.

Inga stora förändringar i sikte

Det blir inte fråga om några revolutionerande förändringar när arbetet kommer igång i den nya församlingen, säger Tornberg.

– Vi fortsätter med det som fungerat bra, det som är lyckat och värdefullt – och där ingår det mesta. Vi har inga sto-

ra saker som vi behöver ändra på.

– Rent juridiskt är det en ny församling som grundas, men meningen är inte att vi ska skrota det gamla. Tvärtom tror vi att vi till och med förbättrar servicen och verksamheten. Förvaltningen har hittills krävt stora resurser som vi hoppas att nu kan frigöras för verksamhet.

En organisationskommission har tillsatts för att se över hur arbetet i den nya församlingen ska läggas upp. I den finns kyrkoherden och sex medlemmar: tre från Malax, två från Petalax och en från Bergö.

– Det är ett viktigt arbete som görs nu. Det är mycket att förbereda, att räkna på budgeten och se över andra frågor. Det nya kyrkofullmäktige kommer se-

dan att fastställa besluten på det nya årets sida.

Ännu finns en hel del att göra innan den nya församlingen ska komma igång i januari.

– Det är ganska knappt om tid, men det positiva är att vi känner varandra från tidigare. Vi har ju jobbat i samma samfällighet sedan 1970-talet och har på ett sätt haft en gemensam ekonomi redan tidigare. Tiden då församlingarna haft gemensam kyrkoherde har också varit en bra övningsperiod.

Även om det inte var församlingarnas ekonomi som i första hand ledde till sammangången är det mycket som behöver räknas över.

– De stigande elpriserna är en stor utmaning också för oss. Det är inget som vi hade räknat med och budgeterat för. Med tanke på det här är det bra att det blev en sammanslagning, då har vi lite bredare axlar.

Tomi Tornberg konstaterar att församlingarna redan tidigare har arbetat målinriktat med tanke på de ekonomiska utmaningar som finns.

– Alla har jobbat på ett bra och ansvarsfullt sätt med fastighetsstrategier och annat.

Han är glad över den hjälp organisationskommissionen fått från församlingarna i Kronoby och Pedersöre.

– De har gått genom motsvarande process ganska nyligen. Det har varit

tacksamt att ta del av deras protokoll och material.

Kan alla tjänster bevaras?

– Kyrkoherdetjänsten i Petalax och Bergö har varit vakant i tre år, och den faller ju automatiskt bort. Inom fem och tio år har vi också en hel del pensioneringar på gång. Vi hoppas att vi kan sköta det hela så att vi inte behöver ha samarbetsförhandlingar, utan att det löser sig utan åtgärder från vår sida.

– Det är också viktigt att arbetet kan fortsätta och kunnandet bevaras.

Tornberg konstaterar att prognoserna visar att medlemsantalet i församlingen tyvärr fortsätter att minska.

– Vi är därför medvetna om att det hela inte är en permanent lösning utan att något måste ske längre fram.

Församlingsvalet är ett sämjoval

I den nya församlingen blev församlingsvalet ett sämjoval, där de 19 kandidaterna till fullmäktige redan är klara. Tomi Tornberg säger att hösten tack vare det kommer att bli mindre stressig i församlingen.

– Personligen tycker jag att det är en lyckad lösning att det blev ett sämjoval och att listan dessutom heter ”Tillsammans – Yhdessä” och har representanter från alla de tre gamla församlingarna. Vi hoppas att vi får rösta i framtiden igen!

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Åboland-Åland utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6748. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Kenth Häggblom hemma på gården tillsammans med katten Fariba. FOTO: PRIVAT

Kenth Häggblom

Ordförande för kyrkofullmäktige i Jomala. Ställde upp för första gången i valet 1998. Kandiderar inte i årets val. "Dags för ombyte", säger han.

Jobbar på Ålands statistik- och utredningsbyrå.

Har en fru och tre vuxna barn.

Har ett litet gårdsbruk. "Jag vill vårda det lokala kulturlandskapet. Det är en viktig del av mitt liv och min identitet."

Kyrkan är för alla

Efter sex perioder i kyrkofullmäktige i Jomala sätter Kenth Häggblom punkt. – Jag tror på informella samtal och kort informationsgång. Kyrkan är för alla, och alla för kyrkan – inte bara för vissa kretsar.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

JOMALA Kenth Häggbloms intresse för kyrkan väcktes när han i tiden var sommarvikarie för kyrkvaktmästaren i Jomala.

– Det var intressant. Jag fick se hur förrättningar gick till mer liksom "inifrån". På kyrkogården mötte jag folk som kom och pratade med mig. Jag fick se kyrkans arbete ur ett nytt perspektiv, säger han.

Sedermåra har hans engagemang i kyrkan lett till hela sex perioder som förtroendevald i kyrkofullmäktige i Jomala. Nu stiger han ner från posten som ordförande i kyrkofullmäktige och kandiderar inte i höstens församlingsval.

– Jag har suttit med i så många perioder att det är dags för ombyte. Dessutom har vi många goda kandidater som ställer upp i höstens val.

Hur har du upplevt din tid som förtroendevald? Känner du att du kunnat och fått påverka församlingen?

– Mycket av det som kommer på kyrkofullmäktiges bord är ju berett av kyrkorådet, det är förberett och förankrat.

Men det som han upplevt som värdefullt och nyttigt är de informella kontakterna och diskussionerna, den gemenskap som uppstått bland de förtroendevalda.

– Jag har känt att vi tillsammans jobbat för församlingen. Under den tid jag har varit aktiv har vi gjort mycket för våra fastigheter. Vi har byggt till vårt församlingshem och fått en ny lägergård. Det är stora satsningar.

Just när det gällde diskussionen om att riva det gamla församlingshemmet eller bygga nytt kände Kenth Häggblom att han fick vara med och besluta.

– Jag tyckte det fanns ett värde i att bygga en tillbyggnad till den gamla byggnad som fanns, och så blev det.

– Men jag har inte varit med för att jag gillar att ställa och styra, utan för att bidra. Besluten är en gemensam anslagenhet.

Finns plats för engagemang

När han försökte värva kandidater för församlingsvalet var svaret ofta: jag har inte tid.

– Det finns människor i båda riktningarna: de som inte har tid att vara med, och de som skulle vilja göra mer. Jag tycker själv att det finns plats för mer engagemang. Jag tycker att vi har en god stämning och goda diskussioner med de anställda.

Finns det något i den kyrkliga byråkratin som du skulle vilja ändra på?

– Det skulle i så fall vara överbyggnaden med domkapitel och Kyrkostyrelse. Det händer att jag tittar på olika saker där och undrar om det kunde gå att ordna så att det var lite mindre segt. Men arbetet i församlingen löper bra. Det är nära till alla, så informationsvägen är kort.

Det svåraste har varit att fatta stora beslut, men då har det alltid gått att resonera sig fram till gemensamma avgrändar.

– Efter fullmäktigemötena har jag försökt ha tid för informella diskussioner. Det tycker jag är viktigt, då kommer olika synpunkter fram.

Varför behövs församlingen?

– Den är en sorts självklarhet, den har alltid funnits. Den sträcker sig över århundradena och har fortfarande sin funktion: att sammanföra folk till en gemenskap. Jag har ett gammaldags folkkyrkoperspektiv: kyrkan är för alla och alla för kyrkan – inte bara för vissa kretsar.

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 16.10 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen.

On 19.10 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen.

Sö 23.10 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Markus Ollila. Kyrklunch i församlingshemmet med öppning av församlingsveckan "Kyrkan mitt i byn".

On 26.10 kl. 18: St. Simons scoutgudstjänst i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:

Sö 16.10 kl. 11: Kvällsyrka i Nagu församlingshem, Kjell Granström, Eeva Granström.

On 19.10 kl. 18: Öppna dörrar i Nagu kyrka, andaktsstund med Kjell Granström och Eeva Granström.

Korpo kapellförsamling:

Sö 23.10 kl. 11: Högmässa i Korpo kyrka, Esa Killström, Mikael Granlund.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 16.10 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka, Janette Lagerroos, Uma Söderlund.

Sö 23.10 kl. 11: Högmässa i Houtskär kyrka, Janette Lagerroos, Uma Söderlund.

Iniö kapellförsamling:

Sö 23.10 kl. 13: Högmässa i Iniö kyrka, Saara Maria Roto.

ÅBO

sön 16.10:

- **kl 11:** Kyrkomusikfestens tvåspråkig festhögmässa, Domkyrkan. Gustav Björkstrand (pred), Mia Bäck och Mika Mäntyranta (lit). Barnhörna. Festhögmässan kan även ses via www.virtuaalikirkko.fi. Förutom två sångkörer medverkar hela sex instrumentkörer, där vi hör typiska renässansinstrument som blockflöjter, tromboner, sinkor, dulcianer, stråkar, naturtrumpeter, skalmejor, bombarder och slagverk. Festivalorkestern leds av Markus Malmgren, som själv sitter vid orgeln. I festivalkören sjunger över 200 sångare från alla håll i Svensk-Finland. Kören leds av Kyrkosångsförbundets konstnärliga ledare, förbundsdirigent Nina Kronlund.

- **kl. 14:** Kyrkomusikfestens avslutningskonsert, Domkyrkan. Konsert med Kammarkören Novena från Esbo svenska församling (Nina Kronlund (dirigent), Markus Malmgren (orgel), Juhani Listo (sinka), Jarmo Korhonen (dulcian). Fritt inträde. Programblad 10€/st till förmån för Kyrkans Utlandshjälps stöd till Ukraina.

mån 17.10:

- **kl 14:** Missionskretsen, Aurelia.

ÅBO Fest & musik

Kyrkomusikfest i Åbo

Tvåspråkig festhögmässa **sö 16.10 kl. 11.00** Åbo domkyrka

Gustav Björkstrand (pred), Mia Bäck och Mika Mäntyranta (lit). Barnhörna.

Festhögmässan kan även ses via Virtuaalikirkko.

Mässan är en del av den Finlandssvenska kyrkomusikfesten som ordnas i Åbo under veckoslutet.

Arrangör: Åbo svenska församling, Turun tuomiokirkkoseurakunta.

Kyrkomusikfestens avslutningskonsert

sö 16.10 kl. 14.00

Åbo domkyrka

Konsert med Kammarkören Novena från Esbo svenska församling,

Nina Kronlund (dirigent), Markus Malmgren (orgel), Juhani Listo (sinka), Jarmo Korhonen (dulcian). Fritt inträde. Programblad 10€/st till förmån för Kyrkans Utlandshjälps stöd till Ukraina. Arrangörer: Finlands svenska kyrkosångsförbund, Åbo svenska församling, Turun tuomiokirkkoseurakunta.

tis 18.10:

- **17-18.30:** Garn & Tråd, Aurelia. Tycker du om att hand-
arbeta? Kom gärna med och sticka eller virka in lite av
livets röda tråd i arbetet som du håller på med!

- **kl 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 19.10:

- **kl 13-15:** Café Orchidé, Aurelia. Emilia Nord "Martha,
projekt Matlust"

- **kl 18:** Bönegruppen, Aurelia.

sön 23.10:

- **kl 12:** Högmässa, Domkyrkan. Wikstedt (pred), Björk-
gren-Vikström (lit). Gudstjänstgrupp Rut medverkar.
Barnhörna. Kyrkkaffe.

mån 24.10:

- **kl 12-12.15:** Lunchmusik med Ensemble MMXX, Dom-
kyrkan.

- **kl 18-20:** Träff för unga vuxna, Aurelia.

tis 25.10:

- **kl 14.30-18.30:** Ungdomshålan, Aurelia.

- **kl 18:** Tyst meditation, Aurelia.

ons 26.10:

- **kl 10-12:** Familjecafé, Papinholma församlingshem.
Ordnas i samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.

- **kl 13-15:** Café Orchidé, Aurelia. Olivia Franck "Att ar-
beta inom Rösa Korset".

- **kl 13:** Frukostklubben, Tårget (Slottsg. 3, Åbo). Mia
Bäck "Domkyrkans renovering". Anmälningar senast
24.10 kl. 10 till tkurten@abo.fi eller 045-125 5880.

- **kl 13.30-15.30:** Barnhålan för åk 3-6, Aurelia.

- **kl 18:** "Kom med och bygg församling, tillsammans
skapar vi en gemenskap som bär", Aurelia.

Vill du vara med och ha en uppgift i församlingen? Lär
dig mera om att vara vän, värd eller deltagare. Två kurs-
kvällar (26.10, 7.12) om församlingen som gemenskap.
Anmälningar till Carita Eklund senast 24.10 tfn 040-
3417473 eller carita.eklund@evl.fi.

tors 27.10:

- **kl 9.30-11.45:** Familjecafé, Aurelia.

- **kl 18:** Vardagsrum - på svenska, S:t Karins kyrka. Väl-
komna att lära er om och testa på hur en defibrillator
(hjärtstartare) fungerar! Vi får även information om vård
av sår och benbrott, första hjälpare Anna Lönngren be-
söker oss. Kvällste med tilltugg, ordnas i samarbete med
Marthaförbundet, Röda Korset, Folkhälsan i S:t Karins
och Åbo svenska församling.

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

Lör 15.10 kl. 19: Vesper

Sön 16.10 kl. 11: Högmässa Äng, Erlandsson

Ons 19.10 kl. 18: Ungkväll

Fre 21.10 kl. 13.30: Musikandakt Rönngården

Sön 23.10 kl. 11: Högmässa Serell, Hansen

MARIEHAMN Onsdagar

Tyst morgonbön & morgonandakt

Onsdagsmorgnar finns det möj-
lighet till både tyst morgonbön
och morgonandakt, man kan
delta i båda eller någondera.

Kl. 09.00-09.20

Tyst morgonbön/meditation i
S:t Görans kyrka

Kl. 09.30-09.50

Morgonandakt med sång och
bibelläsning i S:t Görans kyrka.

JOMALA Lunch

Sopplunch i Olofsgården

Torsdag 20.10 kl. 12 är du välkommen på sopplunch i Olofsgården.
5€ för soppa, bröd och kaka.

Församlingsveckan "Kyrkan mitt i byn" i Pargas

Pargas församlingsdistrikt ordnar igen församlingsveckan "Kyrkan mitt i byn", 23–30.10.2022, med program för alla åldrar: öppen körövning, filmkväll, familjeläger, psalm-afton, scoutgudstjänst med mera. Hela veckans program hittar du på församlingens webbsida och Facebooksida. Är du nyfiken på vad församlingen har att erbjuda just dig? Välkommen med att pröva på under församlingsveckan.

MARIEHAMN

SÖ 16.10 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka. *
TI 18.10 kl. 19.30: Kvällsmässa i S:t Görans kyrka.
TO 20.10 kl. 11.30: Lunchmässa i S:t Görans kyrka.
TO 20.10 kl. 12.00: Sopplunch i församlingshemmet.
FR 21.10 kl. 14.00: Önskepsalmen i församlingshemmet.
SÖ 23.10 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka. *
TO 27.10 kl. 11.30: Lunchmässa i S:t Görans kyrka.
TO 27.10 kl. 12.00: Sopplunch i församlingshemmet.

*=livestreaming på församlingens Facebook-sida.
Kyrktaxi till gudstjänst: tfn 018-19500

NORRA ÅLANDS FÖRSAMLING

16.10 kl. 11 Högmässa: i Finströms kyrka. Jon Lindeman, Johanna Evenson.
16.10 kl. 11 Högmässa: i Vårdö kyrka. Outi Laukkanen, John-Adam Sjölund.
16.10 kl. 19 Mässa med sånger från Taizé: i Sunds kyrka.
23.10 kl. 11 Högmässa: i Geta. Jon Lindeman, Johanna Evenson.
23.10 kl. 11 Högmässa: i Sund. Outi Laukkanen, NN.
På församlingens hemsida norraalandsforsamling.ax hittar du information om gruppverksamheten.

ECKERÖ-HAMMARLAND

S:t Lars kyrka
Nittonde söndagen efter pingst.
Högmässa 16.10 kl 11 med Eva Williams och Christian Juslin. Kollekt: Retreatstiftelsen, Snoan.
S:ta Catharina kyrka
Tjugonde söndagen efter pingst
Gudstjänst 23.10 kl 11 med Jean Banyanga och Pipsa Juslin. Kollekt: Eckerö-Hammarlands församlings barn och ungdomsarbete.

Övrigt

Klapp & klang: torsdagar kl 10.30 i Catharinagården.
Catharina-Larskören: onsdagar kl 18.30 i Catharinagården.
Sykretsen: måndagar jämna veckor kl 12.30 i Catharinagården.
Herrlunchen: sista torsdagen i månaden kl 12.00 i Catharinagården (Hammarland), anmälan senast tisdag samma vecka till pastorskansliet tel 38387. Eckerö herrar hjärtligt välkomna med.

KATARINA NORRGÅRD

När september är över

SORG ÄR en märklig sak. Den gömmer sig bland kläderna i klädförrådet och kastar sig över en och tar strupgrepp helt plötsligt. Bowlingväskan som står längst inne, bredvid fönstret, är min nemesis. Jag kan nästan inte se på den – men ibland måste jag ändå in i förrådet med sommarplagg som ska hängas upp, eller ett par skor som ska ställas undan till våren. Då är sorgen där och hugger klorna i mig innan jag hinner dra efter andan.

Kostymerna som hänger på klädstången är inget problem. Mitt problem är vardagskläderna, de som han använde flitigt, de som har hål, uttöjda halshål och fläckar av olja eller färg. De som jag sett honom i under många år medan han skruvade fast bräder på terrassen, bytte olja på någon av bilarna eller gick ut med hunden. De nötta arbetshandskarna, hoodien som han köpte på konserten i Gävle, den som blev hans favorittröja och som fortfarande har hans doft. Jag kommer nog aldrig att kunna tvätta den, fast jag vet att hans doft så småningom kommer att försvinna ur den, liksom ur hans kudde, på samma sätt som jag märker att jag har svårt att komma ihåg hans röst. Jag har hört den rösten i över 26 år, hur kan den bara tona bort ur min hjärna?

»Då är sorgen där och hugger klorna i mig innan jag hinner dra efter andan.«

JAG ÖNSKAR att jag hade fått höra hans röst en sista gång, men hur skulle vi ha kunnat veta att den där morgonen var den sista? Den var så normal, precis som andra måndagsmorgnar sedan skolorna började. Frukost, hundpromenad, tandborstning, hej då, vi ses i kväll. Det fanns ingenting som tydde på att den här dagen skulle bli inledningen på den värsta veckan i våra liv. Ingenting som sade att han skulle komma hem till oss i en kista två veckor senare.

Ändå är han här, i våra döttrar, i huset, trädgården, terrassen, i musiken som vi båda älskade och som jag fortfarande älskar, även om det gör ont att lyssna på en del låtar.

JAG KOMMER hem från gravgården i skymningen. Dagarna är märkbart kortare nu, och snart är september över för den här gången. Jag har tagit mig igenom ännu en årsdag, den andra i ordningen.

Katarina Norrgård är byråföreståndare vid Kustens och Ålands centralregister.

Kom med och bygg församling, tillsammans skapar vi en gemenskap som bär.

I höst startar vi en kurs för dig som vill ha ett uppdrag och bekanta dig med församlingens verksamhet.

Tid: 26.10 och 7.12 kl 18

Plats: Aurelia, Auragatan 18

Du kan komma med och få en uppgift redan tidigare.

Vill du vara vän, vara värd, servera, passa barn? Eller något annat?

Kontakta: Carita Eklund 040-3417473 eller Malena Björkgren 040-3417461

Kom med!

Åbo svenska församling

En församling behöver öppenhet för att leva

Pensionerade museimästaren Reijo Pekanpalo har varit förtroendevald i församlingen i 50 år. Utan en öppen kyrkoherde och förtroende mellan anställda och församlingsbor fallerar bygget, säger han.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

VANDA Reijo Pekanpalo har sett sju kyrkoherdar komma och gå under sin tid som förtroendevald i Vanda svenska församling. Han blev invald som 24-åring, idag är han 73.

– Öppenhet är viktigt hos en kyrkoherde. Det ska finnas utrymme för diskussion och frågor. Om det kommer en människa med ömma tår blir hela verksamheten mycket snabbt lidande.

Det samma gäller församlingen i stort.

– Det måste finnas en stor öppenhet mellan anställda och församlingsbor, ett förtroende för varandra i båda riktningarna.

– Och barnverksamheten är viktig, där sår vi fröna. Om vi inte har samarbete med barnfamiljer är det svårt att komma vidare därifrån.

Vad tycker du har förändrats mest under den tid du varit förtroendevald?

– När jag började hade vi inga föredragningslistor. Kyrkoherden tog upp saker och vi diskuterade. Det fanns tid att diskutera. Byråkratin har ökat, och numera är det en stor hög med papper inför varje möte.

Han ser inga tydligt positiva saker med byråkratin.

– Våra församlingar följer i finska församlingars fotspår, som är större och har mer byråkrati. Vi får inte fråga och diskutera så mycket som tidigare.

Reijo Pekanpalo har suttit i alla förtroendeorganen, församlingsråd, kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkorådet.

Vad har gjort att du velat och orkat vara med så länge?

– Jag har varit med och fått åstadkomma olika saker, det har känts bra! När jag var ung tog många äldre ledamöter så väl emot mig att församlingen blev som ett andra hem.

– Som utbildad biolog var jag aktivt med i gruppen som åstadkom miljödiplomet i samfälligheten. Om jag har något att ge så vill jag dela med mig. Jag har varit med närmast för att det känts bra.

Hur tänker du kring alla dystra prognoser om försämrad demokrati på grund av sämre joval, krympande ekonomi och medlemstal?
– Jag tycker alltid det är tråkigt när det blir säm-

Reijo Pekanpalo ser ingen vinst med den ökade byråkratin i kyrkan.
FOTO: PRIVAT

joval. Om man kan aktivera församlingsborna ska man göra det.

– Det som ger lite hopp är att det mesta är lite som en sinuskurva. När den når botten så stiger den igen. Vi är lite egoistiska just nu, har ingen talkoanda, men när de mjuka värdena ökar så stiger förhoppningsvis kurvan igen. När man tänker på allt mänskligt så går det i vågor.

Tron har alltid funnits med

Reijo Pekanpalos mamma kom från Kortjärvi i Terjärvo och hörde till den evangeliska väckelsen.

– Hon var en varmt troende människa, och jag växte in i den miljön. Min lillasyster har jobbat i församlingen också. Tron har följt med mig ändå från barnsben.

Pekanpalo jobbade tidigare som museimästare vid Botaniska museet i Helsingfors. Om någon forskar i en viss växtgrupp beställs prover från olika museer.

– Min uppgift var att packa proverna så de skulle tåla resan. Först skulle proverna frysas i minus 30 grader i en vecka, för att alla bakterier skulle dö. Så jag brukar säga att jag bara sysslat med döda växter i mitt liv.

Övergången till pensionär för sju år sedan gick smidigt.

– Jag var dagpappa för mitt treåriga barnbarn i ett år. Det var lätt att lösgöra sig när jag hade en uppgift. Hon var lugn och snäll och tyckte om att diskutera och fundera över världen.

»Om det kommer en människa med ömma tår blir hela verksamheten mycket snabbt lidande.«

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Torsdag 13.10 Minna Opara, Ekenäs

Fredag 14.10 Fred Wilén, Esbo

Måndag 17.10 Isak Vilander, Ekenäs

Tisdag 18.10 Heidi Storbacka, Jakobstad

Onsdag 19.10 Heidi Storbacka, Jakobstad

Torsdag 20.10 Heidi Storbacka, Jakobstad

Fredag 21.10 Fred Wilén, Esbo

Måndag 24.10 Sarah Tiainen, Karleby

Tisdag 25.10 Peter Sjöblom, Vörå

Onsdag 26.10 Sofia Sjö, Åbo

Aftonandakt kl. 19.15

Torsdag 13.10 Albert Häggblom, Esse

Fredag 14.10 Catharina Englund, Jakobstad

Lördag 15.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 16.10 Det dubbla kärleksbudet. Text-

läsare: Anna Edgren och Hedvig Långbacka.

Producent: Hedvig Långbacka (repris från

20.10.2019)

Måndag 17.10 Marina Motaleff berättar om

Katarina av Siena (repris från 14.9.2021)

Tisdag 18.10 Hans Växby, Vanda

Onsdag 19.10 Thomas Björkman, Purmo

Torsdag 20.10 Sara Högberg, Åbo

Fredag 21.10 Anna Korkman Lopes, Esbo (re-

pris från 20.10.2020)

Lördag 22.10 kl.18.03 Ett ord inför helgen

Söndag 23.10 Tro och otro. Textläsare: Sofia Lil-

jeström och Olli Liljeström. Producent: Hedvig

Långbacka (repris från 17.10.2019)

Måndag 24.10 Marina Motaleff berättar om

Katarina av Siena (repris från 21.9.2021)

Tisdag 25.10 Hans Växby, Vanda

Onsdag 26.10 Mikael Sundkvist, Esbo

Söndagen den 16.10 firar vi gudstjänst med Solf församling. FOTO: ARKIV

Gudstjänst kl. 13.03

Söndag 16.10 Gudstjänst med Solfs församling. Predikant: Benjamin Häggblom. Kantor: Michael Wargh.

Söndag 23.10 Ekumenisk gudstjänst i Ansvarsveckan med Karis-Pojo svenska församling. Predikant: Mayvor Wärn-Rancken. Liturg: Daniel Nyberg. Musikedare: Staffan Strömsholm. Band: Christa Katter (sång), Jan Edström (trumpet), Tatjaana Kuivas (slaginstrument), Kjell Wikström (elbas) och Staffan Strömsholm (piano). Körledare: Varvara Merras. Kör: Mariamkören. Textläsare: Sarah Tiainen. Föredjare: Jan Edström. Mikael Nylund och Iselin Nylund. Gudstjänsten sänds också i Yle Fem kl. 12.00.

Mayvor Wärn-Rancken och Sarah Tiainen från Ekumeniska rådet i Finland medverkar i tv-gudstjänsten från S:ta Katarina kyrka.

FOTO: RUFUS HEDENGREN

Ansvarsveckans ekumeniska gudstjänst

I Sankta Katarina kyrka i Karis firas en ekumenisk tv-gudstjänst där **Daniel Nyberg** är liturg och **Mayvor Wärn-Rancken** predikant.

Ekumenik betyder kyrkornas strävan efter enhet och i gudstjänsten medverkar därför representanter från flera olika kyrkor och samfund. Bland annat får vi höra den ortodoxa Mariamkörens sångare under ledning av **Varvara Merras**, samt ett musikband under

ledning av pianisten **Staffan Strömsholm**. Övriga musiker i bandet är **Christa Katter** med sång, **Jani Edström** på trumpet, **Kjell Wikström** på el-bas och **Tatjaana Kuivas** på slaginstrument. Textläsare är **Sarah Tiainen** och föredjare är **Jani Edström**, **Mikael Nylund** och **Iselin Nylund**. Tv-regi **Rufus Hedengren**.

Gudstjänsten sänds den **23.10 kl. 12.00** i Yle Fem och samma dag **kl. 13.03** i Yle Vega.

HIMLALIV

- Det känns bra att ha ett jobb som handlar om att finnas till för andra människor, säger Markus Österlund som är pastor i Andreas-kyrkan i Helsingfors. BILD: YLE/JOUKO TAPPER

DÅ MARKUS Österlund skulle bli pastor genomgick han en personlig förändringsprocess. Förut beskrev han sig som rationell och beräknande. Han hade doktorerat i statskunskap.

När Markus blev pappa till en flyktingpojke och fick kontakt med hans muslimska familj, var det det bästa som hänt i hans liv. Han liknar det vid att få ett hjärta av kött. Liknelsen kommer från bibelcitaten "Våra hjärtan av sten skall bli

hjärtan av kött", och Markus säger att det beskriver hans personliga förvandling.

Markus kämpade med en adoptionsprocess som var tung på grund av den svåra situationen pojken befann sig i. Markus räds inte för att kämpa med myndigheter då det gäller stöd för utsatta personer som inte orkar kämpa för sig själva.

Redaktör: Nina Granvik

Himlalive: Möte med en annan religion

Markus blev adoptivpappa: "Att finnas till för en annan människa förändrade mig som person."

Yle Arenan 16.10.2022

Yle Fem 17.10.2022 kl. 18:30

Himlalive: Förundran som förutsättning

Mikael flyttade mycket som barn.

- "Hemlösheten har gjort mig till en sökande människa."

Yle Arenan 23.10.2022

Yle Fem 24.10.2022 kl. 18:30

Mikael Kurkiala är omvärldsforskare inom Svenska kyrkan. Han säger att känslan av förundran och av att erfara livets kvalitet som ett mysterium inte längre har ett språk, och att vi utan det språket blir fattiga. BILD: YLE/ERIK VIERKENS

KULTURANTROPOLOGEN och författaren Mikael Kurkiala är omvärldsforskare inom Svenska kyrkan i Sverige. Han är uppvuxen på många olika orter i Finland och säger att han var kulturanthropolog redan som barn.

Familjen flyttade mycket och det gällde att snabbt lära sig de sociala koderna, annars kunde man få stryk. Som forskare på 1990-talet gjorde han sitt fältarbete hos Lakotafolket i Nordamerika. Där

såg han hur deras religiositet var en helt integrerad del av deras liv.

Hans nuvarande jobb som forskare i Svenska kyrkan ger utlopp för samma sak; att försöka förstå människans existentiella grundvillkor. Kurkiala säger att förundran är en förutsättning för att förstå vad religion är och utan ett språk för förundran och mystik är vår samtid fattigare.

Redaktör: Nina Granvik

Sluta idealisera styrka. Bli mjuk.

»Du väljer. Du väljer åt vilket håll du går efter att du fallit och slagit dig.«

JAG HAR EN låt på en av mina Spotify-listor som spelas upp med jämna mellanrum. Refrängen lyder: *What doesn't kill you makes you stronger.*

Jag har inte tänkt så mycket på den där raden. Den finns på många språk, också på finska: *Mikä ei tapa vahvistaa.* Det som inte dödar dig, det härdar dig.

FAST DET stämmer tyvärr inte över huvudet. Det finns gott om undersökningar som visar att traumatiska upplevelser ger oss sår för livet och gör oss mer sårbara för både psykisk och fysisk sjukdom. Om en person genomgår en depression ökar sannolikheten för att personen drabbas av fler depressioner. För varje depression ökar sannolikheten ytterligare.

Den man älskar agar man, står det också i Bibeln. Men forskning visar att stränga och bestraffande uppfostringsmetoder leder till skadade barn. Morot fungerar helt enkelt bättre än piska.

I MOTGÅNGENS stund känns det bra att lyssna på en låt som säger att man kommer att stiga upp som en fenixfågel ur askan. Det finns tusen låtar av sårade personer som sjunger om att aldrig låta sig söras igen (åtminstone inte av samma person).

Men vad är det för ett ideal? Att motgångar ska göra dig hård? Att du ska få ett skal som ingen kan tränga igenom? Varför skulle du vilja bli hård för att någon eller livet varit hårt mot dig?

JAG GILLAR det sätt att se på motgångar som man hittar i olika kristna traditioner. Då kunde refrängen lyda: *Det som inte dödar dig väcker din medkänsla för andra.* Eller: *Det som inte dödar dig gör dig klokare och varmare.*

Det här är min erfarenhet. Många av de underbaraste människor jag känner – de mest empatiska, de mest speglade, de mest analytiska och intresserade – har varit med om stora, till och med fruktansvärda, saker i sina liv. De har gått igenom trauman, de har varit djupt deprimerade, de har velat dö.

De är kanske inte särskilt starka, men de lever, och de orkar trösta andra.

MOTGÅNGAR KAN göra dig hård och bitter, eller också kan motgångar göra dig mjuk och vidsynt. Du väljer. Du väljer åt vilket håll du går när du fallit och slagit dig illa.

I svagheten är kraften störst, skriver Paulus. Till vem skulle du gå om det du byggt upp rasade och du kände dig misslyckad och skamsen? Skulle du gå till den starka eller till den svaga?

Till den svaga och mjuka skulle du gå, till den som sa: Välkommen hit, vi är många som varit i samma grop.

Sofia Torvalds är redaktör.

GRATTIS PÅ NAMNSDAGEN!

Varje år skickar **Gunnar Grönblom** ut över 1 000 namnsdagsgratulationer – per mejl. Under sina många år vid domkapitlet byggde han ett brett nätverk och nu bollar han fyra namnsdagskalendrar för att fixa det hela. – Min förhoppning är att det skulle bli lite vanligare att gratulera folk på namnsdagen.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Hellre två för mycket än en för lite, säger Gunnar Grönblom om sina gratulationsmejl.

– Det komplicerar saker när människor jag känner i kyrkan går i pension och förlorar sin evl-fi-e-post-adress. Då får jag göra lite detektivarbete, och alltid lyckas det tyvärr inte.

Vilka är dina kriterier? Hur har jag kommit med på din lista?

– För att jag känner dig! Det är vänner och bekanta som är med på listan. Människor som jag har någon sorts relation till och vars e-postadress är mig bekant. Och hellre två för mycket än en för lite.

Nästan varje dag har han många mejl att skicka. Men arbetsmängden är mycket ojämn.

– Nyligen var det ett sjok då det bara var ovanliga namn. Ett namn per dag, och väldigt sällsynta namn. Så det kunde gå en vecka utan en enda gratulation att skicka ut. Men sedan finns andra dagar, till exempel den gamla midsommardagen den 24 juni, då är det tretton namn samma dag.

Hur många namndagsmejl skickar du som mest på en dag?

– Mitt rekord är 42, säger han.

Och reaktionerna är enbart positiva, försäkrar han.

Får du gratulationer på din egen namnsdag?

– Jag får nog. Men min förhoppning är att det skulle bli lite vanligare att gratulera varandra på namnsdagen. Nu är ju alla register hemliga, så du får ju inte reda på födelsedagar. Så vi får gå tillbaka till helgonkalendern!

Känner du Gunnar Grönblom ens lite grann och vill vara med på hans namnsdagslista? Mejla honom på adressen gunnar.gronblom@gmail.com så får också du ett gratulationsmejl när du har namnsdag!

Varje år den 15 maj får jag ett mejl med en namnsdagsgratulation. De flesta år är det den enda namnsdagsgratulation jag får, och den kommer från Gunnar Grönblom, tidigare notarie och stiftsdekan vid domkapitlet i Borgå stift och nu pensionär sedan femton år tillbaka.

– Jag började med gratulationerna efter att jag gått i pension för ungefär tio år sedan. Men jag hade kanske inte tänkt att det skulle bli riktigt som det sedan blivit.

Hans incitament för namnsdagsgratulationerna går bakåt mycket längre än så.

– Jag hade en bekant, en äldre herre som bodde på landet. För hans vidkommande var det absolut förbjudet att komma på besök på hans födelsedag, men om man missade hans namnsdag var man i onåd. Födelsedagar är svårare att hålla reda på, för oftast måste man ju fråga – i synnerhet i dagens läge då sådana uppgifter inte är offentliga. Men namnsdagar vet alla.

Så här kan ett namnsdagsmejl från Gunnar Grönblom se ut.

Namnsdagsfirandet har långa rötter. – Förr i tiden var ju förnamnet det enda som definierade en person. Man hette Johansson eller Annasdotter i efternamn – alla visste förnamnet och efternamnet var givet på grund av mamma och pappa. Då uppvaktade man på namnsdagar och inte på födelsedagar. Det var den gamla praxisen. Då jag var barn var namnsdagsfirandet fortfarande vanligt, men det har fallit i glömska.

»Det viktiga är att gå "all in" för det.«

Bara i Finland och Sverige

Gunnar Grönblom påpekar att namnsdagar firas bara i två länder: Finland och Sverige.

– Det är ju den gamla helgonkalendern som ligger till grund för namnsdagarna, men firandet har mig veterligen fallit bort i alla andra länder.

I Sverige och Finland behöver man bara se i almanackan för att veta vem som ska firas.

– Men det olyckliga är att fast det bara gäller två länder så är det fyra olika kalendrar att hålla reda på. Den finska och finlandssvenska är givetvis olika, men att också den rikssvenska allt mer skiljer sig från den finlandssvenska är svårare att förstå. Därtill kommer den ortodoxa.

Vad har du för system för att hålla reda på namnen? En exceltebell?

– Jag har givetvis ett system, men det går inte att beskriva med bara några ord. Det viktiga är ändå att man, för att låna presidentens ord, går *all in* för det. Annars blir det för besvärligt att komma ihåg, säger Gunnar Grönblom.

Dessa ska du gratta!

Vill du göra som Gunnar Grönblom och gratulera dina vänner på deras namnsdag? Här följer namnsdagarna i den svenska och finska kalendern för en vecka framåt.

Onsdagen 12.10: Valfrid, Aarre och Aarto.

Torsdagen 13.10: Ebba, Tanja, Ebbe, Taina och Taija.

Fredagen 14.10: Elsa, Ilse, Elsi och El-se.

Lördagen 15.10: Hedvig, Hedda, Helvi och Heta.

Söndagen 16.10: Stella, Diana, Sirkka och Sirkku.

Måndagen 17.10: Saga, Saaga, Saina och Saini.

Tisdagen 18.10: Lukas, Satu, Luka och Luukas.

Onsdagen 19.10: Viking och Uljas,

Torsdagen 20.10: Kasper, Jesper och Jasper.

Två nya böcker om två

Två systrar ur familjen Frosterus uppmärksammas i var sin bok som utkommit i höst. Catharina Östman och Peter Kankkonen skrev var sin bok utan att de var medvetna om att de skrev om samma familj.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Anna Frosterus (1832–1908) är huvudpersonen i den andra romanen *Månskenssonaten* i Catharina Östmans tetralogi om familjerna Churberg och Frosterus från 1850-talet och framåt.

– Jag började läsa in mig på Vasas historia och fann en intressant berättelse om Vöråbon som sägs ha antänt brand i Vasa 1852. På sin dödsbädd biktade han sig för sin läkare, som i sin tur måste hålla käft tills han låg på sin dödsbädd. Jag tror att det är en skröna, för jag har inte funnit några tecken på att den skulle vara sann. Men jag tyckte det var jättespännande. Tänk dig att som läkare gå och bära på en sådan hemlighet är efter år utan att säga något, säger Catharina Östman.

Läkaren var pappa till Waldemar Churberg, huvudpersonen i den första romanen i serien. Familjen Churberg var bekanta med familjen Frosterus, där pappan Benjamin var kyrkoherde i Vasa under branden.

Personerna är verkliga, men gestaltningarna fiktiva. Benjamin hade tio barn och Anna var äldst av dottrarna.

– Så långt jag har lyckats hitta dokument så har jag försökt följa dem i stort sett. Jag känner ju respekt för det när man använder autentiska namn. En ganska stor del av händelseförloppet är autentiskt, men vissa svängar i ringdansen kan vara mina egna. Jag har haft tillgång till några brev, så en del av Annas inre värld och hennes politiska åskådning har jag fått bekräftat. Men när det gäller känslor och tankar så är mycket min tolkning, delvis utifrån andra saker som har stått i brev.

Catharina Östman beskriver Anna Frosterus som en väldigt tillbakadragen person som varken är omtalad av omvärlden eller lämnat många synliga spår efter sig.

– Jag tycker hon är fascinerande. Hon hade djupa inre konflikter under de tre år som boken omfattar, och hon måste fatta flera för henne stora beslut. Jag är intresserad av det mänskliga själslivet och kombinationen av känslor, moral och trosfrågor när det i umgänget med andra finns olika behov. Vem ska man följa? Hur ska man orka stå fast vid sig själv?

Ganska tidigt i boken kommer det fram att en del av konflikterna handlar om relationen till en man. Hon blir också tillfrågad att bli föreståndarinna för Vasa Fruntimmersskola, Vasa Svenska Flicklyceums föregångare, som då ännu var i sina barnskor. Och ska hon bo i

Anna Frosterus är huvudpersonen i Catharina Östmans andra roman i tetralogi om familjerna Churberg och Frosterus.

»Hon är fascinerande.«

Vasa eller flytta till Helsingfors?

I Helsingfors, där den sista delen av boken mest utspelar sig, var den politiska diskussionen påtaglig på 1860-talet

– Det diskuterades och man demonstrerade mot censuren. Men utifrån det jag läst var det inget absolut förtryck under den här tiden, därför har använt formuleringen ”det ryska trycket”. Finland hade autonomi och trots censuren var kejsaren öppen för samtal. Den liberala tidningen Helsingfors Dagblad hade grundats och den förespråkade ett annat sätt att tänka. När Anna var i Helsingfors kom hon i kontakt med de här diskussionerna. Mycket av det här är min fantasi, men jag vet att hon

var intresserad av de liberala strömningarna.

Vad tror du Anna skulle säga om att du skrivit en roman om henne?

– Det är klart att jag har gjort överväganden kring ifall det skulle vara okej för henne. Eller kanske skulle hon vara stolt? Det vet man inte.

– Men när jag använder hennes autentiska namn och fakta så är min utgångspunkt att nalkas henne kärleksfullt och med respekt i ett försök att göra henne rättvisa. Men det kan hända att hon inte skulle känna igen sig i vissa drag.

Nästa bok i serien, som handlar om Annas fosterbror, hoppas Catharina Östman ska komma ut om ett år.

systrar Frosterus

Hon är den mest anlitade konstnären av altartavlor i Finland. Under sitt liv målade Alexandra Frosterus-Såltin (1837–1916) cirka sjuttio altartavlor.

– Hennes aktiva tid i slutet av 1800-talet sammanföll med en befolkningsutveckling som gjorde att man började bygga och förstora kyrkor. Det blev en stor efterfrågan på altartavlor och hon låg prismässigt och kvalitativt rätt, säger Peter Kankkonen.

Hans intresse för Alexandra Frosterus-Såltin började 1986, efter att han blivit vald till kyrkoherde i Karleby, där hon målat tre av altartavlorna i sockenkyrkan.

– Jag tyckte att jag behöver veta mer om henne för att kunna berätta om henne för besökare. Hon är tämligen okänd på finlandssvenskt håll, säger han.

Peter Kankkonen har nu tecknat hennes levnadsbild i boken *Då jag målar saknar jag intet* som utkommit på Labyrinth förlag. I boken på drygt hundra sidor ingår flera färgbilder av hennes konst. Där ingår också en förteckning på de altartavlor hon målat från den första 1863 i Korsholms kyrka och den sista i 1915 Ruokolax kyrka.

– Målet med boken är dels att den inte ska vara någon tegelsten och dels inte vetenskaplig. På finskt håll har man skrivit många böcker

er och man har doktorerat om henne. Men det är konsthistoriker som skrivit för en snäv krets. Jag har skrivit för kyrkfolket. Men det har varit en utmaning att skriva en så tunn bok.

Förutom det som redan skrivits om henne ställde Alexandra Frosterus-Såltins barnbarnsbarn i Grankulla hennes brev och dagböcker till Kankkonens förfogande. I det materialet har han hittat en hittills okänd vaggvisa skriven av Wilhelmina Nordström och tonsatt av Martin Wegelius till hennes son Gunnars dop. I hopp om att visan ska få spridning har Kankkonen inkluderat text och noter i boken.

– Alexandra var på många sätt unik. Hon var den första kvinnliga konstnären som sålde en tavla till kejserliga palatset. Den hänger nu i presidentens slott. Hon började studera i ritskolan 1852, samma år som flickor tilläts börja studera där. Hon studerade vidare i Tyskland, och i Paris var hon den första kvinnliga konstnären från Finland. 1859 var hon den första som fick Dukatpriset, Konstföreningens stora pris. Efter makens död 1973 blev hon den första kvinnliga läraren på ritskolan i Åbo. Hon var en banbrytare på många sätt.

»Hon var en banbrytare på många sätt.«

Kankkonen beskriver hennes liv som mycket prövosamt. Hon blev tidigt änka, förlorade tre av sina barn och var själv sjuk. Endast sonen Torsten överlevde henne med fem år.

– Hon blev först känd som porträttmålare. Det var först efter makens död som hon började måla altartavlor, och Topelius hjälpte henne att komma igång.

– Från 1877 målade hon två tavlor per år fram till 1915. Hon var den första kvinnliga konstnären som kunde försörja sig och sin familj med sitt konstnärskap. Fast hon var anlitad konstnär hade hon inga feta dagar. Men hon var nöjd med livet och tog allt ur Guds händer.

Hon engagerade sig inte i kvinnosaksrörelsen som växte stark från medlet av 1800-talet.

– Men man kan säga att hon på sitt håll verkade i harmoni med den. Hon lyfte fram kvinnorna och barnen i sina tavlor och placerade dem ovanför det heligaste, altaret.

En av tavlorna med en kvinna, där Maria Magdalena tröstas av den uppståndne Jesus, finns avbildad i boken. Kankkonen berättar också om att emigranter från Jeppo i Transvaal i Sydafrika i sin hemlängtan samlade in pengar och beställde altartavla av henne till hembygdens kyrka 1907. Hon rördes av deras initiativ och önskan om motiv för tavlan.

Alexandra Forsterus-Såltins altartavlor finns också i Sund, Karislojo, Malax, Brändö (Åland), Sibbo, Nykarleby, Jomala, Björköby, Brändö (Vasa) samt i metodistkyrkorna i Vasa och Åbo med flera kyrkor.

Peter Kankkonen har skrivit om Alexandra Forsterus-Såltins liv. Tavlorna i bakgrunden är målade av hennes brors dotterson Lennart Segerstråle.

Johan Lundbyes bilder av tomtar kom att få stor betydelse för hur gårdstomten avbildas inom konsten. Den heliga Birgitta varnar på två ställen i sina uppenbarelser för att hedra tomtedudar, liknande varningar utfärdas i äldre predikosamlingar och bibelkommentarer.

Varifrån kommer ordet Gud?

Källan och orsaken till all existens, det oändliga, obeskrivligt till sin essens. Vi kallar detta något för Gud. Den här artikeln är ett litet etymologiskt smakprov gällande ordet Gud.

TEXT: **CHRISTA MICKELSSON**

Om man får tro de stora teistiska världsreligionerna är "Gud" ett sätt att referera till den yttersta verkligheten, som saknar kön och som inte ens uppfattas som personlig eller personlik. Men i populärkulturen, å andra sidan, beskrivs Gud ofta som en gammal gubbe med mänskliga drag som sitter på ett moln.

Filosofie doktorn i nordiska språk **Caroline Sandström** jobbar på Institutet för de inhemska språken. Hon säger att från början var ordet Gud ett ickekristet abstrakt substantiv, ett maktväsen som kan jämföras med en tomtagud, alltså ett litet lokalt väsen som skötte

om hus och gård, rådde över fruktbarhet och beskyddade odlingarna.

– Kyrkan bekämpade tron på tomtagudarna. De finns omnämnda under 1300-talet, men forskarna tror att tron på dem går rakt ned till förkristen tid.

Övernaturligt väsen

Caroline Sandström säger att i svenska och nordiska språk är Gud numera ett arvord.

– Det finns belagt i alla gamla språkformer som språkhistoriker och etymologer brukar göra jämförelser med. Det här är intressant men ganska snårigt

och mitt verkliga specialområde är ju svenska dialekter i Finland och inte etymologi eller teologiskt språk.

I handbiblioteket på Sandströms jobb vid Språkinstitutet finns en norsk etymologisk ordbok (Björvand & Lindeman: Våre arveord. Etymologisk ordbok, 2015).

– I den finns en utmärkt artikel om ordet Gud. Gud beskrivs där som ett övernaturligt väsen som har makt över naturen och människorna (red. översättning från norska).

»Från början var namnet Gud ett ickekristet abstrakt substantiv, ett maktväsen som kan jämföras med en tomtagud.«

Ordboken ger formvarianter från norrönt, fornsvenska, forndanska, gotiska, medellågtyska, frisiska, men också moderna nordiska och germanska språk.

– I fråga om genus konstaterar de att ordet ursprungligen varit neutrum, liksom det fortfarande är i norrönt (fornvästnordiska, alltså fornisländska/fornnorska) när ordet används om de hedniska gudarna. Men de framhäver också att bruket gällande den kristna guden har blivit maskulint, även om det formellt kan uppvisa neutrala böjningsformer.

– Enligt *Våre arveord* kan man med säkerhet knyta ordet Gud till germanska språk. Något motsvarande ord för "Gud" finns inte i andra än germanska språk. Det antas vara gammalt och forskarna i etymologi ger olika alternativa indoeuropeiska förklaringsmodeller, säger Caroline Sandström.

Gud eller Jumala

Det finska ordet Jumala tycks på motsvarande sätt vara ett urfinskt ord, med motsvarighet i de finska släktspråken.

– Ordet "Jumala" och specifikt den kristna guden Gud finns i alla baltiska finska språk.

Småningom har både ordet Gud och Jumala kommit att uppfattas som ett egennamn.

– Övergången till maskulinum har troligen ett samband med att kristendomen tar över ordet Gud. Sedan har man skrivit Gud och Bibeln med stor begynnelsebokstav delvis på grund av ett slags högaktning, som har blivit kuty. Möjligen beror det delvis på påverkan från tyskan, där substantiv skrivs med stor begynnelsebokstav.

Tips: Lyssna på podcasten Språket i P1, avsnitt "Vad tycker Gud om grammatiskt genus?" och podcasten Harhaoppia, avsnitt 46: "Mistä me puhumme kun puhumme Jumalasta?".

Försonas med den du var!

Ett gott råd

I den här serien ger personer goda råd till sitt yngre jag.

– Jag är egentligen lika sträng mot mig nu som jag var då, och det stör mig lite, säger Johan Fagerudd. Han önskar också att han vågat mer som tjugoåring.

TEXT: **ULRIKA HANSSON**

Skådespelaren Johan Fagerudd erkänner att han blev smått nervös när han skulle ge sitt unga jag ett gott råd.

– När vi bläddrar i gamla fotoalbum brukar min fru påpeka att jag ser så missnöjd och plågad ut när jag ska se på foton från min ungdom.

Han tror att det hänger ihop med att han ställde höga krav på sig som ung, och han märker att han gör det fortfarande som 57-åring.

– Jag är egentligen lika sträng mot mig nu som jag var då, och det stör mig lite. Jag borde ha varit mindre sträng med mig själv, men det paradoxala är att jag fortfarande är sträng.

Allt handlar om hur han tycker att han borde ha varit.

– Jag borde ha vågat mer. Jag var ganska rädd för människor, och jag var rädd för att ha åsikter. Hemma vågade jag vara av annan åsikt och säga emot, men jag önskar att jag hade vågat ta det med mig ut i samhället.

Det är för mycket krävt om vi ska vara frispråkiga i alla sammanhang.

– Men lite mer av det önskar jag att jag hade haft.

Han beskriver sig som prydlig och ordentlig.

– Det fanns en revolutionär i mig, men han var väl dold. Det jag skulle önska Johan 20 år är mod!

Han har blivit bättre på att våga ta för sig, och bjuda på sig själv.

– Jag tror att om man kan vara generös med sig själv så leder det till att man blir mer generös också med andra.

Ibland önskar han att han var typen som inte grubblade, utan körde på framåt utan tveghägenhet.

– Jag har blivit bättre på det, men ibland spökar det jag gjort. Då måste jag gräva fram det, hellre än att förtränga det.

Att bli du med sig själv är ett fortlöpande arbete.

– Det kanske låter som en kliché men jag säger det ändå: man måste försonas med den man var för att överhuvudtaget gå vidare. Det är en process jag håller på med fortfarande.

Den stränga Johan på scenen

Ibland har han funderat på om en som är så sträng med sig själv som han är faktiskt ska stå på scenen.

– Jag har frågat mig om jag kan särskilja det jag gör från det jag är. Det är inte så lätt för mig.

Johan Fagerudd bor i Stockholm, men jobbar som frilansande skådespelare i både Sverige och Finland.
FOTO: WIVAN NYGÅRD-FAGERUDD

Johan Fagerudd i 17-årsåldern.
FOTO: PRIVAT

Jag är prestationsinriktad fortfarande, men numera presterar jag mer för min egen skull än för att andra ska bli nöjda med mig.

Många minns Johan Fagerudd i rollen som Kent, den naiva Jakobstadskillen som pratar dialekt med rikssvensk brytning och som drömmar om att jobba med media i Sverige.

– Det är ju lite pinsamt att jag faktiskt bor

Johan Fagerudd

Jobbar som frilansande skådespelare.

Bor i Stockholm, kommer från Jakobstad.

Familj: Gift med Wivan Nygård-Fagerudd, två vuxna döttrar, Siri och Agnes.

Person som fascinerar i Bibeln: Den förlorade sonen. ”Men i den här åldern kan jag börja identifiera mig med fadern.”

och jobbar i Stockholm numera.

Johan Fagerudd är, strängheten till trots, rustad med självdistans. Han kan också efter alla år som gått skratta åt sådant som kändes jobbigt när han var ung.

– I mina bästa stunder lyckas jag göra humor av det. Att kunna se det absurda i relationer har jag haft mycket nytta av.

Resor på svenska

Julmarknader

21-25.11 **Berlin**
24-27.11 **Stockholm/Skansen**
2-4.12 eller 3-6.12 **Tallinn**
3-4.12 **Umeå/Gammlia**
3-6.12 **Riga**

Julresor

20.12-4.1 Almuñécar

Fira jul och nyår i Spanien

20-26.12 Pärnu

Byt julstök, matlagning och måsten till avslappnande dagar på Spa i Pärnu!

Julkonserter i Umeå

11-12.11 **Bo Kaspers Orkester**
26-27.11 **Christmas Night**
med Jessica Andersson,
John Lundvik, Linda Pritchard
och Bruno Mitsogiannis
16-17.12 **Rock N Roll**
Christmas med The Boppers,
Brolle och Nanne

Julkonsert med Carola & Måns

3-4.12 Hotellresa till Övik

Tommy Körberg

Grand Finale i Stockholm
24-27.11 Hotellresa

Oravaio Trafik
oravaiastrafik.fi
06 318 4000 må-fre 9-16

ANNONSERA I

KP
KYRKPRESSEN

BOKNINGAR:
040 144 6200

www.kyrkpressen.fi

Renässansfyrverkeri i Åbo domkyrka

SÖNDAGEN DEN 16 oktober görs finländsk musikhistoria i Åbo domkyrka. Över 200 sångare och musiker stämmer då upp till alla tiders största renässansfyrverkeri för att fira den 18. allmänna finlandssvenska kyrkomusikfesten.

Festivalen bjuder på ett unikt tillfälle att uppleva polykoral (flerkörig) renässansmusik från 1500- och tidigt 1600-tal. Palestrinas, Lassos, Victoria och Gabrielis storslagna musik fåren perfekta inramning i landets enda medeltida katedral.

Markus Malmgren – en av Finlands mest kända organister, men även känd som en briljant arrangör och en av landets främsta experter på renässanstida kyrkomusikpraxis – har arrangerat och orkestrerat musiken enligt genuin renässanspraxis. Så gör de två sångkörerna sällskap med hela sex instrumentalkörer, som orkestern är uppdelad i. Alla dessa turas om och förenas däremellan i en mängd olika klangkombinationer. Bland instrumen-

Åbo domkyrka välkomnar över 200 sångare och musiker.
FOTO: ARKIV

ten hörs renässansflöjter och -tromboner, sinkor, dulcianer, stråkar, naturtrumpeter, skalmelior, bombarder och slagverk. Åbokatedralens grandiosa orgel icke att förglömma. I den stora festivalkören

framme i kyrkans kor sjunger över 200 medlemmar av Finlands svenska kyrkosångsförbund. Kören leds av förbundsdirigenten **Nina Kronlund**. I festivalorkestern spelar drygt 20 av landets främsta speci-

Förbundsdirigenten **Nina Kronlund** leder kören.
FOTO: FINLANDS SVENSKA KYRKO-SÅNGSFÖRBUND

alister på renässansinstrument. Orkestern och solistkören, som består av professionella sångare och kyrkomusikstuderande vid Sibelius-Akademien, leds av Markus Malmgren som själv sitter vid orgeln.

Även publiken får medverka genom att stämma in tillsammans med körsångare och instrumentalister i ett tiotal psalmer, vars ursprungliga körarrangemang från 1500- och 1600-talet orkestrerats i flerkörig tappning av Markus Malmgren.

Kyrkomusikfesten understöds av Svenska kulturfonden och Konstsamfundet.

Kyrkosångsförbundets tvåspråkiga festmessa i **Åbo domkyrka 16.10.2022 kl. 11.**

Apologetikhelgen Alltid redo! firar tioårsjubileum

Apologetiken, d.v.s. att försvara tron med förnuftsargument, har under de senaste åren gått från att vara en specialnisch för ett fåtal intresserade till att bli allmängods för den vanlige kristne som vill stå bättre rustad i mötet med kristendomskritiker och -skeptiker.

I den här utvecklingen har

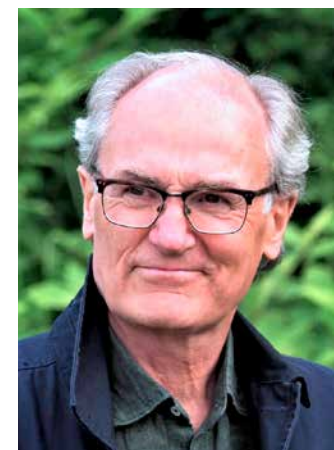
också apologetikhelgen Alltid redo! på Evangeliska folkhögskolan i Vasa fått vara ett litet redskap. Konferensen har ordnats årligen sen 2012, förutom hösten 2020 då konferensen ställdes in p.g.a. pandemin.

Detta betyder att konferensen i år firar 10 i dubbel bemärkelse. Det är alltså tio år

sen den första konferensen arrangerades samtidigt som årets Alltid redo! blir den tionde i ordningen. Konferensen har under åren gästats av namnkunniga och skickliga föreläsare från Finland, Sverige och t.o.m. Australien.

Alltid redo! ordnas i år den **21-23 oktober på Efo i Vasa**. Under årets konferens läggs en särskild vikt vid den praktiska användningen av apologetiken i det personliga mötet med våra medmänniskor. Årets talare är **Per Ewert** och **Lars Johansson** från Sverige, och de kommer att tala över rubriker som "Mötet med den sekulära individualismen", "Mötet med den andliga sökaren" och "Mötet med muslimen" och många fler intressanta ämnen. På lördag kväll blir det ett öppet möte för allmänheten.

Mer info om anmälan, program, priser m.m. hittas på www.efo.fi under "Kortkurser".

Årets talare: Per Ewert och Lars Johansson.

LOCUS

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyllt!
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Visste du att vi också tar emot försäljningsuppdrag.
Försäljningen sköter vi alltid finkänsligt och smidigt.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff [A]
Smedsgatan 13, 00150 Helsingfors

tel. (09) 17 17 44
www.locus.fi

FINLANDS HISTORIA GENOM EN FAMILJS ÖGON

HEIMAN

AV ANN-LUISE BERTELL

WASA TEATER

LOKALA UPPLEVELSER I VÄRLDSKLASS

WWW.WASATEATER.FI

Två pjäser du inte vill missa

MAN FÅR VÄL STÄLLA UPP

EN FARS SOM HYLLAR
ELDSJÄLARNAS I
FÖRENINGSLIVET

AV ADDE MALMBERG

PREMIÄR: 12.11.2022

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Lugn och skötsam liten familj med välskött ekonomi önskar hyra sommarstuga gärna årsvis från Egentliga Finland/Nyland.
Tel: 0400 745907/Lasse

Pappa och son önskar hyra 3 rum+kök och balkong omgående i Södra Helsingfors helst i Gräsvik eller Busholmen Max 1500/mån kontakta Karl Johan Saari
045275926Text

UTHYRES

Norra Haga, Hfors.
2 rum+kök, parkettgolv, badr, balkong, 42,5 m2.
Hyra 800 eu/mån+vatten.
Ring 050-3058049

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder. (cirka 30 m2) i Nordsjö, Hfors. Ej serviceboende.
Tel. 050 555 0477
Tis-To kl. 10-12.

KÖPES

Gamla orkesterinstrument köpes:
trumset, gitarrer, förstärkare, mikrofoner, cymbaler m.m. 0505272764

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webbverktyg som finns på www.kyrkpressen.fi. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 (ej sms) eller via epost till adressen annons@kyrkpressen.fi tillkommer en service-kostnad på 5€.

LEDIGA TJÄNSTER

Kyrkans central för det svenska arbetet söker en

Redaktör

Sista ansökningsdagen 28.10.2022.
Mer information: Lucas Snellman,
ledande sakkunnig 050 566 8230

evl.fi/rekrytering

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma administrationen, ekonomin och verksamheten inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Kyrkans central för det svenska arbetet stöder, främjar och utvecklar kyrkans arbete och kommunikation på svenska.

KYRKOSTYRELSEN

Karleby svenska församling söker en

UNGDOMS- ARBETSLEDARE

Läs mer och fyll i ansökan via KirkkoHr senast **11.11.2022**
kl. 13.00. Länk till ansökningen hittar du på adressen:

karlebykyrkligasamfallighet.fi/arbetsplatser

Har du antikviteter, arvegods, värdelösöre?

- Låt oss sköta försäljningen
- Vi köper även och betalar kontant
- Betjäning på svenska

AB GAMLAKARLEBY AUKTIONSKAMMARE

Folkskolegatan 1, Karleby
Mäklare Raul Pohjonen 044 913 8284

Vad varje nära anhörig borde veta?

Fritt informationspaket samt kostnadskalkyl hos oss

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum | Esboplaten 7
Tel (09) 7002 4828 | info@espoonhautaustomisto.fi
www.espoonhautaus.fi

Ett urval av våra resor

Shopping på Gekås, Ullared	10-13.11
Danskryssning på Viking Grace	22-23.11
Stockholm – med Skansens julmarknad	2-5.12
- möjlighet att se GES' show 'Stanna världen en stund'	
Julstämning i Tallinn	3-5.12
Julmarknader i Wien	3-6.12
'Min Sanna Jul', Umeå	10-11.12

Släktbussen till Sverige 21-23.12 & 27-29.12

Mer info om alla våra resor på hemsidan!

INGSVA www.ingsva.fi
RESOR • MATKAT info@ingsva.fi
Tel.nr. 020 7434520

VÄLKOMMEN TILL VÅR MOTTAGNING!

- ✓ Öronläkartjänst
- ✓ Hörselundersökningar
- ✓ Justering och rengöring av hörapparater
- ✓ Försäljning av hjälpmedel och tillbehör

Gustaf Nyman - specialist inom öron-, näs- och strupsjukdomar

Heidi Nilsson och Nancy Lindfors
- audionomer, sjukskötare

Stationsvägen 1 Jakobstad 06-7813580
info@aurix.fi www.aurix.fi

Aurix

HÖRSELTJÄNST • KUULOPALVELU

Det finns bara goda skäl
att välja mat från Finland

SLC

Församlingsvalet

Kyrkans valkompass är en ovärdig barometer

Jag ställer upp i församlingsvalet i Mariehamn. Jag ville fylla i valkompassen men då brände jag alla topplock!

Hur kan man ens (i en demokrati) ställa frågan på vilket parti man skulle rösta om det var riksdagsval?! Ja, det finns ett svarsalternativ som är "röst inte/vill inte svara" men vad säger det om mig om jag väljer det alternativet? Är jag nynazist, fascist, ultravänster, soffliggare eller något annat?

Vi har något som kallas bevarande av valhemligheten i detta land. Att ställa frågan om vad man skulle rösta på är nära nog grundlagsvidrigt. Frågan ska överhuvudtaget inte ställas!

För övrigt har Åland ett eget lagstiftande parlament till vil-

"Luddiga och rentav löjligen alternativ ska hjälpa röstande att hitta sin kandidat."

ket det väljs ledamöter och vi har följaktligen en del andra partier än på fastlandet. Deräknas inte upp i frågan och gör därför frågan fullkomligt omöjlig för mig som ålänning att besvara och att som åländsk väljare att kunna ta ställning till. Ingenstans ges man möjlighet att motivera sitt svar, eller ovilja att ge ett svar, utan frågan är obligatorisk.

Att på detta sätt politisera kyrkan är helt förkastligt. Kyr-

kan ska inte vara politisk. Kyrkan ska vara kyrka.

I den frivilliga delen av kompassen där kandidaten ges möjlighet att motivera sina svar är de flesta frågor så flummigt formulerade att det känns rentav ovärdigt att svara på dem. Vad har konsumerande av mjölk och kött att göra med kyrkligt arbete? Att rada upp olika alternativ av lidande och ha en att rangordna hur viktiga de är tycker jag är rena motsatsen till kristendom. Dessa och flera andra luddiga, ja rentav löjligen alternativ tycker man alltså att ska hjälpa röstande att hitta sin kandidat i kyrkovalet. Tror inte det!

TITTI SUNDBLOM, Mariehamn

Konfirmationen i Johannes

Dags att skämmas lite grann?

Häromdagen åhörde jag ett av de bästa och vackraste griftestalen jag nånsin hört, i Johanneskyrkan. Teologiskt modigt, eftersom prästen ifråga ärligt sade att vi ingenting kan veta om vad som egentligen väntar oss efter döden. Men till tröst sade att vi kan vara fast förvissade om att det finns ett evigt liv, och att Guds kärlek är oändlig. Och väldigt personligt i tonen, utan att bli alltför privat. Tack för det talet, Mikael Busck-Nielsen, för så hette han.

Som kontrast till detta den fullständigt obegripliga konflikten inom hans församling, med anledning av att han vid en konfirmation nyligen dristat sig till att vidröra sina konfirmander, genom att i samband med välsignelsen alldeles lätt smörja konfirmanderna med olja, och lägga fingrarna på deras panna. Detta har av allt att döma (se KP 14.9) upprört både faddrar, föräldrar och konfirmander, och lett till efterspel. Inte nog med att prästen inte på förhand informerat om den i sammanhanget tydliga ovanliga (men nog tillåtna)

åtgärden, än mindre bett om tillstånd för den.

Dessutom har det skedda blottat sorglustiga sidor av beslutshierarkin inom församlingen. Efter en omorganisering nyligen blev kantorn församlingspastorns närmaste chef, vilket alltså gör att kyrkoherden (som man tycker borde vara den som bestämmer i frågor som denna) kan säga att han inte var informerad.

Saken har nu gått vidare till högre nivå, det vill säga biskopen och domkapitlet,

som ska utreda frågan. Samtidigt som man inom församlingsrådet enligt dess viceordförande Martina Harms-Aalto "ser mycket allvarligt på det skedda" och ska vidta åtgärder.

Har man faktiskt inte annat att göra än att gräla om huruvida en präst får vidröra konfirmandens panna eller inte? Här finns många som borde skämmas, åtminstone lite grann.

THOMAS ROSENBERG
Lovisa

MALMBYN I ORAVAIS

Parhus och radhus på ypperligt ställe!

Mer info på storlund.fi/malmbyn
E-post: info@storlund.fi
Tel. 050-345 2656

Mattusmäki-vägen 111, Vörå
www.storlund.fi

H-E STORLUND
BYGGTJÄNST - RAKENNUSPALVELU

Språk

Använd dialektens hjärtespråk i kyrkan

Gott folk, nu skall ni få ett förslag att fundera på. Jag arbetar sedan en tid med att göra videor om Kökardialekten och lägga dem i forum på nätet. Som grund har jag en doktorsavhandling i språkvetenskap från 1891. Där hittade jag en strof från Fader vår skriven på mycket gammal Kökardialekt.

Då måste jag prompt göra en video med Fader vår och den blev riktigt fin! Jag arbetar ju de facto med mitt modersmål. Skolsvenskan är inte mitt hjärtespråk och inte det språk jag lärde mig tala på från början.

Hur skulle det vara att parallellt med högsvenska textläsningar i högmässan också inkludera samma texter på folkets eget modersmål? Oftast tänker man att dialekter endast kan framföras i skojfriska sammanhang, historieberättande och sånt. Men det är

fel tänkt. Fader vår på kökerska är mjuk och vacker, detsamma gäller julevangeliet som jag också transkriberat.

Vi har många starka dialekter i Finland så detta är fullt genomförbart. Sådär är Fader vår nerskriven på kökerska:

Fadinj vårun sām e i hemmelin, hilgaht vaale tiht namn. Tellkāmbe tiht ritje. Ske tinn veljå bādde i hemmelin jå på joolen. Ge åss vāt daglega brööd. Å felåt åss våra skullder så felåter vi å andras skullder. Å fresta åss ingga uttan frells åss från all onnska. Ti, ritje e tiht å mahten å herrliiheeten i evinnerlihet. Aamenn.

För den som vill ta del av flere religiösa kökartexter finns ett forum att ansluta sig till, Facebookgruppen "Bergspredikan på Kökar".

MARGARETA JORPES-FRIMAN
Åbo/Kökar

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.armasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

Med oss är
människan
i fokus

Med erfarenhet, professionalitet och passion erbjuder vi

- Coaching (chef & medarbetare, team)
- Konfliktthantering
- Internationell Coachutbildning (ICF)
- Ledarskap
- Teambuilding
- Mentorcoaching
- Workshops
- Transkribering & översättning (svenska, finska, engelska, franska)

Vi jobbar främst på svenska, finska och engelska

Tillsammans mot ditt mål!

Christine Suvanto (MCC) & Tom Suvanto (PCC)

Positive Solutions
FOR BUSINESS & LIFE

CoachCompanion
We change the world

corestrengths

www.positivesolutions.fi info@positivesolutions.fi Tom: 050 381 4737 Christine: 045 847 0443

Möt oss på bokmässan!

Helsingfors 27-30.10

Snart är det dags för bokmässan! Här kan du bekanta dig med höstens nya böcker och lyssna på massor av intressanta boksamtal.

Öppet:
tor-lör kl. 10-20
sön kl. 10-18

Fontana Media hittar du i kyrkans monter: 7f100

Fredag 28.10 kl. 18

Brev i brytningstid

Jeanette Björkqvist, Liisa Mendelin och Ulla-Maj Wideroos möter biskop **Bo-Göran Åstrand** i en brevväxling om samhälle, kyrka och det djupast mänskliga. Vartåt är vi på väg? Och behövs det rentav en U-sväng?

Söndag 30.10 kl. 12

Den enkla nåden

När man är nedtyngd av sorg kan nåden vara mycket enkel: att få syn på en koltrast.
Susanne Ringell och Sofia Torvalds samtalar om att lyssna inåt, våga älska och förlora.

tfn 040 831 5897 • www.fontanamedia.fi
Södra kajen 8, 00130 Helsingfors

Fontana Media

Inspireerande och trevlig läsning direkt hem i din brevlåda!

Vinn presentkort!

TILL NYA PRENUMERANTER som betalar nästa års prenumeration redan i höst:

KURIEN GRATIS RESTEN AV 2022!

TILL SAMMA FÖRMÅNLIGA PRIS
kuriren
KNUTPUNKT FÖR SVENSKFINLAND I 60 ÅR

89€

Erbjudandet gäller ej de som redan har en aktiv prenumeration på Kuriren.

Prenumerera och delta i utlottningen!

Nu har du möjlighet att vinna ett presentkort à 100 euro till någon av S-gruppens butiker. Sänd in kupongen senast 30.11.2022.

JA TACK!

- ☒ **JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIEN**
☐ För resten av 2022 och hela 2023 för 89 € (inom Norden).
☐ Fem (5) provnummer för endast 26,50 €.
☐ Ett halvt år för endast 46,50 €.

- ☒ **JAG DELTAR I KURIENS UTLOTTNING AV PRESENTKORTET TILL NÅGON AV S-GRUPPENS BUTIKER.**

SÄND KURIEN TILL:

NAMN
ADRESS
TEL.

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN
ADRESS
TEL.

☐ **Nej tack,** jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av presentkortet till någon av S-gruppens butiker. Jag returnerar beställningsblanketten försedd med frimärke. Var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv: Kuriren, PB 12, 65101 VASA.

Erbjudandet gäller till 30.11.2022

Kan sändas ofrånkerat inom Norden
Kuriren betalar portot

kuriren

PB 12
SVARSFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA